

SPIIS TREŚCI:

INFORMACJE ORGANIZACYJNE	2
PROGRAM KONFERENCJI	
Poniedziałek, 24 października	3
Wtorek, 25 października	4
PLAN I UKŁAD SAL	6
NOTKI BIOGRAFICZNE PRELEGENTÓW	8
ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ	25
WYDARZENIA	51

Sesje podczas pierwszego dnia konferencji (24 października) odbywają się w Sali Kongresowej.

Sesje równoległe 25 października odbywać się będą w salach na IV piętrze (Skłodowskiej, Starzyńskiego, Warszawskiej, Kruczkowskiego, Rudniewa oraz w salach warsztatowych C i D) i w salach na VI piętrze (Koncertowej, Renesansowej, Gałczyńskiego oraz w salach warsztatowych A i B).

Przerwy kawowe zapewniane są przez organizatorów konferencji. Poczęstunek podczas pierwszego dnia serwowany będzie w kularach Sali Kongresowej na I i II piętrze. W drugim dniu – w holu głównym na VI piętrze oraz w Salach Broniewskiego i Gagarina na IV piętrze.

Organizatorzy nie pokrywają kosztów lunchu. Podczas przerw lunchowych będzie możliwość zakupu posiłku – pierwszego dnia w kularach Sali Kongresowej na I i II piętrze. W drugim dniu – w holu głównym na VI piętrze oraz w Salach Broniewskiego i Gagarina na IV piętrze.

Wszystkie sesje plenarne w dniu 24 października tłumaczone będą na język angielski. Sesje odbywające się drugiego dnia konferencji w Sali Koncertowej oraz w Sali Rudniewa będą prowadzone w języku angielskim. Organizatorzy zapewniają tłumaczenia na język polski. Słuchawki dostępne będą w salach.

Pieczątkę i podpis na delegacji uzyskać można w punkcie informacyjnym: 24 października w kularach Sali Kongresowej, 25 października w Sali Broniewskiego na IV piętrze i w holu głównym na VI piętrze.

Zaświadczenie o udziale w konferencji znajduje się na ostatniej stronie materiałów konferencyjnych.

Ankiety ewaluacyjne można znaleźć w torbach konferencyjnych oraz w punkcie informacyjnym: 24 października w kularach Sali Kongresowej, 25 października w Sali Broniewskiego na IV piętrze i w holu głównym na VI piętrze. Prosimy o ich wypełnienie i wrzucenie do urn w punktach informacyjnych.

24 października – Sala Kongresowa

8.00–9.30 Rejestracja uczestników

9.30–11.00 Sesja inauguracyjna

Powitania: *Minister Sprawiedliwości Krzysztof Kwiatkowski, Wiceprezydent m. st. Warszawy Włodzimierz Paszyński, Prezes Fundacji Dzieci Niczyje Irena Kornatowska, Dyrektor ds. Odpowiedzialności Społecznej Microsoft Marek Kosycarz*
Mini-spektakl Teatru 6. piętro – *Nsm113/2011*
Dzieci się liczą – co wiemy o problemie wiktyimizacji dzieci w Polsce – *dr Monika Sajkowska*

11.00–11.30 Przerwa na kawę

11.30–13.00 Sesja plenarna, moderator: *prof. Irena Lipowicz, Rzecznik Praw Obywatelskich*
Przestępstwa wobec dzieci w Polsce – regulacje i procedury prawne

Wprowadzenie: Dziecko jako podmiot praw obywatelskich – *prof. Irena Lipowicz*
Prawnokarna ochrona dzieci w Polsce – *prof. Włodzimierz Wróbel*
Gdy dziecko jest ofiarą przestępstwa – praktyka udziału dzieci w postępowaniu karnym – *Olga Trocha*
Wręczenie Certyfikatów Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci

13.00–14.00 Lunch

14.00–15.30 Sesja plenarna, moderator: *Maria Keller-Hamela, Fundacja Dzieci Niczyje*

Przemoc wobec dzieci – mechanizmy, konsekwencje, pomoc

Kontrowersje wokół problemu wykorzystywania seksualnego dzieci – *prof. Maria Beisert*
Ślady nie do wymazania? – krótko- i długofalowe skutki doświadczania przemocy w okresie dzieciństwa – *prof. Anna Brzezińska*
Terapia systemowa jako próba przekroczenia narracji zła – *prof. Bohdan de Barbaro*

15.30–16.00 Przerwa na kawę

16.00–17.30 Sesja plenarna, moderator: *prof. dr hab. n. med. Teresa Jackowska, Polskie Towarzystwo Pediatryczne*

Medyczne aspekty krzywdzenia dzieci

Diagnostyka medyczna krzywdzenia dzieci – *prof. Andrzej Marciński*
Lekarz w systemie pomocy dziecku krzywdzonemu – *lek. med. Piotr Hartmann*
Zdrowie psychiczne a trauma w dzieciństwie – *dr n. med. Agnieszka Popiel*

9.00–10.45

Sesje równoległe

<p>Sala Koncertowa Przesłuchanie dziecka w różnych fazach rozwojowych – <i>prof. Michael E. Lamb</i> Moderator: Maria Keller-Hamela</p>	<p>Sala Gałczyńskiego Komercyjne wykorzystywanie seksualne dzieci Galerianki, sexting, świnki: oblicza prostytucji dziecięcej w Polsce – problem i skala zjawiska – <i>Agnieszka Popławska, Joanna Włodarczyk</i> „Czerwona kartka” – ochrona dzieci i młodzieży przed komercyjnym wykorzystywaniem w czasie mistrzostw w piłce nożnej (RPA, Polska, Ukraina) – <i>Gabriela Kühn, Karolina Lewandowska</i> Pomoc nastoletnim ofiarom prostytucji – doświadczenia Fundacji La Strada – <i>Irena Dawid-Olczyk</i> Moderator: Dorota Gajewska</p> <p>Sesja programu Mario</p>	<p>Sala Renesansowa Falszywe oskarżenia o wykorzystywanie seksualne małych dzieci w rodzinie – <i>Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Ewa Wach</i> Moderator: Mariola Gostawska</p>	<p>Sala Starzyńskiego Dziecko w sytuacji rozvodu rodziców Komu dziecko? – mediacje rozwodowe w rodzinach jednorodnych i dwunarodowych – <i>Maria Glegoła-Szczap, Konrad Sobczyk</i> Porwania rodzicielskie jako forma przemocy wobec dzieci – <i>Zuzanna Ziątko</i> Moderator: Magdalena Rutkiewicz</p>	<p>Sala Rudniewa Sprawcy wykorzystywania seksualnego dzieci Nieletni sprawcy przemocy seksualnej – metody leczenia i polityka społeczna – <i>prof. Mark Chaffin</i> Moderator: Agnieszka Izdebska</p>	<p>Sala Kruczkowskiego Panel dyskusyjny Po nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – <i>Marzena Bartosiewicz, Renata Durda, Marzena Kordaczuk-Wąs, Michał Lewoc, Justyna Podlewska, Jakub Sękowski</i></p>	<p>Sala Skłodowskiej Działania na rzecz dzieci krzywdzonych Rozwój działań na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem – <i>dr hab. Ewa Jarosz</i> Dom, podwórko, supermarket – zastosowanie i granice psychoterapii – <i>Ryszard Izdebski, Wanda Szaszkiewicz</i> Krzywdzenie dziecka – perspektywa interwencji kryzysowej – <i>Krzysztof Sarzała</i> Moderator: dr Monika Sajkowska</p> <p>Sesja Krajowego Partnerstwa na rzecz Ochrony Dzieci przed Przemocą</p>	<p>Sala Warszawska Przemoc rówieśnicza Którzy uczniowie i jakie szkoły są najbardziej zagrożone przemocą? – <i>prof. Anna Giza-Poleszczuk</i> „Szkoła bez przemocy” – profilaktyka przemocy rówieśniczej – <i>Rafał Szymczak, Małgorzata Wiśniewska</i> Moderator: Agaton Kosiński</p> <p>Sesja programu „Szkoła bez przemocy”</p>	<p>Sala A Warsztat „Być mamą” – jak wspierać matki małych dzieci – <i>Aneta Kwaśny, Marlena Trąbińska-Haduch</i></p>	<p>Sala B Warsztat Podatność na sugestie i skłonność do fantazjowania jako elementy oceny wypowiedzi małoletnich świadków – <i>Alicja Budzyńska, Magdalena Zawadzka</i></p>	<p>Sala C Warsztat Matki w rodzinach kaziordczych – <i>Beata Pawlak-Jordan, Jolanta Zmarzlik</i></p>	<p>Sala D Warsztat Felinoterapia – alternatywna metoda terapii wspierającej pracę z dziećmi – <i>Kinga Kamińska</i></p>
--	--	--	---	---	--	--	--	--	---	--	---

10.45–11.15

Przerwa na kawę

11.15–13.00

Sesje równoległe

<p>Sala Koncertowa Interwencja terapeutyczna w przypadku krzywdzenia dziecka – <i>prof. Danya Glaser</i> Moderator: dr hab. Ewa Jarosz</p>	<p>Sala Gałczyńskiego Panel dyskusyjny Reprezentacja dziecka w procesie karnym – instytucja kuratora procesowego – <i>Sebastian Kluczyński, Anna Lechowska, Emilia Naumann, Alina Prusinowska-Marek, Jolanta Zmarzlik</i></p>	<p>Sala Renesansowa Panel dyskusyjny Procedury działania placówek medycznych w sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka – <i>lek. med. Piotr Hartmann, Elżbieta Radziszewska, dr Stefan Sobczyk, Olga Trocha</i></p>	<p>Sala Starzyńskiego Zagrożenia wczesnego dzieciństwa Poporodowe zaburzenia psychiczne a krzywdzenie dzieci – <i>lek. med. Joanna Krzyżanowska-Zbucka</i> Niepełnoletnie matki poza rodziną – <i>prof. Maria Kolankiewicz</i> Więź rodzic – dziecko jako czynnik chroniący przed krzywdzeniem – <i>Teresa Jadczak-Szumilo</i> Moderator: Renata Szredzińska</p>	<p>Sala Rudniewa Czy było krzywdzone? Przesłuchanie dziecka, które nie chce ujawnić doświadczeń krzywdzenia – <i>prof. Michael E. Lamb</i> Ocena rysunków dziecka krzywdzonego: możliwości i pułapki – <i>prof. Kevin Browne</i> Moderator: Marta Skierkowska</p>	<p>Sala Kruczkowskiego Opiniowanie sądowe w sprawach z udziałem dzieci – <i>Alicja Budzyńska, Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska</i> Moderator: Ewa Wach</p>	<p>Sala Skłodowskiej Dorośle ofiary przemocy w dzieciństwie Ślady dziecięcej krzywdy jako przyczyny problemów i zaburzeń dorosłych – <i>prof. Jerzy Melibruda</i> Złożone PTSD u dorosłych ofiar przemocy w rodzinie – <i>Piotr Antoniak</i> Od krzywdy w dzieciństwie do problemów w dorosłości – <i>Jolanta Hojda</i> Moderator: Renata Durda</p> <p>Sesja Instytutu Psychologii Zdrowia PTP</p>	<p>Sala Warszawska Ochrona dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym Profilaktyka wykorzystywania seksualnego dzieci w społeczności lokalnej – integracja koncepcji zdrowia publicznego i kryminologii – <i>dr Monika Sajkowska</i> Jak dzieci to mówią? – ujawnianie doświadczeń wykorzystywania seksualnego – <i>Maria Keller-Hamela</i> Działanie w Sieci – budowanie systemu pomocy dzieciom wykorzystywanym seksualnie w Warszawie – <i>Teresa Sierawska</i> Moderator: Danuta Kuciewicz Sesja Warszawskiej Sieci Pomocy Dzieciom Wykorzystywanym Seksualnie</p>	<p>Sala A Warsztat OdWażne Rozmowy – komunikacja w trudnych sytuacjach – <i>Łada Bobrowska-Drozda</i></p> <p>Warsztat House of Skills</p>	<p>Sala B Warsztat Mam problem ☹ – edukacja dzieci nt. możliwości pomocy w trudnych sytuacjach – <i>Lucyna Kicińska, Monika Rudnicka</i></p>	<p>Sala C Warsztat Skuteczność pracy terapeutycznej z dziećmi z doświadczeniem traumy – <i>Katarzyna Fenik, Renata Kalucka</i></p>	<p>Sala D Sesja dla grantobiorców programu „Bezpieczne dzieciństwo” – <i>Daria Drab, Gabriela Kühn</i></p>
---	---	---	--	---	--	--	--	---	--	--	---

13.00–14.00

Lunch

14.00–15.45

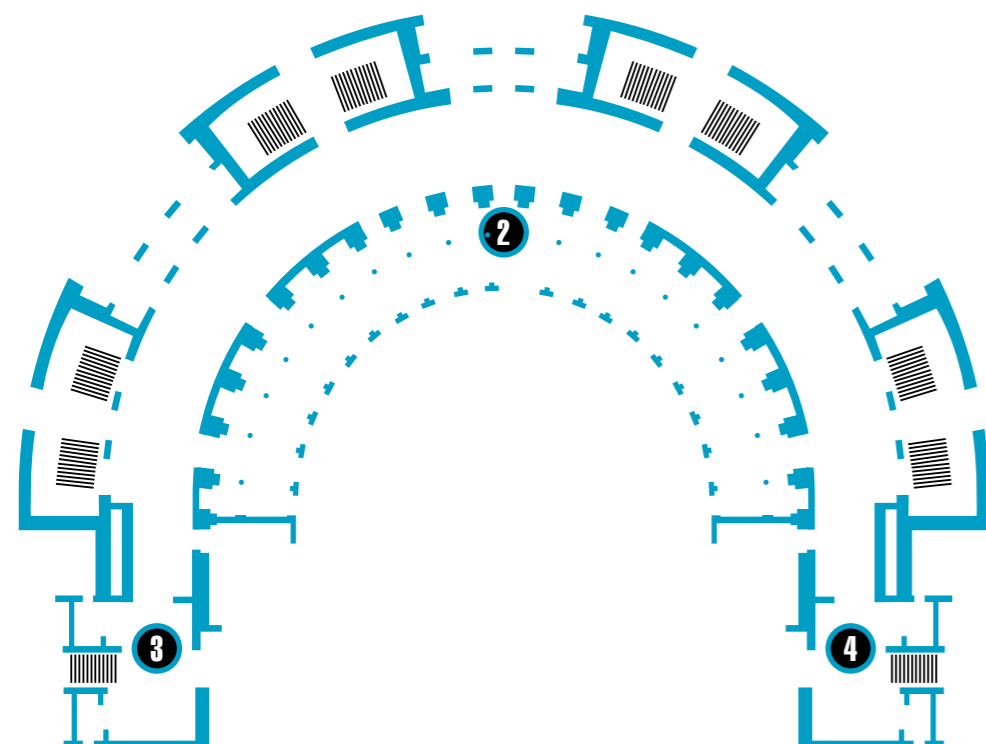
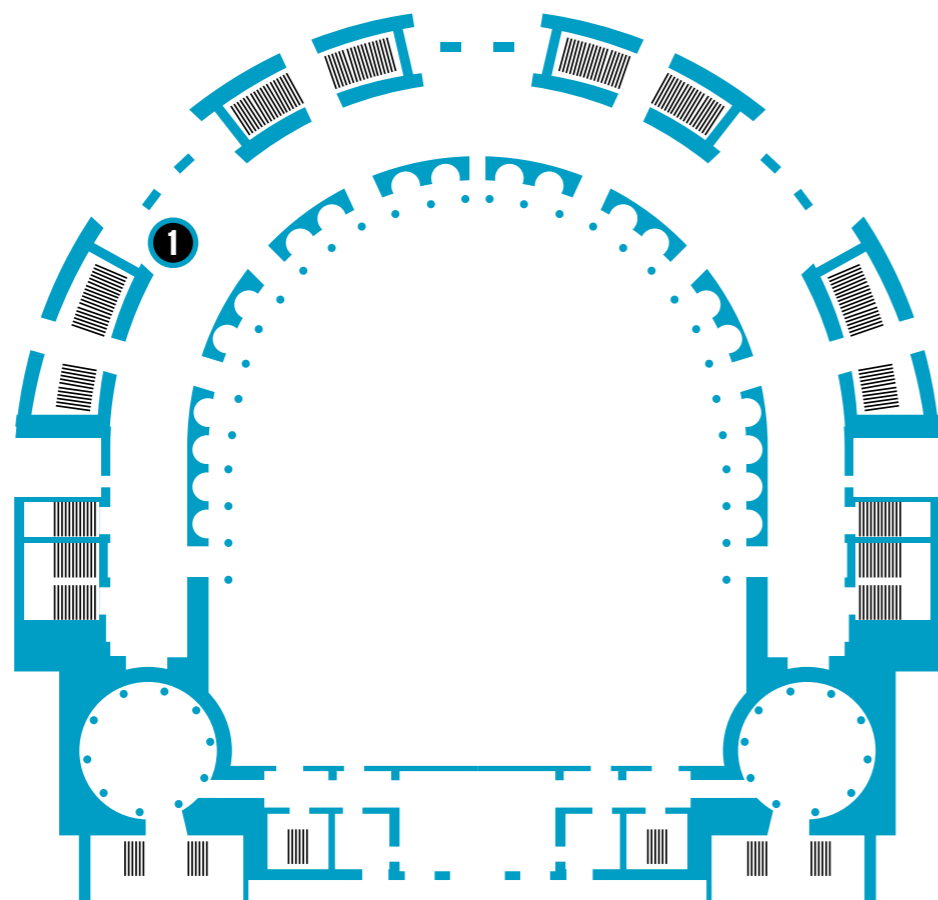
Sesje równoległe

<p>Sala Koncertowa Od teorii do praktyki: modele pomocy dzieciom krzywdzonym – <i>prof. Mark Chaffin</i> Moderator: Daria Drab</p>	<p>Sala Gałczyńskiego Panel dyskusyjny Przeciwdziałanie problemowi wykorzystywania seksualnego dzieci – wyzwania polityki społecznej – <i>Arkadiusz Bilejczyk, Paweł Burzyński, Agnieszka Izdebska, Zuzanna Kloc, Emilia Naumann, Kamila Raczyńska</i></p>	<p>Sala Renesansowa Etyczne aspekty pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy wobec dzieci Tajemnica zawodowa psychologa – <i>dr n. med. Krzysztof Szwajca</i> W imieniu dziecka. O granicach reprezentacji dziecka przez opiekunów prawnych – <i>prof. Paweł Łuków</i> Moderator: Konrad Ambroziak</p>	<p>Sala Starzyńskiego Realne zagrożenia w wirtualnym świecie Ryzykowne zachowania dzieci i młodzieży w sieci i ich konsekwencje – <i>dr Lucyna Kirwil</i> Agresja elektroniczna wobec dzieci i młodzieży – <i>dr Jacek Pyzalski</i> Od niewinnego słowa do dramatycznego czynu – Internet jako przestrzeń wykorzystywania dzieci – <i>prof. Mariusz Jędrzejko</i> Uzależnienie dzieci i młodzieży od Internetu – <i>Szymon Wójcik</i> Moderator: Łukasz Wojtasik</p> <p>Sesja pod patronatem Fundacji Orange</p>	<p>Sala Rudniewa Przemoc psychiczna wobec dzieci Konsekwencje przemocy psychicznej rodziców wobec dzieci – <i>prof. Danya Glaser</i> Metody pracy z dziećmi doświadczającymi przemocy psychicznej i ich rodzinami – <i>prof. Dorota Iwanić</i> Moderator: Renata Szredzińska</p>	<p>Sala Kruczkowskiego Panel dyskusyjny Świadek w wieku 15–18 lat: dziecko czy dorosły? – <i>Andrzej Augustyniak, Alicja Budzyńska, Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Krystyna Paszek, Małgorzata Topełtż-Winiowska, Beata Witaszek-Bereza, Magdalena Zawadzka</i></p>	<p>Sala Skłodowskiej Zespół Stresu Pourazowego PTSD Trauma i jej konsekwencje – <i>dr hab. Ewa Pragłowska</i> Gdy czas nie leczy ran – terapia zespołu stresu pourazowego – <i>dr n. med. Agnieszka Popiel</i> Zespół stresu pourazowego u dzieci i młodzieży – <i>Ida Derezińska</i> Moderator: Renata Kalucka</p>	<p>Sala Warszawska Dajemy dzieciom siłę! – dobre praktyki przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci Pomoc dziecku krzywdzonemu i jego rodzinie: możliwości i ograniczenia – <i>Jolanta Zmarzlik</i> „Dziecko w Sieci” – profilaktyka cyberprzemocy – <i>Łukasz Wojtasik</i> Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci – <i>dr Irena Komatowska</i> Moderator: prof. Maria Kolankiewicz</p> <p>Sesja jubileuszowa Fundacji Dzieci Niczyje</p>	<p>Sala A Warsztat Rozum i intuicja. Jak sędziowie podejmują decyzje? – <i>Magdalena Najda</i></p>	<p>Sala B Warsztat Wsparcie rodzica nie krzywdzącego w procesie pracy z dzieckiem krzywdzonym – <i>Beata Ciejka, Mirosława Gorgol-Bujalska</i></p>	<p>Sala C Warsztat „Nie daj się!” – program profilaktyki przemocy dla dzieci w wieku 9–12 lat – <i>Maria Keller-Hamela, Marta Skierkowska</i></p>	<p>Sala D Warsztat Bezpieczeństwo w sieci – oferta edukacyjna dla dzieci – <i>Ewa Dziemidowicz, Katarzyna Zygmunt-Hernandez</i></p>
---	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---	---

SALA KONGRESOWA

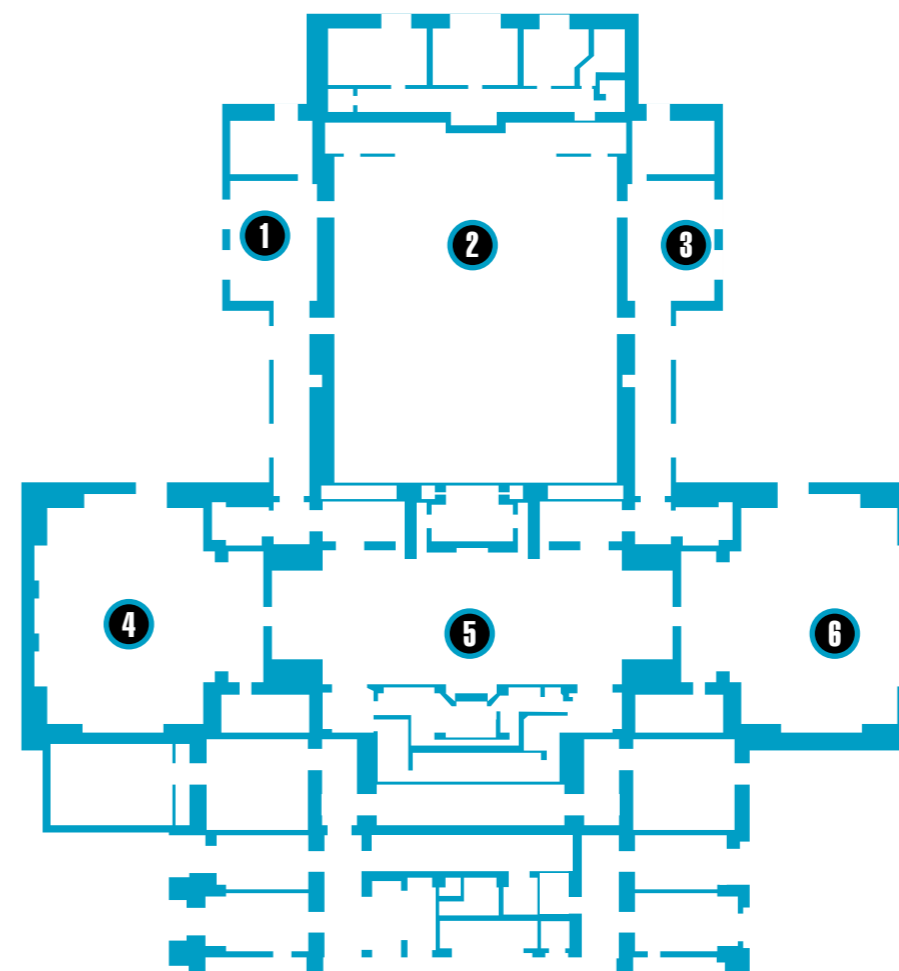
GÓRNE KULUARY

- ① Strefa FDN

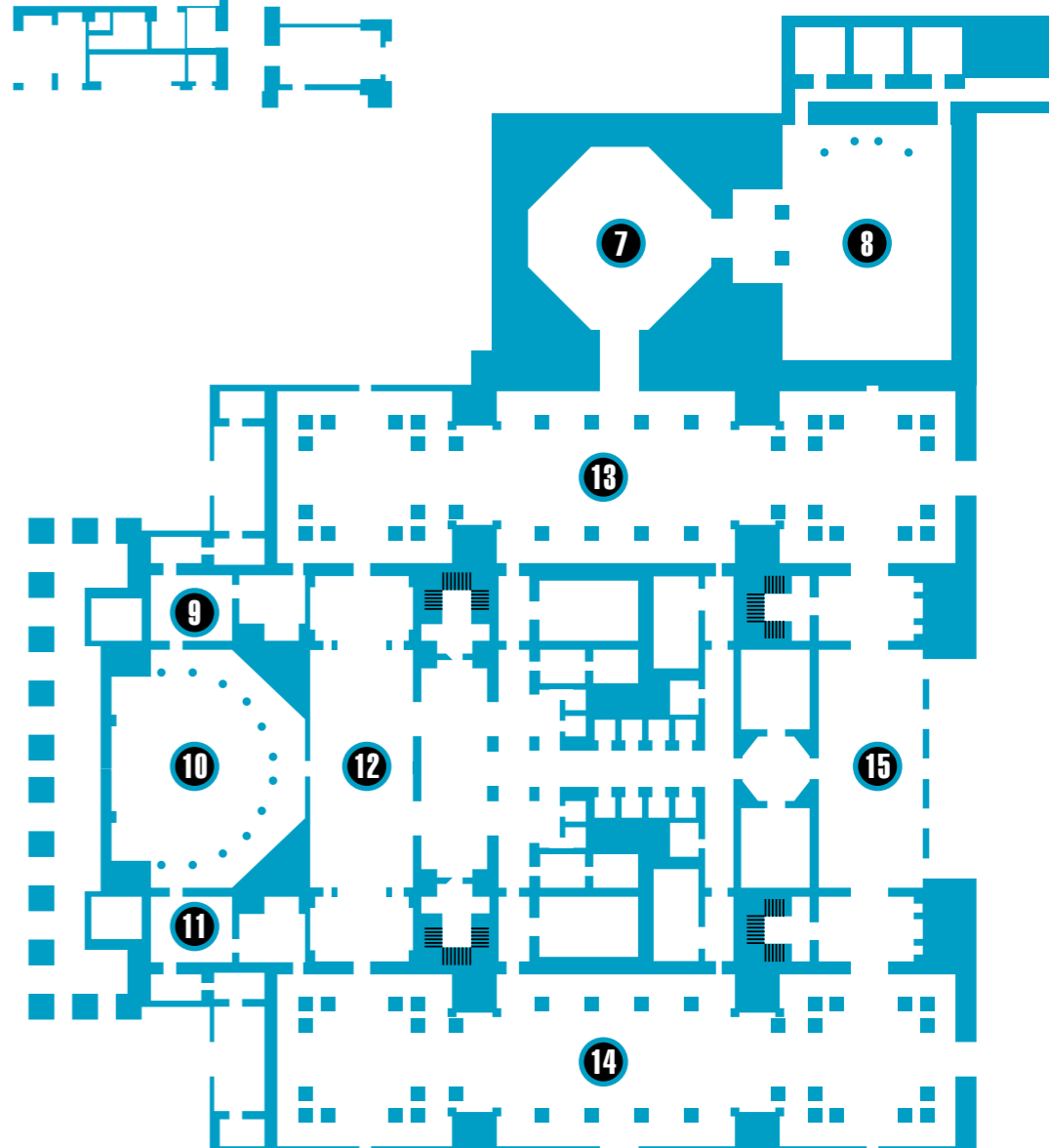
DOLNE KULUARY

- ② Informacja
- ③ Strefa Telefonów Pomocowych i Strefa NGO
- ④ Strefa wydawnictw

VI PIĘTRO

- ① Sala warsztatowa A
- ② Sala Koncertowa
- ③ Sala warsztatowa B
- ④ Sala Gałczyńskiego
- ⑤ Hol główny
- ⑥ Sala Renesansowa

IV PIĘTRO

- ⑦ Sala Gagarina
- ⑧ Sala Warszawska
- ⑨ Sala warsztatowa C
- ⑩ Sala Rudniewa
- ⑪ Sala warsztatowa D
- ⑫ Sala Broniewskiego
- ⑬ Sala Starzyńskiego
- ⑭ Sala Skłodowskiej
- ⑮ Sala Kruczkowskiego

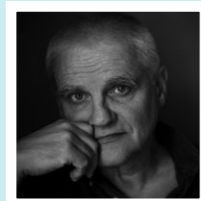
Piotr Antoniak

– zastępca kierownika ds. klinicznych Pogotowia „Niebieska Linia”, mgr psychologii, specjalista psycholog kliniczny, certyfikowany specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (certyfikat PARPA), certyfikowany specjalista w zakresie pomocy ofiarom przemocy (certyfikat IPZ i Pogotowia „Niebieska Linia”), trener warsztatu PTP, odbył szkolenie z leczenia PTSD metodą Przedłużonej Ekspozycji wg E. Foa, od 1996 roku terapeuta uzależnień, od 14 lat prowadzi terapię i grupy wsparcia dla ofiar przemocy, od 12 lat szkolenia z zakresu uzależnienia alkoholowego i przeciwdziałania przemocy, kierownik i trener Studium Pomocy Ofiarom Przemocy, Przewodniczący Kapituły Certyfikatu w zakresie pomocy ofiarom przemocy, wykładowca Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

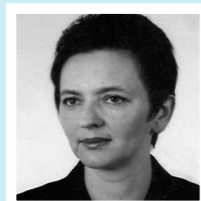
Andrzej Augustyniak

– prokurator Prokuratury Okręgowej w Łodzi. Od lutego 2007 roku oddelegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości, Departamentu Wykonywania Orzeczeń i Probacji, a obecnie Departamentu Praw Człowieka, Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Członek Koalicji na Rzecz Przyjaznego Przesłuchiwania Dzieci. Jeden z organizatorów akcji certyfikowania Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci przez Ministerstwo Sprawiedliwości i Fundację Dzieci Niczyje oraz kampanii informacyjnej „Będę przeSŁUCHANY, przeSŁUCHANA”.

Bohdan de Barbaro

– prof. dr hab. n. med., psychiatra kliniczny, psychoterapeuta. Superwizor psychoterapii i terapii rodzin. Przewodniczący – Elekt Sekcji Naukowej Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Autor, współautor lub redaktor książek: *Brzemię rodziny w schizofrenii* (1992), *Pacjent w swojej rodzinie* (1997), *Systemowe rozumienie rodziny* (1999, redakcja), *Możesz pomóc* (III wyd., 2005, współautor), *Postmodernistyczne inspiracje w psychoterapii* (wraz z Szymonem Chrząstowskim, w przygotowaniu).

Marzena Bartosiewicz

– magister pedagogiki, ukończyła również studia podyplomowe z zakresu organizacji pomocy społecznej. Od 13 lat pracuje w obszarze pomocy społecznej. Od 2007 r. – główny specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Zajmuje się przede wszystkim pracami nad tworzeniem prawa w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Prowadzi szkolenia dla kadry pomocy społecznej, policji, edukacji, sądów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Maria Beisert

– prawnik, psycholog i seksuolog kliniczny – kieruje Pracownią Seksuologii Społecznej i Klinicznej w Instytucie Psychologii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Jej główne zainteresowania naukowe dotyczą obszaru psychologii zdrowia i psychologii klinicznej, a w szczególności problematyki rozwoju seksualnego człowieka, zaburzeń seksualnych (pedofilii), terapii sprawców i ofiar przemocy seksualnej. Jest autorką i współautorką wielu prac z tego zakresu. Najważniejsze publikacje książkowe to: *Seks twojego dziecka*, *Rozwód. Proces radzenia sobie z kryzysem*, *Seksualność w cyklu życia człowieka*, *Kazirodztwo. Rodzice w roli sprawców*, *Pedofilia: geneza i mechanizm powstawania zaburzeń* (w druku). Kierownik Podyplomowego Studium Pomocy Psychologicznej w Dziedzinie Seksuologii, działającego przy Instytucie Psychologii UAM w Poznaniu. Prowadzi liczne szkolenia z zakresu diagnozy i terapii zaburzeń rozwoju seksualnego człowieka, przeznaczone dla psychologów praktyków. Zajmuje się także publicystyką i popularyzacją zagadnień psychologicznych w mediach. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego. Biegły sądowy.

Arkadiusz Bilejczyk

– psycholog, absolwent Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej, seksuolog kliniczny certyfikowany przez Polskie Towarzystwo Seksuologiczne, psychoterapeuta certyfikowany przez Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej. Wykładowca kontraktowy na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym i w SWPS. Pracuje w Poradni Seksuologicznej i Patologii Współżycia Centrum Psychoterapii SWPZPOZ w Warszawie, gdzie m.in. prowadzi psychoterapię grupową oraz indywidualną dla sprawców przestępstw seksualnych. Ponadto prywatnie pracuje w Centrum Psychoterapii MAGO. Jest biegłym sądowym z zakresu seksuologii Sądu Okręgowego w Warszawie oraz Sądu Okręgowego Warszawa-Praga. Ukończył szkolenie z psychoterapii poznawczo-behawioralnej (CBT) oraz studia podyplomowe z Seksuologii Klinicznej (SWPS). Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Terapii Poznawczej i Behawioralnej oraz Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego. Główne obszary jego zainteresowań zawodowych oraz naukowych to diagnostyka i psychoterapia sprawców przestępstw seksualnych oraz diagnostyka i psychoterapia osób cierpiących z powodu uzależnień od zachowań seksualnych.

Łada Bobrowska-Drozda

– psycholog. Partner w Konsorcjum Doradczo-Szkoleniowym House of Skills, wykładowca w Podyplomowym Studium Coachingu. Od 1996 jako trener, a także jako coach, pracuje głównie z menedżerami w obszarze ich umiejętności kierowniczych/liderskich. Specjalizuje się w aspektach psychologii zarządzania, przywództwa, komunikacji. Konsorcjum Doradczo-Szkoleniowe House of Skills – wiodąca firma edukacyjna – od lat charytatywnie wspiera działania Fundacji Dzieci Niczyje, www.houseofskills.pl.

Kevin Browne

– z wykształcenia biolog i psycholog; pracuje na Uniwersytecie w Nottingham, gdzie kieruje Katedrą Psychologii Sądowej i Zdrowia Dziecka; stoi też na czele Instytutu Pracy, Zdrowia i Organizacji, działającego w ramach School of Community Health Sciences. Od ponad 30 lat bada zagadnienia związane z przemocą w rodzinie i krzywdzeniem dzieci, jest autorem licznych publikacji dotyczących profilaktyki przemocy wobec dzieci. Po 12 latach w roli Konsultanta Wykonawczego organizacji ISPCAN (International Society for the Prevention of Child Abuse and Neglect), piastuje obecnie funkcję Konsultanta współpracującego z instytucjami Unii Europejskiej, UNICEF i WHO. Pracował i wykladał w ponad 50 krajach świata. W ostatnim czasie zajmował się koordynacją wspólnego badania UE i WHO, dotyczącego skutków wczesnej opieki instytucjonalnej dla rozwoju i zachowania dziecka. Aktywnie uczestniczył też w szkoleniach i innych działaniach, zmierzających do ograniczenia roli opieki instytucjonalnej i wdrożenia szerszej reformy służb ochrony dziecka w Europie. W chwili obecnej, działając w ramach programu Daphne, skupia się na analizie problemu porzucenia dzieci w 10 krajach UE. Na poziomie krajowym uczestniczy w doskonaleniu zawodowym psychologów – praktyków, przyczynił się do powstania pierwszych studiów doktoranckich w dziedzinie psychologii sądowej, prowadzonych na uniwersytetach w Birmingham i Nottingham.

Anna Brzezińska

– psycholog, prof. zw. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, członek Komitetu Psychologii PAN, zainteresowania naukowe: psychologia rozwoju i edukacji, zdrowie publiczne, autorka monografii *Społeczna psychologia rozwoju*, redaktorka i autorka podręcznika *Portrety psychologiczne człowieka*. Praktyczna psychologia rozwojowa oraz serii ośmiu tomów poświęconych szansom i zagrożeniom rozwoju od dzieciństwa po późną dorosłość. Redaktorka serii (2008–2010) poświęconej integracji społecznej osób z ograniczeniami sprawności.

Alicja Budzyńska

– psycholog. Jest biegłym sądowym, wydaje opinie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci. Od 10 lat współpracuje z Fundacją Dzieci Niczyje, gdzie zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych oraz ich rodzin. Prowadzi szkolenia dla różnych grup profesjonalistów w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego. W FDN koordynuje i prowadzi ogólnopolski Klub Biegłego Psychologa oraz Studium „Opiniowanie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci”. Posiada rekomendacje PTP w zakresie diagnozy spraw rodzinnych i nieletnich oraz psychologicznej oceny zeznań świadków. Jest autorką poradnika dla profesjonalistów *Jak przesłuchiwać dziecko* i innych publikacji związanych z problematyką dziecka – ofiary przestępstwa.

Paweł Burzyński

– doktor nauk prawnych, prokurator w Departamencie Legislacyjno-Prawnym Ministerstwa Sprawiedliwości, wykładowca akademicki, autor szeregu publikacji naukowych z zakresu prawa karnego materialnego, współautor projektu ustawy o zmianie Kodeksu karnego i niektórych innych ustaw, dostosowującej regulacje polskiego systemu prawnego do wymagań Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych.

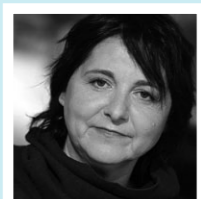
Mark Chaffin

– psycholog i profesor na Wydziale Pediatrii University of Oklahoma Health Sciences Center w Oklahoma City. Prowadzi tam badania dla Centrum Badań nad Dziećmi Zaniechanymi i Ofiarami Krzywdzenia. Koncentruje się na rozwijaniu i wdrażaniu opartych na badaniach modeli leczenia dzieci doświadczających przemocy.

Beata Ciejka

– pedagog, socjoterapeuta, psychoterapeuta, posiada wieloletnie doświadczenia w pracy klinicznej z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi. W Centrum Pomocy Dzieciom „Mazowiecka” Fundacji Dzieci Niczyje zajmuje się diagnozą i terapią dzieci i dorosłych. Szkoli różne grupy zawodowe, prowadzi wykłady z zakresu tematyki związanej z krzywdzeniem dzieci. Jest autorką programów profilaktycznych związanych ze zjawiskiem przemocy w szkole. Od 17 lat jest prezesem Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w dzielnicy Warszawa Białota. Koordynuje pracę dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczych.

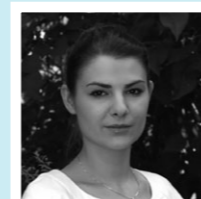
Irena Dawid-Olczyk

– od 1995 r. pracuje w Fundacji przeciwko handlowi ludźmi i niewolnictwu La Strada. Współzałożycielka, członkini Zarządu, manager Kampanii Wspierania Ofiar. Z wykształcenia filmoznawca (Uniwersytet Łódzki), edukator seksualny (Uniwersytet Warszawski), trener grupowy (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej). Absolwentka Szkoły Praw Człowieka HFPR, współautorka publikacji *Jak uczyć o handlu ludźmi*, *Monitoring przestrzegania praw człowieka w stosunku do ofiar handlu ludźmi*, koordynatorka Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla polskich i cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi.

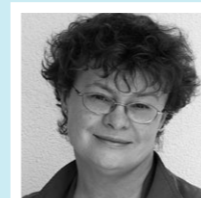
Ida Derezińska

– psycholog kliniczny, psychoterapeuta Polskiego Towarzystwa Terapii Poznawczej i Behawioralnej, terapeuta rodzinny. Autorka publikacji na temat zaburzeń lękowych u dzieci i młodzieży. Prowadzi terapie w granicy badawczym, dotyczącym skuteczności psychoterapii PTSD metodą Przedłużonej Ekspozycji.

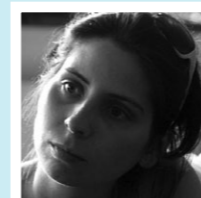
Daria Drab

– psycholog, ukończyła specjalizację z psychologii klinicznej oraz z psychologii traumy i interwencji kryzysowej. W Fundacji Dzieci Niczyje prowadzi program „Dziecko – świadek szczególnej troski” poświęcony ochronie małych świadków, biorących udział w procedurach karnych. Zajmuje się certyfikowaniem Przyjaznych Pokoi Przesłuchań. Pracuje jako psycholog w Praskim Centrum Dziecka i Rodziny im. Aliny Margolis-Edelman Fundacji Dzieci Niczyje.

Renata Durda

– od 2005 roku kierowniczka Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” IPZ, certyfikowana specjalistka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (PARPA), redaktorka naczelna dwumiesięcznika „Niebieska Linia”, członkini Rady ds. Osób Pokrzywdzonych Przepięstwem przy Ministrze Sprawiedliwości, doradca Rzecznika Praw Dziecka, członek Zespołu Monitorującego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. W pracach podkomisji sejmowej ds. nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie uczestniczyła przez 1,5 roku jako ekspert z ramienia środowiska organizacji pozarządowych.

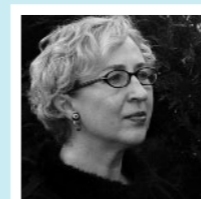
Ewa Dziemidowicz

– absolwentka Wydziału Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Indianapolis w Atenach oraz Studium Psychologicznej Pracy z Grupami i Studium Rozwiązywania Konfliktów. Obecnie studiuje psychologię zorientowaną na proces w Instytucie Psychologii Procesu. Zawodowo związana z obszarem edukacji – pracowała jako koordynator ds. współpracy z zagranicą oraz koordynator programu Erasmus, współpracowała również przy realizacji projektów Grundtviga. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje na stanowisku specjalisty ds. szkoleń i projektów edukacyjnych.

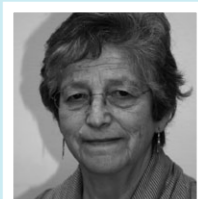
Katarzyna Fenik

– psychoterapeuta, pedagog specjalny, pracownik Fundacji Dzieci Niczyje oraz wieloletni współpracownik organizacji zajmujących się pomocą ofiarom przemocy. Jest autorką programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy, profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa dzieci w Internecie oraz współautorką kampanii na temat handlu dziećmi „Dzieci nie są na sprzedaż”. Prowadzi szkolenia w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego. Ma w swoim dorobku wiele artykułów poświęconych pracy terapeutycznej z dziećmi krzywdzonymi.

Anna Giza-Poleszczuk

– dr hab., prof. Uniwersytetu Warszawskiego, socjolog. Na UW pracuje od 1981 roku. W latach 1994–2005 pracowała dodatkowo w dziedzinie badań rynkowych, marketingu i komunikacji. Doświadczenie wyniesione z prowadzenia praktycznie zorientowanych badań społecznych oraz przyjaznego przekazywania diagnoz naukowych szerszej publiczności stara się wykorzystać na rzecz zbliżenia nauki i „praktyki”, a w szczególności – na rzecz zwiększenia publicznej wiedzy o kwestiach społecznych. Autorka kilku książek, aktualnie pełni funkcję Prodziekana Wydziału Filozofii i Socjologii UW, a jej ambicją jest otwarcie socjologii na praktyczne wyzwania społeczne. Jest liderką Projektu Społecznego 2012, realizowanego z grantu CEE Trust, a także prezeską Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, fundacji, założonej wspólnie z Kubą Wygnańskim, która stawia sobie za cel powiązanie wiedzy naukowej z wyzwaniami życia społecznego, w myśl przekonania o społecznej odpowiedzialności nauk społecznych.

Danya Glaser

– psychiatra wieku dziecięcego i młodzieńczego, praktykuje w londyńskim szpitalu dziecięcym Great Ormond Street Children's Hospital. Jako pediatra rozwojowy przez wiele lat stała na czele zintegrowanych służb ochrony dziecka, zajmujących się identyfikacją problemu i terapią w przypadkach krzywdzenia emocjonalnego oraz opracowujących multidyscyplinarną ocenę, wykorzystywaną w ramach postępowania na mocy ustawy Children Act. Jako pedagog, badacz i autorka prac naukowych, prof. Glaser zajmowała się różnymi aspektami krzywdzenia dzieci, w tym krzywdzeniem seksualnym i emocjonalnym, symulowaniem lub wywoływaniem choroby oraz wpływem krzywdzenia na rozwijający się mózg dziecka. Wraz ze swoim zespołem badawczym prof. Glaser realizuje obecnie badania dzieci krzywdzonych, które uczestniczyły w postępowaniu sądowym oraz badanie skuteczności szkoleń w kontekście krzywdzenia emocjonalnego. Prof. Glaser do niedawna stała na czele organizacji ISPCAN, jest też profesorem wizytującym na University College London oraz w ośrodku Anna Freud Centre. Przewodniczy panelowi ds. adopcji.

Maria Glegoła-Szczap

– psycholog kliniczny (Wydział Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego). Ukończyła studia podyplomowe z zakresu problemów rodziny (IPSiR UW) i psychologii sądowej (UŚ) oraz kurs terapii krótkoterminowej BSFT i ekologicznej terapii rodzin. Mediacje w sprawach rodzinnych prowadzi od ponad 10 lat – obecnie w Ośrodku „Mediatorzy.pl”. Członek założyciel Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych oraz jego vice-prezes do 2010 r., od 2006 r. członek Komisji ds. Standardów i Certyfikacji SMR. Rekomendowana trenerka SMR – prowadzi szkolenia dla mediatorów rodzinnych, warsztaty z rozwiązywania konfliktów, zajęcia dla studentów (UKSW, UW). Superwizorka mediacji. Autorka publikacji dotyczących problematyki mediacji rodzinnej. Biegły sądowy z zakresu psychologii przy SO w Warszawie, specjalistka z zakresu diagnozy problemów małżeńskich i wychowawczych; od wielu lat współpracuje z Fundacją Dzieci Niczyje.

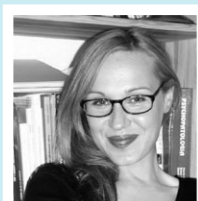
Mirosława Gorgol-Bujalska

– magister profilaktyki społecznej i resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, socjoterapeuta. Od wielu lat pracuje z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi doświadczającymi przemocy. Od 1997 r. związana zawodowo z Fundacją Dzieci Niczyje. W Centrum Pomocy Dzieciom „Mazowiecka” Fundacji Dzieci Niczyje zajmuje się diagnozą, interwencją i pomocą terapeutyczną dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom. Szkoli różne grupy profesjonalistów w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego. Prowadzi superwizje dla psychologów i pedagogów pracujących z dziećmi wykorzystywanymi seksualnie.

Piotr Hartmann

– lek. med., lekarz w Klinice Pediatrii CMKP w Szpitalu Bielańskim. Absolwent Akademii Medycznej w Warszawie (obecnie Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego). Propagator wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy i pomocy dziecku krzywdzonemu w środowisku medycznym. Współdziała z wieloma organizacjami pozarządowymi, prowadząc jednocześnie własną fundację (Fundacja Rozwoju Pediatrii). Od 2007 roku jest członkiem zarządu Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego. W 2010 roku otrzymał nagrodę „Złoty Telefon”.

Jolanta Hojda

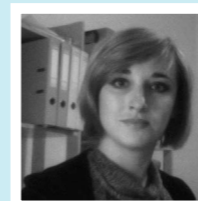
– psycholog, ukończyła społeczną psychologię kliniczną ze specjalizacją z interwencji psychoterapeutycznej w praktyce i psychologicznych oddziaływań w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej. Certyfikowany psychoterapeuta w podejściu integracyjnym, członek PTP, współpracuje z Ośrodkiem Psychoterapii i Promocji Zdrowia „Ogród” IPZ PTP. Zajmuje się psychoterapią osób dorosłych w zakresie problemów osobistych, zaburzeń

nerwicowych i zaburzeń osobowości, poradnictwem psychologicznym, interwencją kryzysową, wspomaganie rozwoju osobistego. Pracuje m.in. z DDA (dorosłymi dziećmi alkoholików) i z DDD (dorosłymi dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych). Współtworzy i prowadzi szkolenia dla specjalistów oraz warsztaty z zakresu psychologii, psychoterapii, poradnictwa i interwencji kryzysowej. Prowadzi zajęcia na Wydziale Psychologii w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej.

Dorota Iwaniec

– psycholog i pedagog, urodziła się w Polsce, w okolicach Jarosławia. Wykształcenie w dziedzinie pedagogiki i psychologii dziecięcej zdobywała w Krakowie. Na początku lat 60. wyjechała do Anglii, gdzie studiowała na University of Leicester School of Social Work, którego jest absolwentką. Na tej samej uczelni prowadziła studia doktoranckie, a tytuł doktora uzyskała w 1983 r. Dziedzina, w której się wyspecjalizowała to terapia dzieci i młodzieży. Pracowała jako nauczycielka biologii, pracownik socjalny, badacz i psychoterapeutka w Leicester. Zrealizowała liczne projekty badawcze związane z ochroną dziecka, problemami emocjonalnymi i behawioralnymi dzieci i młodzieży oraz rodzicielstwem. Międzynarodową renomę zawdzięcza swoim badaniom i licznym publikacjom w dziedzinie krzywdzenia i zaniechania emocjonalnego w kontekście dzieci, które nie osiągnęły pełni rozwoju. W roku 1992 rozpoczęła pracę w Katedrze Pracy Socjalnej na Queen's University w Belfaście. W 1995 r. została dyrektorem Centre for Child Care Research – ośrodka, który sama stworzyła. Jest autorką cenionych książek, rozdziałów książkowych włączanych do licznych pozycji, które redagowała; opublikowała ponad 100 artykułów naukowych. Odegrała kluczową rolę w powstawaniu czasopisma „Journal of Child Care in Practice” wydawanego od 1994 r., przez wiele lat pełniła w nim rolę redaktora naczelnego. Za swoje dokonania została uhonorowana członkostwem w Akademii Nauk Społecznych (w 2003 r.), w 2005 r. przyznano jej nagrodę Kobieta Nauki (Woman of Science), a w 2007 r. została członkiem Irlandzkiej Akademii Królewskiej. W tym samym roku przyznano jej stanowisko Deputy Lieutenant dla miasta Belfast.

Agnieszka Izdebska

– psycholog, certyfikowany seksuolog kliniczny, psychoterapeuta psychodynamiczny, doktorantka w Instytucie Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ukończyła Szkołę Psychoterapii Psychodynamicznej w Krakowskim Centrum Psychodynamicznym oraz Podyplomowe Studium Pomocy Psychologicznej w Dziedzinie Seksuologii na UAM. Pracuje jako psycholog w Poradni Zdrowia Psychicznego we Wrześni, od 2007 roku związana zawodowo z Fundacją Dzieci Niczyje. Członek Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Psychodynamicznej. Zawodowo zajmuje się opiniowaniem sądowym, prowadzeniem psychoterapii oraz zajęć warsztatowych i szkoleń.

Ryszard Izdebski

– pedagog i psycholog kliniczny, psychoterapeuta i terapeuta rodzin. Kierownik Zespołu Leczenia Domowego Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dyrektor Krakowskiej Fundacji Rozwoju Psychoterapii. Dyrektor Krakowskiego Instytutu Psychoterapii Stowarzyszenia „Siemacha”. Członek Zarządu Stowarzyszenia „Siemacha”. Posiada certyfikat psychoterapeuty i superwizora Sekcji Naukowej Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz certyfikat Polskiego Towarzystwa Balintowskiego. Prowadzi działalność terapeutyczną, superwizyjną oraz edukacyjną w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego, w tym uzależnień oraz psychoterapię dzieci i młodzieży. Laureat Nagrody im. Aliny Margolis-Edelman w 2011 roku.

Teresa Jadczak-Szumiło

– psycholog, pedagog. Ukończyła podyplomowe studia kwalifikacyjne w zakresie diagnozy i terapii neuropsychologicznej. Jest trenerem Polskiego Towarzystwa Psychologicznego II stopnia. Interesuje się neuropsychologią rozwojową. Od kilku lat zajmuje się psychologicznymi metodami diagnozy dzieci z FAS. Jest ekspertem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie FAS. Pracuje w Prywatnej Pracowni Psychologicznej Item – Umiejętności Społeczne w Żywcu.

Ewa Jarosz

– dr hab., pracownik naukowy i nauczyciel akademicki w Katedrze Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Problematyką krzywdzenia dzieci zajmuje się od kilkunastu lat. Autorka wielu książek i artykułów z tej tematyki, wśród których najważniejsze to *Przemoc wobec dzieci. Reakcje środowisk szkolnych*, *Dom który krzywdzi*, *Międzynarodowe standardy przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci*, *Ochrona dzieci przed krzywdzeniem. Perspektywa globalna i lokalna*. Prowadzi działalność ekspercką i konsultacyjną w zakresie programów ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz diagnozy i monitorowania zjawiska.

Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska

– psycholog sądowy, długoletni kierownik Zakładu Psychologii Sądowej IES, członek Rady Fundacji Dzieci Niczyje, wykładowca Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, autorka i współautorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu psychologii sądowej, w tym kilkunastu poświęconych problematyce zeznań świadków.

Mariusz Jędrzejko

– dr hab., prof. Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, pedagog i socjolog, dyrektor Mazowieckiego Centrum Profilaktyki Uzależnień. Twórca pojęć „dopalacze” i „galerianki”. Inicjator polskich badań nad New Addiction i prostytutką internetową nieletnich. Wydał: *Narkotyki i narkomania w Wojsku Polskim* (2006), *Narkotyki i paranarkotyki* (2011, z P. Jabłońskim), *Narkomania – spojrzenie wielowymiarowe* (2009, red. nauk.), *Mechanizmy uzależnień w wielkiej SIECI* (2010, z A. Taper). W 2012 roku ukażą się *Narkotyki i kierowcy*, *Cannabis – fakty bez mitów*, *Dziecko w wielkiej SIECI* (z A. Taper). Od 2006 roku prowadzi badania nad zachowaniami dewiacyjnymi nastolatków i dekompozycją polskiej rodziny. Kierownik naukowy największego polskiego programu edukacyjnego w zakresie zapobiegania patologiom społecznym „Zagrajmy o sukces” (Mazowsze 2010–2011).

Renata Kałucka

– psycholog, psychoterapeuta. Szkolenie z psychoterapii ukończyła w 2006 roku w Laboratorium Psychoedukacji. Od 1996 roku związana z Fundacją Dzieci Niczyje. Pracuje klinicznie z dziećmi doświadczającymi przemocy, ich rodzinami oraz z osobami dorosłymi. Prowadzi psychoterapię indywidualną i grupową. Prowadzi szkolenia i superwizje z zakresu problematyki przemocy domowej oraz profilaktyki krzywdzenia dzieci dla różnych grup specjalistów. Jest wykładowcą i trenerem Specjalistycznego Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Instytucie Psychologii Zdrowia. Konsultuje dzieci i rodziny w Fundacji Mederi w Centrum Zdrowia Dziecka. Prowadzi zajęcia dla studentów na Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Kinga Kamińska

– pedagog, felinoterapeuta. Absolwentka Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego. Autorka prac naukowych na temat felinoterapii: *Felinoterapia jako droga wspierania działań rehabilitacyjnych i edukacyjnych uczniów szkoły specjalnej* (2007) oraz *Droga od „stawiania się zawodowego” do „działania w zawodzie” – z doświadczeń felinoterapeuty* (2009). Propagatorka idei felinoterapii w Polsce. Od 2005 roku pracuje na rzecz osób z niepełnosprawnością. Nauczyciel w klasie integracyjnej.

Maria Keller-Hamela

– psycholog, członek zarządu i dyrektor ds. współpracy zagranicznej Fundacji Dzieci Niczyje. Koordynator programu „Dzieciństwo bez krzywdzenia – ku lepszemu systemowi ochrony dzieci w Europie Środkowo-Wschodniej”, zastępca redaktora naczelnego kwartalnika „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”, członek Rady ds. Pokrzywdzonych Przepięstwem przy Ministrze Sprawiedliwości, ekspert Międzynarodowego Stowarzysze-

nia na rzecz przeciwdziałania Krzywdzeniu i Zaniedbywaniu Dzieci ISPCAN. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jest wykładowcą na Podyplomowych Studiach z psychologii sądowej na UW i psychologii w praktyce wymiaru sprawiedliwości na SWPS.

Lucyna Kicińska

– absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, specjalność: wychowanie resocjalizujące. Ukończyła roczny kurs Prowadzenia warsztatów i treningów w oparciu o proces grupowy. Jest absolwentką pierwszego w Polsce Studium Terapii Narracyjnej (zorganizowanego przez Centre for Narrative Practice w Manchesterze). Od 7 lat współpracuje z różnymi organizacjami pozarządowymi w Polsce, specjalizującymi się w świadczeniu pomocy telefonicznej i online. Od 2009 roku związana z Fundacją Dzieci Niczyje, gdzie jest koordynatorką Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111. Szkoli różne grupy profesjonalistów z zakresu świadczenia pomocy przez telefon. Jest współautorką i realizatorką programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Lucyna Kirwil

– dr, psycholog, wykładowca w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Bada wpływ mediów na emocje i zachowanie społeczne dzieci oraz młodzieży, a ostatnio ryzykowne zachowania dzieci i młodzieży w Internecie oraz efektywność rodzicielskiej ochrony dzieci przed zagrożeniami online. Autorka licznych publikacji dotyczących problematyki bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie.

Sebastian Kluczyński

– prokurator Prokuratury Rejonowej w Głogowie, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, filia w Rzeszowie, ukończył Studia Podyplomowe w zakresie kwalifikacji pedagogicznych do nauczania przedmiotów teoretycznych, zawodowych i ogólnokształcących. W pracy zawodowej prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze m.in. z zakresu przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu. Interesuje się zagadnieniami dotyczącymi przeciwdziałaniu przemocy.

Zuzanna Kloc

– absolwentka kierunków prawo i psychologia w ramach Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Współpracowała ze Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej. Od stycznia pracuje jako prawnik w Fundacji Dzieci Niczyje, gdzie zajmuje się obsługą wewnętrznych spraw fundacji, udziela porad prawnych klientom oraz angażuje się w działania lobbingsowe.

Maria Kolankiewicz

– dr hab., prof. Uniwersytetu Warszawskiego, pedagog, Kierownik Pracowni Problemów Społecznych Dziecka i Rodziny na Wydziale Pedagogicznym UW, Dyrektor Domu ks. Baudouina w Warszawie; autorka prac na temat opieki nad dziećmi, problematyki dzieci wychowywanych poza rodziną.

Marzena Kordaczuk-Wąs

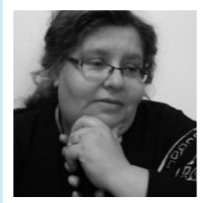
– nadkomisarz, ekspert Wydziału ds. Nietletnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji Komendy Głównej Policji. Pełni służbę w policji od 10 lat, zajmując się problematyką zapobiegania przemocy w rodzinie, a także innym zagrożeniom społecznym. Pierwsze lata służby spędziła w Komendzie Powiatowej Policji w Kędzierzynie-Koźlu, gdzie oprócz wielu zagadnień profilaktycznych realizowała zagadnienia związane z koordynacją procedury

„Niebieskie Karty”. Z wykształcenia pedagog i nauczyciel. Absolwentka Uniwersytetu Wrocławskiego, a aktualnie również doktorantka Wydziału Nauk Społecznych w tej samej uczelni.

Irena Kornatowska

– psychiatra dziecięcy, prezes zarządu Fundacji Dzieci Niczyje. Pracowała w Szpitalu dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Pruszkowie. W latach 1966–1972 była kierownikiem Poradni Psycho-Neurologicznej przy Wojewódzkiej Przychodni Higieny Szkolnej w Warszawie. Przez wiele lat związana z Instytutem Matki i Dziecka w Warszawie. Jako ekspert w dziedzinie poradnictwa rodzinnego współpracowała z ramienia IMiD z WHO, UNICEF i UNFPA w zakresie tworzenia koncepcji zdrowia rodziny. W latach 1985–1990 uczestniczyła w realizacji międzynarodowych projektów przy udziale IMiD. Od 1991 r. udziela pomocy psychiatrycznej małym pacjentom oraz ich rodzinom w placówkach Fundacji Dzieci Niczyje. Jest doświadczonym dydaktykiem oraz autorką publikacji m.in. z zakresu problematyki krzywdzenia dzieci.

Joanna Krzyżanowska-Zbucka

– psychiatra, kierownik Oddziału Zapobiegania Nawrotom w Instytucie Psychiatrii i Neurologii. Przez kilka lat współpracowała z Fundacją „Rodzic po Ludzku”, zajmuje się leczeniem okołoporodowych zaburzeń psychicznych, konsultuje w organizacjach zajmujących się przemocą w rodzinie: Fundacji Dzieci Niczyje, Ośrodka dla Ofiar Przemocy „Dom”, Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Gabriela Kühn

– filolog, absolwentka studiów podyplomowych z zarządzania projektami oraz E.MA Degree in Human Rights and Democratisation. Koordynator programu na rzecz dzieci – ofiar handlu i dzieci cudzoziemskich bez opieki oraz programu grantowego „Bezpieczne dzieciństwo” Fundacji Dzieci Niczyje.

Aneta Kwaśny

– psycholog, ukończyła Studium Terapii Rodzin Stowarzyszenia OPTA i półtoraroczny staż w młodzieżowej grupie terapeutycznej Poradni OPTA. Posiada uprawnienia do prowadzenia grup metodą TZA-ART „Trening zastępowania agresji”, ukończyła kurs pracy warsztatem Thomasa Gordona oraz metodą Wideotreningu komunikacji. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje w programie Dobry Rodzic – Dobry Start, prowadzi terapie oraz konsultacje psychologiczne indywidualne i rodzinne oraz grupy wsparcia i warsztaty dla rodziców. Jest współautorką scenariuszy warsztatów dla rodziców „Bez klapsa – jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice” i „Być Mamą”. Bierze także udział w programie „Młoda Mama” w poradni pomocrodzicom.pl, gdzie prowadzi warsztaty dla mam z małymi dziećmi.

Michael E. Lamb

– psycholog, wykłada na Uniwersytecie Cambridge. Studiował m.in. na Uniwersytecie John Hopkins, a doktorat obronił w 1976 r. na Uniwersytecie Yale. Doktor honoris causa kilku innych prestiżowych uczelni. W 2004 r. za całość swojego dorobku naukowego otrzymał nagrodę Cattell Award przyznaną przez Association for Psychological Science. Autor ponad 500 publikacji, w tym m.in. książek *Investigative interviews of children* (1998), *Child sexual abuse: Disclosure, delay and denial* (2007), *Tell me what happened: Structured investigative interviews of children* (2008), i *Children's testimony* (2011).

Anna Lechowska

– pedagog, autorka i realizatorka projektów edukacyjnych i publikacji dotyczących ochrony dzieci przed przemocą, prowadzi szkolenia dla grup zawodowych z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego, prezes Stowarzyszenia dla Dzieci i Młodzieży SZANSA w Głogowie, zajmującego się między innymi tworzeniem lokalnego systemu pomocy dzieciom krzywdzonym. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Karolina Lewandowska

– pedagog, dyrektor ds. profilaktyki Fundacji Dzieci Niczyje, koordynator programów badawczych, edukacyjnych i profilaktycznych FDN. Autorka artykułów dotyczących profilaktyki krzywdzenia małych dzieci i wykorzystywania seksualnego dzieci. Od 2009 roku związana z działaniami południowoafrykańskich organizacji pozarządowych, zajmujących się pomocą dzieciom osieroconym i zarażonym wirusem HIV, m.in. Child Welfare SA oraz LivVillage.

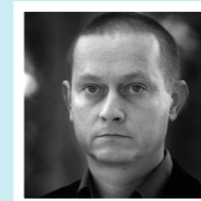
Michał Lewoc

– sędzia Sądu Rejonowego w Legnicy. Od kwietnia 2007 roku delegowany do Ministerstwa Sprawiedliwości do Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji, gdzie pełnił funkcję Naczelnika Wydziału Kurateli. Od marca 2010 w Departamencie Praw Człowieka pełni funkcję Koordynatora Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także Koordynatora ds. realizacji w Ministerstwie Sprawiedliwości Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Członek Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – organu opiniodawczo-doradczego ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wykładowca i prelegent na licznych szkoleniach dla funkcjonariuszy policji, kuratorów sądowych, sądowych inspektorów ds. biurowości, pracowników socjalnych. Autor licznych artykułów dotyczących kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

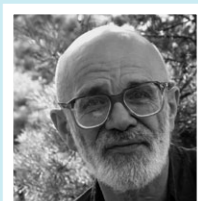
Irena Lipowicz

– ukończyła studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. W 1981 r. uzyskała tytuł doktora prawa, a 1992 r. doktora habilitowanego. Pracę naukową kontynuowała na Uniwersytecie Śląskim i w Krajowej Szkole Administracji Publicznej. Od 1998 r. jest profesorem na Uniwersytecie im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, obecnie kierownikiem Katedry Prawa Administracyjnego. Dwukrotnie była stypendystką Fundacji A. Humboldta: 1983–1984 w Tybindze, 1989–1990 w Heidelbergu. Opublikowała ponad 50 prac naukowych i wygłaszała wykłady m.in. na uniwersytetach w Kolonii, Atenach, Berlinie, Grazu, Dreźnie i Tybindze. W latach 2006–2008 profesor Wyższej Szkoły Psychologii Społecznej w Warszawie. W 2009 r. otrzymała tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Osnabruck. Od 1980 r. była członkiem związku zawodowego „Solidarność” oraz członkiem – założycielem „Związku Górnośląskiego” (1988 r.). Od 1991 do 2000 r. poseł na Sejm, jako członek klubu parlamentarnego Unii Demokratycznej, a następnie Unii Wolności. Była członkiem Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego. W latach 2000–2004 była ambasadorem nadzwyczajnym i pełnomocnym RP w Republice Austrii; w latach 2004–2006 Ambasadorem – Przedstawicielem Ministra Spraw Zagranicznych ds. Stosunków Polsko-Niemieckich. Była członkiem Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, dyrektorem Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Była również członkiem Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk. W dniu 10 czerwca 2010 r. prof. Irena Lipowicz została powołana przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich.

Paweł Łuków

– dr hab., prof. Uniwersytetu Warszawskiego, pracuje w Instytucie Filozofii UW, wykładowca filozofii, etyki i historii medycyny w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, redaktor naczelnego rocznika „Etyka”; stypendysta fundacji Fulbrighta, Rockefellera, A. W. Mellon; visiting professor w University of Notre Dame (2003); autor artykułów poświęconych etyce kantowskiej i filozofii medycyny oraz książek: *Wolność i autorytet rozumu. Racjonalność w filozofii moralnej Kanta* (1997) i *Granice zgody: autonomia zasad i dobro pacjenta* (2005).

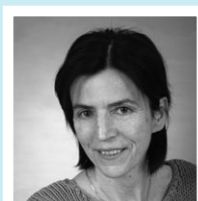
Andrzej Marciński

– prof. dr hab. n. med., radiolog dziecięcy, absolwent Akademii Medycznej w Warszawie, stypendysta Collège de Médecins des Hôpitaux de Paris i Faculté de Médecine de l'Université René Descartes w Paryżu. Wieloletni kierownik Zakładu Radiologii Pediatrycznej AM, autor ponad 180 prac naukowych. Członek honorowy czterech towarzystw naukowych, w tym European Society of Pediatric Radiology. Nadal czynny zawodowo. Uprawia jogging, zajmuje się amatorsko ornitologią i fotografią przyrodniczą, zaś za największe osiągnięcie swojego życia uważa trzech synów i jedenaścioro wnucząt.

Jerzy Mellibruda

– dr hab., prof. Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej, psycholog, dyrektor Profesjonalnej Szkoły Psychoterapii w SWPS, kieruje katedrą Psychologii Uzależnień, Przemocy i Sytuacji Kryzysowych SWPS. Certyfikowany psychoterapeuta i superwizor psychoterapii. Autor koncepcji procesu i metod psychoterapii. Prowadzi analizę doświadczeń traumatycznych i problemów przemocy w rodzinie. Jest założycielem i dyrektorem Instytutu Psychologii Zdrowia PTP. Inicjował polski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz utworzenie ogólnopolskiego pogotowia dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”. Autor wielu publikacji, m.in. *Pułapka nie wybaczonej krzywdy*, (1999), *Poszukiwanie samego siebie* (2002), *Integracyjna psychoterapia uzależnień* (2006), *Teoria i praktyka terapii Gestalt* (2009), *Przeciwdziałanie przemocy domowej* (2009).

Magdalena Najda

– psycholog, filozof, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego oraz trzyletnich studiów podyplomowych na wydziale Political & Social Sciences w European University Institute we Florencji. W latach 1987–2001 pracownik naukowy Wydziału Psychologii UW. Obecnie pracownik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Współautorka książek *Etyka dla sędziów. Rozważania*, *Mobbing w ujęciu psychologiczno-prawnym* i *Psychologia w postępowaniu karnym*.

Emilia Naumann

– adwokat, prowadzi m.in. sprawy rodzinne, cywilne, karne, dotyczące wykorzystywania seksualnego dzieci, przemocy w rodzinie, opieki nad dziećmi. Od kilku lat współpracuje z Fundacją Dzieci Niczyje. Współautorka publikacji *Dziecko pod parasolem prawa*.

Krystyna Paszek

– zastępca Prokuratora Rejonowego w Grodzisku Mazowieckim. W Prokuraturze pracuje od 1993 roku, zajmuje się m.in. prowadzeniem spraw dotyczących wykorzystywania seksualnego dzieci. Uczestniczyła w poprzednich edycjach Konferencji „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw” w Warszawie, konferencji „Dziecko ofiara przemocy seksualnej w procesie karnym” na Uniwersytecie Gdańskim, konferencji „Ochrona dziecka jako ofiary przemocy – standardy europejskie”, zorganizowanej przez Biuro Informacji Rady Europy i Krajowe Centrum Szkolenia Sądów Powszechnych i Prokuratury. Uczestniczyła również w szkoleniach dla prokuratorów z tematyki dot. problemów krzywdzenia dziecka. Współautorka opublikowanych w czasopiśmie „Prokuratura i Prawo” artykułów, m.in. *Prawo małoletniego do odmowy złożenia zeznań* oraz *Udział biegłego psychologa w przesłuchaniu świadka w postępowaniu karnym*.

Beata Pawlak-Jordan

– psycholog, certyfikowany seksuolog kliniczny, superwizor Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego. Pracuje w Centrum Pomocy Dzieciom „Mazowiecka” Fundacji Dzieci Niczyje. Zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych. Szkoli różne grupy profesjonalistów w zakresie psychologii i seksuologii. Jest koordynatorką Studium Metod Pracy z Dziećmi Wykorzystywanymi Seksualnie, prowadzonego przez Fundację Dzieci Niczyje od 2002 roku. Współpracuje z Fundacją La Strada.

Justyna Podlewska

– prawnik, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji oraz Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Od dziesięciu lat udziela pomocy prawnej klientom Fundacji Dzieci Niczyje. Od czterech lat udziela porad prawnych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla dzielnicy Ursynów. Specjalizuje się w prawnej ochronie dzieci ofiar przestępstw, zagadnieniach dotyczących przeciwdziałania przemocy, prawie rodzinnym oraz ochronie danych osobowych. Koordynuje program prawny oraz program „Opiekun Dziecka Ofiary Przystępstwa” Fundacji Dzieci Niczyje. Jest konsultantką programów Fundacji Dzieci Niczyje: Dobry Rodzic – Dobry Start i Helpline.org.pl

Agnieszka Popiel

– dr n. med., psychiatra, adiunkt w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Psychoterapeuta i superwizor Polskiego Towarzystwa Terapii Poznawczej i Behawioralnej. Autorka i współautorka wielu prac poświęconych zaburzeniom psychicznym i psychoterapii, w tym pierwszego polskiego podręcznika poświęconego psychoterapii poznawczo-behawioralnej. W Interdyscyplinarnym Centrum Genetyki Zachowania UW kieruje programem terapii w ramach badań nad skutecznością metod leczenia PTSD.

Agnieszka Popławska

– magister psychologii. Posiada wieloletnie doświadczenie w pracy w organizacjach pozarządowych w Polsce i za granicą. Pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje w programie „Dzieciństwo bez krzywdzenia – ku lepszemu systemowi ochrony dzieci w Europie Wschodniej” oraz programie na rzecz dzieci – ofiar handlu oraz dzieci cudzoziemskich bez opieki.

Ewa Pragłowska

– dr n. med., specjalista psycholog kliniczny, psychoterapeuta Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, psychoterapeuta i superwizor – dydaktyk Polskiego Towarzystwa Terapii Poznawczej i Behawioralnej. Adiunkt w II Klinice Psychiatrycznej Instytutu Psychiatrii i Neurologii, obecnie współpracownik Interdyscyplinarnego Centrum Genetyki Zachowania UW. Jej publikacje dotyczą zaburzeń nastroju, zaburzeń osobowości, PTSD, terapii w modelu poznawczo-behawioralnym. Obecnie bierze udział w granie badawczym, dotyczącym skuteczności psychoterapii PTSD metodą Przedłużonej Ekspozycji.

Alina Prusinowska-Marek

– magister profilaktyki społecznej i resocjalizacji (IPSiR) Uniwersytetu Warszawskiego, od 1988 zawodowy kurator sądowy, certyfikowany specjalista w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie (IPZ nr 21), członek honorowy Koalicji na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, konsultant w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym gminy Leszno.

Jacek Pyżalski

– adiunkt w Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi, wykładowca Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi, kierownik i wykonawca wielu międzynarodowych i krajowych programów badawczych poświęconych niewłaściwym zachowaniom uczniów w szkole, stresowi zawodowemu nauczycieli i agresji elektronicznej. Przedstawiciel Polski w akcji COST IS0801 poświęconej agresji elektronicznej wśród dzieci i młodzieży. Autor monografii *Nauczyciele – uczniowie: dwa spojrzenia na dyscyplinę w klasie* (2007), *Agresja elektroniczna wśród dzieci i młodzieży* (2011).

Kamila Raczyńska

– absolwentka Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie (kierunek pedagogika resocjalizacyjna i wspomaganie rodziny) oraz Szkoły Treningu i Warsztatu Psychologicznego Intra. Od lutego 2011 r. uczestniczka Podyplomowych Studiów Wychowania Seksualnego na wydziale pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2004 roku wolontariuszka Grupy Edukatorów Seksualnych Ponton, w ramach której prowadzi zajęcia z zakresu edukacji seksualnej, skierowane do młodzieży ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz pracuje jako konsultantka telefonu zaufania. Trenerka umiejętności psychospołecznych i edukatorka seksualna, szkoli młodzież, dorosłych (zarówno pełno- jak i niepełnosprawnych ruchowo i intelektualnie) oraz pedagogów i psychologów. Autorka scenariuszy z zakresu wychowania do życia w rodzinie skierowanych do nauczycieli wychowawców, publikowanych na łamach magazynu nauczyciela „Mentor”. Odpowiada na pytania młodzieży w dziale „Pytanie do specjalisty” magazynu „Victor Gimnazjalista”.

Elżbieta Radziszewska

– jest lekarzem medycyny, specjalistą chorób wewnętrznych i zdrowia publicznego. W 2008 roku premier Donald Tusk powołał ją na stanowisko Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania. Od 1997 roku jest posłem na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. W latach 1990–1994 była – w pierwszej kadencji w niepodległej Polsce – radną Piotrkowa Trybunalskiego, wybrana z listy Komitetu Obywatelskiego. Należała kolejno do ROAD, UD, UW, PO. W wolnym czasie jeździ na rowerze i wędkuje. Bardzo lubi kuchnię swojego męża.

Monika Rudnicka

– pedagog, absolwentka programu szkoleniowego Stowarzyszenia OPTA „Staż” oraz Szkoły Trenerów Umiejętności Psychospołecznych „WARSZTAT”. Prowadzi psychoterapię indywidualną i grupową, warsztaty, grupy edukacyjne dla rodziców, konsultacje wychowawcze. Jest absolwentką całonocnego pięcioletniego szkolenia z zakresu terapii systemowej w Zakładzie Terapii Rodzin Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, przygotowującego do certyfikatu psychoterapeuty PTP. W latach 2000–2001 odbywała staż w Fundacji Dzieci Niczyje jako asystent psychoterapeutów, pomagających dzieciom krzywdzonym. Od roku 2008 pracuje jako konsultant w ogólnopolskim Telefonie Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111.

Monika Sajkowska

– doktor socjologii, dyrektor Fundacji Dzieci Niczyje. W latach 1991–2008 była adiunktem w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka i współautorka badań na temat skali problemu krzywdzenia dzieci w Polsce, postaw społecznych wobec tego problemu oraz medialnego obrazu problemu krzywdzenia dzieci. Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych dotyczących problemu krzywdzenia dzieci. Redaktor naczelny kwartalnika „Dziecko krzywdzone. Teoria, badania, praktyka”, wydawanego przez Fundację Dzieci Niczyje.

Krzysztof Sarzała

– pedagog, kierownik CIK PCK, wcześniej: Pełnomocnik Wojewody Gdańskiego ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wychowawca w świetlicy terapeutycznej; ukończone liczne szkolenia i trening z zakresu profilaktyki, problematyki uzależnień, zapobiegania przemocy, interwencji kryzysowej, pracy socjalnej, pomocy psychologicznej, Członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy działającej przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) od trzech kadencji, koordynator programu „Sieć Pomocy Ofiarom Przestępstw” na terenie województwa pomorskiego. Prezes Gdańskiego Stowarzyszenia Pomocy w Kryzysie CIK. Kierownik Centrum Interwencji Kryzysowej PCK w Gdańsku, Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem oraz Punktu Interwencji Kryzysowej w Starogardzie Gdańskim. Konsultant Punktu Interwencji Kryzysowej w Kościerzynie. Autor kilkudziesięciu publikacji i projektów związanych z interwencją kryzysową, prowadzeniem ośrodków interwencji kryzysowej, metodyką interwencji kryzysowej, przemocą

w rodzinie, pomocą dziecku krzywdzonemu, pracą ze sprawcami przemocy, profilaktyką uzależnień i problemami rodziny alkoholowej, superwizją pracy socjalnej, krótkoterminowymi formami pomocy psychologicznej, superwizją pracy socjoterapeutycznej, socjoterapią w świetlicy profilaktycznej, szkołą dyrektorów.

Teresa Sierawska

– pedagog, absolwentka Szkoły Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, ukończyła podyplomowe studium pomocy rodzinie. Od 8 lat pracuje w Urzędzie Miasta Stołecznego Warszawy. Jako zastępca dyrektora Biura Polityki Społecznej zajmuje się w szczególności sprawami związanymi z budowaniem warszawskiego systemu pomocy dziecku i rodzinie. Członek Rady Ekspertów ds. Profilaktyki Krzywdzenia Małych Dzieci przy Fundacji Dzieci Niczyje. Członek Warszawskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Marta Skierkowska

– psycholog, absolwentka Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Studiowała także na Katolickim Uniwersytecie w Leuven w Belgii. Od czasu studiów związana jest z tematyką komunikacji i marketingu. W styczniu 2008 roku dołączyła do zespołu Fundacji Dzieci Niczyje, gdzie brała udział w przygotowaniu i realizacji wielu projektów społecznych. W FDN odpowiada za działania z zakresu public relations.

Konrad Sobczyk

– politolog, ukończył Instytut Stosunków Międzynarodowych na Uniwersytecie Warszawskim. Ukończył dwuletnią szkołę mediacji rodzinnej w berlińskim instytucie mediacji Federalnego Stowarzyszenia Mediacji Rodzinnej (BAFM). Rekomendowany przez SMR mediator, trener oraz superwizor mediacji. Mediator w sprawach polsko-niemieckich na liście Mediation in Kindschaftskonflikten. Kierownik programu mediacji rodzinnych w ośrodku mediacji „Mediatorzy.pl”.

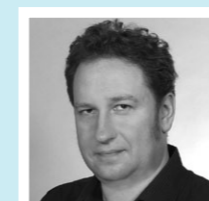
Stefan Sobczyński

– dr n. med., specjalista chirurgii dziecięcej, Ordynator Oddziału Chirurgii Dziecięcej Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu; na co dzień ma kontakt z dziećmi – ofiarami przestępstw; Członek Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej.

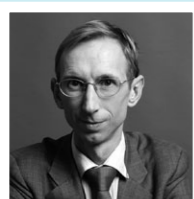
Wanda Szaszkiewicz

– psycholog kliniczny z długoletnim stażem, certyfikowany psychoterapeuta oraz superwizor Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego i Psychologicznego. Specjalista wojewódzki w zakresie psychologii klinicznej. Pracuje jako terapeuta rodzin w Zespole Leczenia Domowego Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie. Jest Dyrektorem Krakowskiego Instytutu Psychoterapii Stowarzyszenia „Siemacha”. Prowadzi szkolenia z dziedziny psychologii w szczególności psychoterapii i terapii rodzin oraz superwizje.

Krzysztof Szwajca

– dr n. med., psychiatra, psychoterapeuta, pracownik Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży CM Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie w Zespole Leczenia Domowego (kier. Ryszard Izdebski) prowadzi terapię rodzinną na terenie domu pacjenta. Poza tym kieruje Krakowskim Instytutem Psychoterapii O/I, superwizuje kilka ośrodków pracujących z dziećmi, młodzieżą oraz rodzinami. Uczeń prof. Marii Orwid (min. członek działającego pod Jej kierownictwem zespołu, badającego odległe następstwa traumy Holocaustu), nauczyciel akademicki, autor ponad 100 publikacji naukowych i wystąpień zjazdowych.

Rafał Szymczak

– od 2006 roku koordynator programu społecznego „Szkoła bez przemocy”, współnik i dyrektor w agencji PR Profile, studiował w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego, w latach 90-tych pracował w Kuratorium Oświaty w Warszawie i był rzecznikiem prasowym Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Prywatnie rodzic trojga dzieci (23, 16 i 6 lat)

Małgorzata Toeplitz-Winiewska

– doktor psychologii, wieloletni pracownik Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z psychologii sądowej, problematyki agresji, a także etycznych problemów wykonywania zawodu psychologa. Kieruje studiami podyplomowymi z psychologii sądowej organizowanymi przez Wydział Psychologii UW. Na innych kierunkach studiów podyplomowych prowadzi zajęcia dotyczące przede wszystkim etycznych i prawnych zagadnień orzecznictwa psychologicznego. Jest autorką wielu prac z zakresu etycznych aspektów zawodu psychologa, z których najważniejsza to współautorstwo książki *Etyka zawodu psychologa* (2008). W pracach Towarzystwa koncentruje się przede wszystkim na prawnym uregulowaniu statusu zawodowego psychologa.

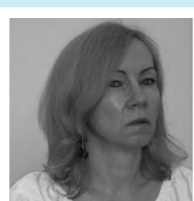
Marlena Trabińska-Haduch

– psycholog, terapeuta. Certyfikowany trener „Treningu Skutecznego Rodzica” wg Thomasa Gordona. Ukończyła kurs „Szkoła dla rodziców i wychowawców” organizowany przez CMPPP oraz „Podstawy programu pracy z grupami dla rodziców dzieci 3–8 lat autorstwa Carolyn Webster-Stratton”. Posiada uprawnienia do prowadzenia grup metodą TZA-ART „Trening zastępowania agresji”. Współautorka warsztatów „Bez klapsa – jak z szacunkiem i miłością stawiać dziecku granice”, „Być mamą”. Ukończyła Studium Terapii Rodzin Stowarzyszenia OPTA. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje w programie Dobry Rodzic – Dobry Start. Współpracuje z poradnią pomocorodzicom.pl. Prowadzi konsultacje wychowawcze, terapię indywidualną, par, rodzinną, a także grupy wsparcia i warsztaty dla rodziców. Ma troje dzieci, dwa koty i psa. Interesuje się psychologią rozwojową i wychowawczą oraz psychologicznymi aspektami ciąży i macierzyństwa.

Olga Trocha

– prawnik, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Ukończyła Podyplomowe Studium Własności Intelektualnej na Uniwersytecie Warszawskim i aplikację prokuratorską. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje w projekcie „Dziecko – świadek szczególnej troski”. Współpracowała ze Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej, gdzie udzielała porad prawnych związanych z rodzicielstwem zastępczym i przysposobieniem. Autorka artykułów i publikacji nt. prawnej ochrony dziecka i rodzicielstwa zastępczego. Stale współpracuje z Monitorem Prawniczym.

Ewa Wach

– psycholog, pracuje w Instytucie Ekspertyz Sądowych jako biegły. M.in. specjalizuje się w opracowywaniu ekspertyz w sprawach wykorzystania seksualnego, dotyczących zarówno ofiar jak i sprawców. Prowadzi szkolenia dla prawników w ramach CENS oraz KSSiP. Posiada rekomendacje PTP w zakresie problematyki związanej z procesem karnym i cywilnym (zeznania świadków małoletnich i dorosłych, sprawcy przestępstw, nieletni, sprawy rodzinne, typowanie nieznanymi sprawców). Autorka licznych publikacji z problematyki psychologii sądowej.

Beata Witaszka-Bereza

– prokurator Prokuratury Okręgowej w Lublinie, obecnie delegowana do Departamentu Legislacyjno-Prawnego Ministerstwa Sprawiedliwości, od 2009 r. pełni funkcję Sekretarza Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, działającej przy Ministrze Sprawiedliwości, zaangażowana w prace Komisijnego Zespołu ds. nowelizacji Kodeksu postępowania karnego w zakresie dotyczącym uprawnień pokrzywdzonych i świadków w procesie karnym.

Małgorzata Wiśniewska

– pedagog szkolny, doradca zawodowy, szkoleniowiec, z zamiłowania – wychowawca. Jej doświadczenia obejmują pracę z młodzieżą w ośrodkach socjoterapeutycznych, szkole ponadgimnazjalnej oraz pracę z dorosłymi. Interesuje się przede wszystkim komunikacją i budowaniem pozytywnych relacji, doradztwem twórczego rozwoju zawodowego i planowania kariery w kontekście kształcenia ustawicznego. Dzięki uznaniu swoich uczniów i wychowanków została laureatką ogólnopolskiego konkursu, zdobywając tytuł Wychowawcy roku 2010 województwa mazowieckiego. Jest Konsultantem programu „Szkoła bez przemocy” oraz członkiem Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej. Jest uczestniczką i współautorką Międzysektorowego Porozumienia na Rzecz Edukacji Globalnej w Polsce. Za swoją pracę była wielokrotnie nagradzana nagrodą dyrektora szkoły. Otrzymała Nagrodę Burmistrza Dzielnicy Praga – Południe oraz Nagrodę Dyrektora Biura Edukacji Urzędu m.st. Warszawy.

Joanna Włodarczyk

– socjolog, absolwentka Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, obecnie doktorantka w ISNS UW. Koordynator działu badawczego w Fundacji Dzieci Niczyje. Od 2009 r. bierze udział w przygotowaniu i realizacji projektów badawczych w FDN.

Szymon Wójcik

– socjolog, absolwent Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie specjalizował się z tematyki badań organizacji pozarządowych. Pracuje w Fundacji Dzieci Niczyje, w programie „Dziecko w Sieci”, gdzie zajmuje się europejskim projektem badawczym EU-NET-ADB.

Łukasz Wojtasik

– absolwent profilaktyki społecznej i resocjalizacji na Uniwersytecie Warszawskim. Od 1997 r. w Fundacji Dzieci Niczyje, zaangażowany w liczne projekty związane z problematyką krzywdzenia dzieci. Autor szeregu publikacji z zakresu kampanii społecznych i problematyki krzywdzenia dzieci, m.in. wydawnictwa Rady Europy *Protecting children against corporal punishment – Awareness-raising campaigns*. Od 2002 r. prowadzi szkolenia z zakresu problematyki krzywdzenia dzieci w Internecie. Autor pierwszej ogólnopolskiej kampanii poświęconej tematyce bezpieczeństwa dzieci w Internecie „Dziecko w Sieci” (*Nigdy nie wiadomo, kto jest po drugiej stronie*, 2004; *Stop cyberprzemocy*, 2008; *Każdy ruch w Internecie zostawia ślad*, 2010) oraz inicjator innych projektów poświęconych bezpieczeństwu dzieci w Internecie, m.in. projektu Sieciaki.pl (2005), „3...2...1... Internet!” (2009). „W Sieci.tv”. (2011) Autor badań, m.in. „Dziecko w Sieci” (2004, 2006), „Przemoc rówieśnicza a media elektroniczne” (2007), scenariuszy zajęć edukacyjnych związanych z problematyką zagrożeń dzieci online. Jeden z inicjatorów europejskiego programu Safer Internet w Polsce (narodowy koordynator Polskiego Centrum Programu Safer Internet w latach 2005–2006). Od 2006 r. koordynator programu „Dziecko w Sieci”, w ramach którego FDN realizuje kompleksowe działania na rzecz bezpieczeństwa młodych internautów. Członek Kapituły Znaku Jakości Interklasa.

Włodzimierz Wróbel

– profesor w Katedrze Prawa Karnego, kierownik Zakładu Bioetyki i Prawa Medycznego, kierownik Studium Podyplomowego Prawa Karnego Materialnego. Ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie pracował w Katedrze Prawa Karnego UJ. Od 1997 r. prowadzi zajęcia oraz kieruje Uniwersytecką Poradnią Prawną UJ. Członek komisji nauk prawnych Polskiej Akademii Umiejętności. Przebywał na stypendiach naukowych na Uniwersytecie Wiedeńskim (Austria) oraz w Instytucie Maxa Plancka Zagranicznego i Międzynarodowego Prawa Karnego we Fryburgu Bryzgowijskim (Niemcy, stypendium Fundacji Humboldta). Współautor *Komentarza do Kodeksu Karnego* (część ogólna i szczególna, red. A. Zoll); autor (współautor) ponad 100 prac naukowych

i popularnonaukowych z zakresu prawa karnego, prawa konstytucyjnego i teorii prawa. W latach 1987–1989 odbył aplikację sądową zakończoną egzaminem sędziowskim. W latach 1989–1994 był sekretarz Zespołu Prawa Karnego Materialnego Komisji Kodyfikacyjnej przy Ministrze Sprawiedliwości, w latach 1991–2003 pracował w Trybunale Konstytucyjnym jako asystent sędziego, a następnie dyrektor Zespołu Obsługi Skargi Konstytucyjnej Trybunału Konstytucyjnego. W latach 2004–2006 członek Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego przy Ministrze Sprawiedliwości, w roku 2008 członek zespołu do spraw Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w odniesieniu do zastosowań biologii i medycyny przy Premierze RP. W latach 1997–2002 r. prowadził wykłady i seminaria z zakresu prawa karnego materialnego na Wydziale Prawa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (wcześniej ATK). Od 2003 r. członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego. Ekspert komisji sejmowych i senackich, członek komisji egzaminacyjnych na aplikację adwokacką i radcowską, wykładowca na szkoleniach z zakresu prawa karnego materialnego dla sędziów i prokuratorów.

Magdalena Zawadzka

– psycholog o specjalizacji klinicznej. Posiada certyfikat Towarzystwa Psychoprofilaktycznego. Pracuje z dziećmi krzywdzonymi w obszarze diagnozy, terapii i interwencji w Centrum Pomocy Dzieciom „Mazowiecka” Fundacji Dzieci Niczyje. Opiniuje na zlecenie sądu, prowadzi szkolenia dla różnych grup profesjonalistów w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego. W FDN współkoordynuje Ogólnopolski Klub Biegłego Psychologa oraz studium „Opiniowanie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci”.

Zuzanna Ziajko

– magister ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego, licencjat polonistyki UW, stypendium na Uniwersytecie im. Tarasa Szewczenki w Kijowie. Związana z ruchem pozarządowym. W 2005 roku jako wolontariuszka grupy Wolna Ukraina uczestniczyła w wyborach prezydenckich, jako międzynarodowy obserwator. W 2006 roku z Towarzystwem Demokratycznym Wschód odbyła wolontariat na terenie Obwodu Kaliningradzkiego. W latach 2006–2008 pracowała w Międzykulturowym Centrum Adaptacji Zawodowej, działającym przy Instytucie Profilaktyki

Społecznej i Resocjalizacji UW. Była koordynatorem ogólnopolskiej kampanii społecznej „Czytelmania. Dużo czytam, dużo wiem” 2007 i 2008. Od lipca 2008 roku pracuje w fundacji ITAKA Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych jako Specjalistka ds. Poszukiwań Zagranicznych. Od marca 2009 roku jest Dyrektorem Zespołu Poszukiwań i Identyfikacji.

Jolanta Zmarzlik

– magister profilaktyki społecznej i resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, dyrektor do spraw klinicznych Fundacji Dzieci Niczyje. Zajmuje się diagnozą i terapią dzieci, młodzieży i dorosłych, wydaje opinie psychologiczno-sądowe, prowadzi szkolenia w zakresie problematyki dziecka krzywdzonego. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest wykładowcą w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

Katarzyna Zygmunt-Hernandez

– pedagog, absolwentka Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego, studiowała także w Katholieke Universiteit Leuven w Belgii. Prelegentka na międzynarodowych konferencjach oraz trener z tematyki zagrożeń online. Uczestniczka licznych konferencji i warsztatów z zakresu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie. Autorka artykułów na temat edukacji najmłodszych w zakresie bezpiecznego korzystania z najnowszych technologii. W Fundacji Dzieci Niczyje pracuje przy projekcie Saferinternet.pl i odpowiada za jego promocję. Posiada doświadczenie w pracy z dziećmi i młodzieżą w zakresie edukacji i profilaktyki społecznej zdobyte podczas dwuletniej współpracy w Ekwadorze z organizacją UNICEF.

Przyjazd wykładowców zagranicznych możliwy był dzięki pomocy finansowej:

ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ

Sesja inauguracyjna, godz. 9.30–11.00, Sala Kongresowa

Mini-spektakl Teatru 6.piętro – Nsm113/2011

Nsm113/2011 to krótki performance przygotowany przez Teatr 6.piętro przy współpracy z Fundacją Dzieci Niczyje, w stylu *enacted reading*. To historia młodej dziewczyny, do głębi skrzywdzonej, zagubionej, potrzebującej pomocy, której nie potrafi dać jej otoczenie. W rolach głównych wystąpią aktorzy na co dzień związani z Teatrem 6.piętro. W roli kuratora zobaczymy wybitnego, polskiego aktora Andrzej Grabowskiego, którego kunszt aktorski możemy obecnie podziwiać na deskach Teatru 6.piętro w arcykomedii *Chory z urojenia* Moliera. Towarzyszyć mu będą dwie młode i zdolne aktorki: w roli Karoliny zobaczymy Marię Pawłowską, studentkę III roku Akademii Teatralnej w Warszawie (debiut w spektaklu *Chory z urojenia*, Teatr 6.piętro). W rolę matki Karoliny wcieli się Anna Szymańczyk (debiut w spektaklu *Maszyna do liczenia*, 2010, Teatr 6.piętro). Autorką tekstu jest Jolanta Zmarzlik, psycholog od wielu lat zajmująca się problemem przemocy wobec nieletnich. Opiekunem spektaklu jest Mateusz Lisiecki – aktor związany z Teatrem 6.piętro (*Maszyna do Liczenia*, *Chory z Urojenia*, Teatr 6.piętro).

Enacted reading – forma teatralna charakteryzująca się prostotą, brakiem inscenizacji, koncentracją na słowie i narracji. Jest to rodzaj scenicznej opowieści prezentowanej przez aktorów, z zachowaniem minimalizmu środków wyrazu. Dzięki temu pozwala skupić się na wewnętrznych przeżyciach bohaterów, uwydatnić ich problemy i rozterki, daje szansę wniknąć w ludzkie wnętrza i opisać słowem to, co często pozostaje w nas głęboko ukryte, o czym w realnym świecie często nie sposób jest opowiedzieć.

Dzieci się liczą – co wiemy o problemie wiktylizacji dzieci w Polsce – dr Monika Sajkowska, Fundacja Dzieci Niczyje

Wiktymologia rozwojowa okresu dzieciństwa to subdyscyplina naukowa, która czerpie z kilku innych dyscyplin, takich jak nauka o rozwoju dziecka czy kryminologia, w celu dokonania analizy i integracji dostarczonej przez nie wiedzy. Jej ojcem jest prof. David Finkelhor, autor badań empirycznych i konstruktywów teoretycznych, na których bazuje współczesna naukowa refleksja, dotycząca problemu krzywdzenia dzieci.

Dzieciństwo jest okresem szczególnej podatności na różne formy wiktylizacji. Ciągłe jednak brakuje empirycznych dowodów i kompleksowych rozważań teoretycznych, które pozwalałyby opisać i zrozumieć to zjawisko. Nie sposób odpowiedzieć na podstawowe pytania dotyczące wiktylizacji dzieci bez danych statystycznych, które dokumentowałyby zakres i charakter wiktylizacji dzieci, a także aktualne trendy związane z tym zjawiskiem. Te dane to m.in. pełne roczne informacje nt. wszystkich oficjalnie zgłoszonych przestępstw i form krzywdzenia, których ofiarą padają dzieci. Wiktymologia sięga po narzędzia metodologiczne, w dużej mierze opierające się na obserwacji i badaniach podłużnych. Kryminologia z kolei oferuje wiktymologom rozwojowym możliwość analizowania problemu w kontekście społecznym, uwzględniającym m.in. dostęp do małoletnich ofiar oraz wiedzę o instytucjach, które wywierają wpływ na ich doświadczenia. Ważne jest wzięcie pod uwagę zasobów intelektualnych psychiatrii, pediatrii, prawa, pracy socjalnej, a także innych dziedzin, z których można czerpać cenną wiedzę o wiktylizacji dzieci. Jedynie takie interdyscyplinarne podejście pozwoli na wyjaśnienie ogromnie ważnego problemu wpływu wiktylizacji na życie dzieci, które jej doświadczają.

Sesja plenarna 11.30–13.00, Sala Kongresowa

Przestępstwa wobec dzieci w Polsce – regulacje i procedury prawne

Dziecko jako podmiot praw obywatelskich – prof. Irena Lipowicz, Rzecznik Praw Obywatelskich

We wprowadzeniu do dyskusji przedstawiona zostanie ewolucja postrzegania dziecka jako podmiotu praw a nie tylko obiektu troski i opieki lub przeciwnie – przestępstwa czy obojętności społecznej. Poszanowanie

godności dziecka w procesie wychowania, dążenie do uzyskania jego zgody np. na zabieg leczniczy proporcjonalnie do zdolności oceny sytuacji, uznanie prawa do poszukiwania ochrony przed prześladowaniem również pochodzącym od rodziców lub opiekunów to etapy uznawania w nauce prawa i praktyce podmiotowości dziecka, dostrzegania w nim obywatela nawet jeśli nie jest wyposażoną jeszcze w pełną zdolność do czynności prawnych.

Prawnokarna ochrona dzieci w Polsce – prof. Włodzimierz Wróbel, Uniwersytet Jagielloński

Podczas wystąpienia zostanie przeanalizowany zakres ochrony jaką zapewniają dzieciom obowiązujące przepisy prawa karnego. Omówione zostaną przede wszystkim przestępstwa, których ofiarami są najczęściej osoby małoletnie, jak też przestępstwa, które wyraźnie wskazują na dzieci jako podmiot ochrony (przestępstwa aborcyjne, dzieciobójstwo, wykorzystanie seksualne osoby małoletniej, rozpijanie i podawanie narkotyków małoletnim, znęcanie się, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego i innych obowiązków związanych z opieką). Zostaną także zaprezentowane instrumenty procesu karnego, chroniące dziecko – ofiarę przestępstwa przed wtórną wiktymizacją.

Gdy dziecko jest ofiarą przestępstwa – praktyka udziału dzieci w postępowaniu karnym – Olga Trocha, Fundacja Dzieci Niczyje

Już w latach 70. podkreślano w polskim orzecznictwie potrzebę ochrony pokrzywdzonego w postępowaniu karnym. Od 2003 roku istnieją regulacje prawne, które zapewniają taką ochronę jednym z najbardziej wrażliwych pokrzywdzonych, tj. dzieciom. Po ośmiu latach od wprowadzenia tej regulacji warto rozważyć, czy środki przewidziane w Kodeksie postępowania karnego w odniesieniu do małoletnich pokrzywdzonych pozwalają na pełną realizację praw dziecka i odpowiadają zmieniającej się szybko rzeczywistości.

W tym celu przedstawione zostaną obowiązujące regulacje prawne. Jednocześnie zarysowane zostaną tendencje europejskie w odniesieniu do małoletnich, którzy uczestniczą w procedurze karnej. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na aspekt przesłuchania małoletniego w procesie karnym.

W trakcie wystąpienia omówione zostaną wyniki badań empirycznych nt. uczestnictwa dziecka w procesie karnym. Podjęta zostanie próba wskazania największych osiągnięć i niedociągnięć obowiązującego prawa i praktyki jego stosowania. Przedstawione zostaną również wnioski legislacyjne oraz wnioski w zakresie praktyki stosowania prawa, które mają na celu jak najlepszą ochronę interesu małoletniego w procesie karnym.

Sesja plenarna, godz. 14.00–15.30, Sala Kongresowa

Przemoc wobec dzieci – mechanizmy, konsekwencje, pomoc

Kontrowersje wokół problemu wykorzystywania seksualnego dzieci – prof. Maria Beisert, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Celem wystąpienia jest omówienie zjawiska wykorzystania seksualnego dziecka (jako zdarzenia wychodzącego poza repertuar zdarzeń rozwojowych) oraz jego konsekwencji.

Kolejno przedstawione zostaną:

- zagadnienia definicyjne (obszary niejasne i zmienne),
- portret ofiary i sprawcy,
- trudności w ustalaniu kryteriów oceny doświadczeń dziecka i zachowań sprawcy,
- wpływy szerszego kontekstu społecznego na zjawisko wykorzystania (znaczenie tzw. pedofilii korporacyjnej),
- konsekwencje wykorzystania seksualnego dziecka,
- tendencje do zmian postaw społecznych wobec seksualnego wykorzystania dziecka.

Ślady nie do wymazania? – krótko- i długofalowe skutki doświadczania przemocy w okresie dzieciństwa – prof. Anna Brzezińska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Doświadczanie przemocy w okresie dzieciństwa pozostawia różne ślady w zależności od tego, jaki charakter miała przemoc, kiedy się pojawiła i jak długo trwała. Ważne jest też to, czy przemoc pojawiła się w okresie doświadczania normatywnego kryzysu rozwojowego, czyli wtedy, gdy zasadniczej reorganizacji ulega system psychiczny regulujący zachowanie dziecka – zaspokajanie potrzeb i stosunki z otoczeniem. W okresie dzieciństwa mamy do czynienia z czterema normatywnymi kryzysami rozwojowymi – w 1., 3., 6./7. i 10./12. roku życia. Jeśli w tych czterech momentach pojawia się przemoc, której dziecko doświadcza osobiście jako jej ofiara albo jako świadek – to nakładają się na siebie obciążenia specyficzne, czyli związane z przemocą oraz obciążenia niespecyficzne, w sposób konieczny wynikające z zachodzących zmian, które stanowią ich naturalne koszty. Doświadczanie przemocy zakłóca, po pierwsze, aktualne funkcjonowanie dziecka, ponieważ utrudnia mu utrzymanie optymalnego stanu pobudzenia, czyli homeostazy. Są to krótkoterminowe skutki przemocy, doświadczane tu i teraz. Po drugie, skutki te mogą mieć charakter średnioterminowy – mogą być widoczne w niewłaściwym bądź niepełnym realizowaniu zadań rozwojowych w kolejnym okresie rozwoju. I wreszcie, po trzecie, skutki te mogą być długoterminowe, gdy to, co zdarzyło się w dzieciństwie zakłóca funkcjonowanie w okresie dorosłości. W drugim i trzecim przypadku doświadczana w dzieciństwie przemoc zakłócać może realizację kolejnych zadań rozwojowych, czyli może coraz bardziej „wyrzucać” jednostkę z przypisanej jej przez naturę ścieżki rozwojowej – w ujęciu C. H. Waddingtona zakłóceniu ulega homeoreza. Pomoc dzieciom, zarówno ofiarom jak i świadkom przemocy, musi być więc od początku wielotorowa – pośrednia, czyli kierowana na ich otoczenie jak i bezpośrednia; doraźna (interwencja kryzysowa) jak i długofalowa; wprost nastawiona na osłabianie lub eliminowanie skutków przemocy (strategie negatywne), jak i nastawiona na wzmacnianie zasobów dziecka i systemu wsparcia (strategie pozytywne).

Terapia systemowa jako próba przekroczenia narracji zła – prof. Bohdan de Barbaro, Uniwersytet Jagielloński

Przemoc jest złem, a jednocześnie – patologią. Dlatego dwa dyskursy: etyczny i terapeutyczny nie tyle konkurują, co współlistnieją i dopełniają się. Tematem referatu będzie terapia narracyjna, odwołująca się do założeń konstrukcjonizmu społecznego i tezy, że rzeczywistość jest organizowana przez język. W przypadku pracy z ofiarami przemocy próba pokonania języka krzywdy nie oznacza kwestionowania zaistniałego zła, lecz jest staraniem, by trauma z przeszłości nie blokowała rozwoju. Analizowana będzie specyfika oddziaływania terapeutycznego wobec osób, które w dzieciństwie były ofiarami przemocy. Namysłu wymagają także postawy terapeutów, w znacznym stopniu pozostające pod wpływem czynników nieświadomych. Sama terapia może mieć miejsce, gdy ofiarą przemocy jest dziecko, jak i wiele lat później, gdy pacjentem jest dorosła osoba, która była ofiarą przemocy w dzieciństwie. Ten ostatni kontekst zostanie zilustrowany sytuacjami z praktyki terapeutycznej.

Sesja plenarna, godz. 16.00–17.30, Sala Kongresowa

Medyczne aspekty krzywdzenia dzieci

Diagnostyka medyczna krzywdzenia dzieci – prof. Andrzej Marciński, Warszawski Uniwersytet Medyczny

W części wstępnej przedstawiona zostanie szczegółowo historia dwumiesięcznego niemowlęcia, będącego ofiarą krzywdzenia ze strony ojca. Uwaga zostanie zwrócona na istniejące trudności rozpoznawcze, błędy popełnione przez zespół medyczny, a także na przebieg postępowania prokuratorsko-sądowego. Na kanwie tego zdarzenia ukazane zostaną historyczne aspekty rozpoznawania następstw zaistniałych urazów nieprzypadkowych, częstość urazów, objawy kliniczne i ich następstwa. Omówione zostaną szczególne formy krzywdzenia, jak np.: zespół „dziecka potrząsanego”, tzw. zastępczy zespół Munchausena oraz medyczna strona profilaktyki urazów nieprzypadkowych.

Lekarz w systemie pomocy dziecku krzywdzonemu – lek. med. Piotr Hartmann, Klinika Pediatrii w Szpitalu Bielańskim

Rola lekarza, jako osoby mającej często pierwszy kontakt z krzywdzonym dzieckiem, w ogólnym zarysie nie odbiega od zadań stawianych przed każdym innym profesjonalistą. Jednak specyfika pracy sprawia, że obszar

działania może być bardzo szeroki. Znajomość przepisów prawnych, a przede wszystkim świadomość obowiązku zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa, pozwala na skuteczniejsze działanie. Odmową rolę odgrywa tutaj wiedza na temat objawów krzywdzenia dziecka.

Specyfika pracy w ochronie zdrowia warunkuje możliwości udzielenia pomocy dziecku krzywdzonemu. Całodobowa dostępność placówek oraz ślad w postaci dokumentacji medycznej stanowią jej zalety. Jednak przez większą część czasu pracy lekarz pozostaje bez wsparcia innych profesjonalistów.

Najtrudniejszym elementem pracy z ofiarą krzywdzenia jest nawiązanie pierwszego kontaktu. Świadomość ogromnej wagi tego etapu interwencji oraz własnych ograniczeń kompetencyjnych, dodatkowo utrudnia ten proces. Lekarzom potrzebne są szkolenia, które mogą ułatwić tę fazę interwencji.

Zachowanie lekarza w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka określają odpowiednie przepisy, zawarte co najmniej w kilkunastu aktach prawnych. Wydaje się, że najbardziej przejrzyste i zrozumiałe obowiązki te określa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwłaszcza po nowelizacji w 2010 roku.

Lekarz ma obowiązek zawiadomienia organów ścigania w każdym przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka. Do niego należy również wstępne zabezpieczenie dowodów przestępstwa, aby nie dopuścić do ich zniszczenia. Odpowiednie zabezpieczenia faktów dotyczących krzywdzenia dziecka poprzez szczegółowe prowadzenie dokumentacji medycznej stanowi jedno z najważniejszych zadań lekarza. Mogą je ułatwić gotowe formularze oraz schematy postępowania.

Pamiętając o możliwościach nie należy zapominać o ograniczeniach działań lekarza. Dlatego tak ważna jest współpraca interdyscyplinarna, zarówno w procesie pomocy krzywdzonemu dziecku, jak i w obszarze przeciwdziałania krzywdzeniu. Lekarz może wchodzić w skład zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, a także inicjować ich powstanie.

Zdrowie psychiczne a trauma w dzieciństwie – dr n. med. Agnieszka Popiel, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

Prezentacja dotyczyć będzie konsekwencji traumy w dzieciństwie z punktu widzenia psychiatry – psychoterapeuty osób dorosłych. Wnioski z badań epidemiologicznych nie są jednoznaczne. Zagadnienia poruszone podczas referatu będą dotyczyły:

- roli wydarzeń traumatycznych w etiologii zaburzeń, występujących u osób dorosłych, takich jak: zaburzenia nastroju, schizofrenia, zaburzenia lękowe, zaburzenia osobowości,
- zjawisk podatności i rezylencji, wpływie traumy na umiejętność regulacji emocji,
- PTSD czy „complex PTSD”, a może „DDA” lub „zaburzenie osobowości z pogranicza”? – współwystępowania zaburzenia stresowego pourazowego z innymi zaburzeniami psychicznymi,
- znaczenia doświadczenia traumy w dzieciństwie dla konceptualizacji problemu do terapii oraz wpływu na skuteczność terapii.

Wykład eksperta, godz. 9.00–10.45, Sala Koncertowa

Przesłuchanie dziecka w różnych fazach rozwojowych – prof. Michael E. Lamb, University of Cambridge, Wielka Brytania

Niekompetentnie uzyskiwane i nieprawidłowo interpretowane świadectwa dzieci wielokrotnie doprowadzały do pomyłek wymiaru sprawiedliwości. Z tego powodu badacze próbowali zrozumieć możliwości i ograniczenia poznawcze dziecka, by rozwijać techniki wywiadu, które optymalizują przydatność zeznań małoletnich świadków. W prezentacji zostanie przedstawiony stan wiedzy na temat funkcjonowania dziecka w roli świadka. Pokazane zostanie jak osoby przesłuchujące mogą uzyskać potrzebne informacje od dzieci, stosując się do podstawowych, ale niezwykle ważnych wytycznych. Zwłaszcza korzystanie z Ustrukturyzowanego Protokołu Wywiadu (Structured Interview Protocol) prowadzi do uzyskania od dziecka wiarygodnych i użytecznych informacji.

Sesja w języku angielskim, tłumaczona na język polski.

Sesja referatowa, godz. 9.00–10.45, Sala Skłodowskiej

Działania na rzecz dzieci krzywdzonych

Rozwój działań na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem – dr hab. Ewa Jarosz, Uniwersytet Śląski

Historia działań na rzecz dzieci krzywdzonych przez wiele stuleci była historią opieki nad dziećmi porzucanymi. Od drugiej połowy XIX wieku zaczyna się powolna instytucjonalizacja tych działań, a dopiero po kolejnych stu latach można mówić o ich profesjonalizacji. Analiza i krytyka nowoczesnych działań wobec problemu krzywdzenia dzieci pozwala doskonalić ten obszar, jednak stale istnieją w nim trudne do przezwyciężenia problemy i negatywne zjawiska.

Dom, podwórko, supermarket – zastosowanie i granice psychoterapii – Ryszard Izdebski, Wanda Szaszkie-wicz, Stowarzyszenie „Siemacha”

Autorzy zaprezentują model rozwoju psychoterapii środowiskowej, reprezentowany przez Krakowski Instytut Psychoterapii Stowarzyszenia „Siemacha”. Struktury te czerpią z doświadczenia klinicznego Zespołu Leczenia Domowego Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży – z jednej strony – oraz bogatych doświadczeń socjoterapeutycznych Dziennych Ośrodków Socjoterapii – z drugiej. Ich oferta adresowana jest do pacjenta dziecięcego i młodzieżowego, i obejmuje unikalną terapię jego rodziny, często w warunkach domowych. Instytut jest silnie osadzony w tkance społecznej miasta, co oznacza współpracę na wielu polach z szeregiem instytucji, z których usług oraz pomocy korzystają rodziny pacjentów. Przedstawione zostaną różne aspekty kreatywnej współpracy tych instytucji w kierunku postępowania terapeutycznego z rodzinami szczególnie trudnymi – zmarginalizowanymi, dotkniętymi ubóstwem, bezrobociem, niewydolnymi wychowawczo. Takimi, które nie potrafią zabiegać o pomoc terapeutyczną dla siebie. Opisane zostanie doświadczenie pracy w nowym dla psychoterapii kontekście i z nowymi pacjentami i rodzinami.

Krzywdzenie dziecka – perspektywa interwencji kryzysowej – Krzysztof Sarzała, Centrum Interwencji Kryzysowej w Gdańsku

Prawdą jest, że dziś na interwencji kryzysowej zna się prawie każdy. W praktyce działania służb, np. zdrowia lub oświatowych, interwencja kryzysowa traktowana jest jak procedura pomocy psychologicznej. W tym środowisku opisywana jest najczęściej językiem psychologii, czerpie obficie z dorobku psychologii i psychoterapii, wywodzi się z wielu jej różnych nurtów, ma nie zawsze spójne i nie zawsze powszechnie akceptowane założenia, cele i zadania. Prawdą jest też, że interwencja jest nieporadnie odróżniana od innych usług, np.: od terapii, mediacji, od przeciwdziałania przemocy lub interwencyjnego udzielania schronienia, np.: bezdomnym, pogorzelncom, itp. Jednak już od 1998 roku interwencja kryzysowa stała się w Polsce specyficzną, złożoną usługą, wchodzącą w zakres świadczeń z zakresu pomocy społecznej. Jej rola została dostrzeżona i doceniona w związku z bolesnymi i tragicznymi doświadczeniami: pożaru Hali Stoczni Gdańskiej w 1994 roku,

powodzi na południu Polski w 1997 roku i w Gdańsku w 2001 roku, katastrofy hali MT w Katowicach w 2006 roku, pożaru hotelu socjalnego w Kamieniu Pomorskim w 2009 roku, w związku z wypadkami polskich autokarów w drodze z Białegostoku (2005), we Francji (2007) i pod Berlinem (2010). Na co dzień pełni funkcję specjalistycznego świadczenia na rzecz: osób, rodzin, grup znajdujących się w sytuacjach psychologicznie trudnych, na przykład spowodowanych przemocą w rodzinie, nagłym załamaniem zdrowia, doświadczeniem przestępstwa, napaści dyskryminacyjnych, utratą środków do życia i innymi, niespodziewanymi zdarzeniami. Z tej perspektywy, problem krzywdzenia dzieci traktowany jak: nieoczekiwany zwrot, dramatyczny przebieg zdarzeń, pułapka emocjonalna z wielce prawdopodobnym, ryzykownym zakończeniem – jawi się jako wieloaspektowy kryzys psychologiczny. Stan ten, jak wiele innych kryzysowych, w interwencji kryzysowej wymaga szybkich, zdecydowanych, opartych o proste algorytmy działań, nie pozbawionych jednak elementów szybkiej, operacyjnej diagnozy i refleksji na temat konsekwencji emocjonalnych. Dla dziecka i całej rodziny. Wystąpienie na konferencji poświęcone będzie temu szczególnemu spojrzeniu na problem. Zostanie pokazane jak z perspektywy interwenienta kryzysowego, m.in. na podstawie doświadczeń gdańskiego Centrum Interwencji Kryzysowej, wygląda proces reagowania na zdarzenie krytyczne. Omówione również zostanie kilka strategii zaopiekowania się stanem kryzysowym. Jest to działanie specyficzne, tym bardziej, że wymagające uwzględnienia dramatycznie różnych ról osób uczestniczących: ofiar, sprawców i świadków krzywdzenia.

Panel dyskusyjny, godz. 9.00–10.45, Sala Kruczkowskiego

Po nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – Marzena Bartosiewicz, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Renata Durda, Pogotowie „Niebieska Linia” IPZ, Marzena Kordaczuk-Wąs, Komenda Główna Policji, Michał Lewoc, Ministerstwo Sprawiedliwości, Justyna Podlewska, Fundacja Dzieci Niczyje, Jakub Sękowski, Ministerstwo Zdrowia

Od wejścia w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mija 13 miesięcy. Możliwe i konieczne są pierwsze podsumowania skuteczności zmian wprowadzonych w ustawie, a przede wszystkim funkcjonowania samej ustawy.

Rok temu, na VII Ogólnopolskiej konferencji „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw”, podczas panelu poświęconego ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dyskutowaliśmy o nowych instrumentach prawnych wprowadzanych przez ustawę. W podsumowaniu paneliści zgodnie stwierdzili, że funkcjonowanie ustawy oraz jej skuteczność w walce z przemocą będą zależały od jakości przepisów wykonawczych – rozporządzeń, których stworzenie ustawodawca nałożył na poszczególne organy administracji państwowej i samorządowej.

Nowelizacja ustawy zakłada wydanie następujących aktów wykonawczych:

- Wzór zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.
- Standard podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Kwalifikacje osób zatrudnionych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Szczegółowe kierunki prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie i kwalifikacje osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.
- Tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.
- Procedura „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta”.
- Procedurę postępowania policji przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

Do sierpnia 2011 r. zostały wydane następujące rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (...).

3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie

W trakcie panelu porozmawiamy o obowiązujących rozporządzeniach, ich funkcjonowaniu i stosowaniu oraz o projektach aktów prawnych. Wspólnie przyjrzymy się również temu czy wydane akty wykonawcze zmieniły rzeczywistość w zakresie przeciwdziałania przemocy i realnie pomogły ofiarom przemocy.

W panelu wezmą udział: przedstawiciel organizacji pozarządowej, przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia, przedstawiciel Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz przedstawiciel policji. Założeniem panelu jest wspólna dyskusja o aktualnej sytuacji prawnej w zakresie przeciwdziałania przemocy. Niezwykle ważny jest w tej dyskusji głos uczestników panelu, gdyż to od Państwa uwag zależy być może zmiany w jakości stanowionego prawa.

Sesja referatowa, godz. 9.00–10.45, Sala Renesansowa

Falszywe oskarżenia o wykorzystywanie seksualne małych dzieci w rodzinie – Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Ewa Wach, Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie

Weryfikacja podejrzenia, że małe dziecko było ofiarą wykorzystania seksualnego, jest jednym z trudniejszych problemów diagnostycznych. Oskarżenia te budzą wątpliwości z powodu: konsekwencji oskarżenia sprawcy dla dalszego funkcjonowania rodziny, zróżnicowanych najczęściej obszarów konfliktu pomiędzy opiekunami dziecka oraz postawy matek zgłaszających podejrzenie (najczęściej zaborcze i roszczeniowe). W trakcie warsztatów zostaną omówione podstawowe mechanizmy występujące w przypadkach fałszywych oskarżeń o wykorzystanie seksualne oraz zakres niezbędnej w tych przypadkach diagnozy psychologicznej. Diagnoza ta powinna przebiegać w kilku etapach. Ważną okolicznością jest ustalenie przyczyny pierwszego kontaktu osoby zgłaszającej sprawę ze specjalistą: czy jego powodem był niepokojący stan dziecka, czy też z góry przyjęto założenie, że dziecko było ofiarą wykorzystania seksualnego, a diagnoza specjalisty miała tylko to potwierdzić. Dalsze etapy to wywiad z opiekunami dziecka, dotyczący nie tylko aktualnie występujących zaburzeń, ale przede wszystkim rozwoju psychospołecznego i fizycznego dziecka, jego sytuacji rodzinnej, wzajemnych relacji wszystkich członków rodziny i ich wkładu w wychowanie dziecka. Taki wywiad daje podstawy do diagnozy systemu rodzinnego i pozwala postawić hipotezy co do motywów oskarżenia. Kolejnym etapem są obserwacja i badanie dziecka, które zmierzają do ustalenia przyczyn jego ewentualnych zaburzeń rozwojowych czy zachowania. Ponadto analizie poddaje się też zeznania dziecka (o ile w ogóle wiek i stan psychiczny pozwalał na ich uzyskanie), a także wypowiedzi dziecka relacjonowane przez otoczenie. Jak wynika z badań i praktyki, dopiero takie całościowe podejście do problemu wykorzystywania seksualnego w rodzinie daje możliwość uzasadnienia swojego stanowiska, zarówno co do potwierdzenia jak i zakwestionowania podstaw zgłoszonego podejrzenia.

Sesja referatowa, godz. 9.00–10.45, Sala Starzyńskiego

Dziecko w sytuacji rozwodu rodziców

Komu dziecko? – mediacje rozwodowe w rodzinach jednorodnych i dwunarodowych – Maria Glegoła-Szczap, Konrad Sobczyk, Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych

W sytuacji nasilonego konfliktu małżeńskiego, który prowadzi do rozwodu, zawsze pojawia się pytanie: Przy kim ma pozostać dziecko? Do niedawna regułą było pozostawianie dziecka pod opieką matki z jednoczesnym ustaleniem kontaktów dziecka z ojcem. Wraz z przemianami społecznymi duża część ojców aktywnie działa na rzecz traktowania ich jako równoprawnych rodziców, występując o bardzo szerokie kontakty czy nawet powierzenie im pieczy nad dzieckiem lub ustalenie opieki naprzemiennej. Sytuacja jeszcze bardziej komplikuje się

w przypadku rozstających się małżeństw dwunarodowych, w których często rozwód wiąże się z powrotem jednego z rodziców do swojego kraju pochodzenia. W swoim wystąpieniu chcemy pokazać jak przy ustalaniu opieki nad dzieckiem i jego miejsca zamieszkania po rozwodzie rodziców można wykorzystać procedurę mediacji. Pokażemy też możliwość zastosowania mediacji w sytuacji porwania dziecka czy izolowania go od drugiego rodzica.

Porwania rodzicielskie jako forma przemocy wobec dzieci – Zuzanna Ziajko, Fundacja ITAKA

Porwanie rodzicielskie to sytuacja kiedy jeden rodzic uniemożliwia drugiemu kontakt z dzieckiem. Dziecko może przebywać na terenie ojczystego kraju, ale nierzadko zostaje wywiezione zagranicę, nawet do kraju, gdzie nie obowiązuje Konwencja Haska (konwencja dotycząca cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka zagranicę). Ofiarą porwania rodzicielskiego często padają dzieci z międzynarodowych związków. Zdarza się, że jeden z małżonków dokonuje porwania, aby w ten sposób uniemożliwić dokonanie takiego uprowadzenia drugiemu rodzicowi. Nieraz matkom wydaje się, że po rozpadzie związku zagranicą mają prawo do powrotu z dzieckiem do ich kraju ojczystego.

W większości przypadków oboje rodzice mają pełnię władz rodzicielskich, czyli prawo do wychowywania i regularnego przebywania ze swoim dzieckiem. Bywa, że dziecko zostało uprowadzone przez rodzica, którego prawa rodzicielskie są ograniczone. Dziecko nie wróciło z ustalonego spotkania...

Czasem rodzice nie widzą swoich dzieci wiele lat. Z biegiem czasu dziecko rośnie, przyzwyczajają się do nowego miejsca, zapominają rodzica, z którym straciło kontakt. Przebywa w sytuacji ciągłego zagrożenia, jego codzienność jest niestabilna i niejasna. Rodzice pochłonięci swoim konfliktem nie dostrzegają negatywnego wpływu jaki wywiera on na dziecko. Dlatego czas w porwaniach rodzicielskich odgrywa ogromną rolę.

Poszukujemy dzieci z porwań rodzicielskich nie po to, żeby rozstrzygnąć który z rodziców ma rację. Robimy to dlatego, że uważamy, iż każde dziecko ma prawo do posiadania obojga rodziców i do uregulowanych z nimi relacji. Pomagamy rodzicom, którym prawo do bycia rodzicem zostało odebrane w bezprawny sposób. Nasi prawnicy pomagają rodzicom po rozstaniu regulować kontakty między sobą i dzieckiem. Walczyć o swoje prawo do bycia rodzicem.

Najczęściej porwanie rodzicielskie nie jest wynikiem złych intencji. Bardziej niezrozumienia faktu, że nasze prawo do dziecka jest takie samo jak prawo drugiego rodzica. I że bez względu na relacje z partnerem musimy nawzajem respektować swoje prawa względem dziecka. Dziecko nie może być pomocą w realizacji zemsty lub personalnych rozgrywek.

Zachęcamy do prawnego rozstrzygnięcia rodzicielskiego konfliktu. Pamiętajmy, że dobro i bezpieczeństwo naszego dziecka są najważniejsze!

Sesja referatowa, godz. 9.00–10.45, Sala Rudniewa

Sprawcy wykorzystywania seksualnego dzieci

Nieletni sprawcy przemocy seksualnej – metody leczenia i polityka społeczna – prof. Mark Chaffin, University of Oklahoma Health Sciences Center, USA

Coraz częściej możemy spotkać się z problemem wykorzystywania seksualnego, którego sprawcami są nieletni. Podczas wykładu przedstawione zostaną wyniki badań nt. przestępstw seksualnych popełnianych przez nieletnich sprawców, zarówno młodzież jak i dzieci. Prezentacja poświęcona zostanie ukazaniu różnic pomiędzy dorosłymi a nieletnimi sprawcami wykorzystywania seksualnego oraz prognozom ich leczenia, które są zdecydowanie korzystniejsze niż w przypadku dorosłych sprawców. W trakcie wystąpienia poruszone zostaną również kwestie epidemiologii, wyników badań dotyczących skuteczności stosowanych oddziaływań terapeutycznych oraz kontrowersji wokół tego tematu.

Sesja w języku angielskim, tłumaczona na język polski.

Sesja referatowa, godz. 9.00–10.45, Sala Gałczyńskiego

Komercyjne wykorzystywanie seksualne dzieci

Sesja programu Mario

Galerianki, sexting, świnki: oblicza prostytucji dziecięcej w Polsce – problem i skala zjawiska – Agnieszka Popławska, Joanna Włodarczyk, Fundacja Dzieci Niczyje

Temat wykorzystywania dzieci w prostytucji jest często poruszany w debacie publicznej, jednak zazwyczaj z perspektywy, która nie uwzględnia aspektu krzywdzenia dziecka i nie wiąże go z innymi formami wykorzystywania małoletnich. Podczas wystąpienia zostanie przedstawiony zarys zjawiska, jego nowe formy oraz regulacje, obowiązujące w polskim prawie i dostępne statystyki.

Zaprezentowane zostaną również wyniki badań Fundacji Dzieci Niczyje (2011) dotyczące problemu komercyjnego wykorzystywania seksualnego nastolatków. Omówione zostaną rezultaty reprezentatywnych badań ilościowych przeprowadzonych w Polsce i na Ukrainie na temat wiedzy i postaw młodzieży oraz społeczeństwa wobec tego problemu. Zaprezentowane zostaną także wyniki badań przeprowadzonych metodą zogniskowanych wywiadów grupowych (FGI) z młodzieżą w wieku 16–19 lat, na temat ich doświadczeń oraz postaw wobec różnych zachowań seksualnych podejmowanych na tle komercyjnym.

„Czerwona kartka” – ochrona dzieci i młodzieży przed komercyjnym wykorzystywaniem w czasie mistrzostw w piłce nożnej (RPA, Polska, Ukraina) – Gabriela Kühn, Karolina Lewandowska, Fundacja Dzieci Niczyje

W pierwszej części wystąpienia zostaną zaprezentowane działania jakie zostały podjęte na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed komercyjnym wykorzystywaniem seksualnym w czasie przygotowań i trwania Mistrzostw Świata w piłce nożnej w RPA w 2010 r. Omówione zostaną działania przeprowadzone przez instytucje rządowe i pozarządowe, dotyczące zarówno zmian w prawie, jak i inicjatyw edukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci oraz profesjonalistów.

Druga część wystąpienia zostanie poświęcona prezentacji kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat zagrożeń dzieci i młodzieży komercyjnym wykorzystywaniem seksualnym/prostytucją oraz handlem dziećmi, realizowanej przez Fundację Dzieci Niczyje w perspektywie Mistrzostw Europy w piłce nożnej w Polsce i na Ukrainie w 2012 roku. Kampania, adresowana do potencjalnych sprawców oraz ofiar, jest organizowana w ramach rządowego programu „Razem bezpieczniej” i międzynarodowego projektu Mario. Jej założenia to powszechna edukacja dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z komercyjnymi kontaktami seksualnymi oraz informowanie potencjalnych sprawców o konsekwencjach kontaktów seksualnych z małoletnimi.

Pomoc nastoletnim ofiarom prostytucji – doświadczenia Fundacji La Strada – Irena Dawid-Olczyk, Fundacja La Strada

Obowiązek kształtowania właściwych postaw i jednocześnie ochrony dziecka przed krzywdzeniem ciąży przede wszystkim na najbliższej rodzinie, krewnych i opiekunach. Istnieje również cały szereg instytucji powołanych do przeciwdziałania komercyjnemu wykorzystaniu małoletnich oraz niesienia im pomocy; są to m.in.: sądy rodzinne, a szczególnie kuratorzy, szkoła ze swoimi funkcjami wychowawczymi, ośrodki szkolno-wychowawcze, poradnie psychologiczne i ośrodki diagnostyczne, domy dziecka, organizacje pozarządowe, a także opiekunowie prawni. Jednak zagłębiając się w historie dzieci, które doświadczyły wykorzystania, można odnieść wrażenie, że nie było dla nich oferty pomocy, która uwzględniałaby komercyjny aspekt krzywdzenia, a szczególnie wykorzystania w seksbiznesie.

Brakuje programów rehabilitacyjnych, a w ciągu ostatnich 10 lat problem komercyjnego wykorzystywania seksualnego małoletnich stał się w Polsce i w innych krajach coraz bardziej zauważalny i osiągnął niepokojący stopień akceptacji społecznej. Z pewnością wpływa na to wiele czynników, takich jak większa akceptacja dla komercyjnego seksu czy konsumpcjonizm. Nie bez znaczenia jest też wpływ kultu ciała i młodości. Jakkolwiek wszyscy zgadzają się, że komercyjne wykorzystanie osób poniżej 18. roku życia, określane potocznie jako „prostytucja nieletnich”, nie jest dobre, to nikt nie tłumaczy dlaczego tak jest. Nastolatki dostają podwójne

komunikaty ze świata dorosłych – z jednej strony zgoda na wykorzystywanie własnego ciała do celów komercyjnych jest karygodna, z drugiej strony zapewnia wiele uważanych za niezbędne profitów i jest coraz częściej społecznie akceptowana. Do tego dochodzi ogromna trudność rodziców i opiekunów, nie tylko w rozmawianiu z dziećmi o sferze seksualnej, ale często w rozmawianiu w ogóle.

Doświadczenia Fundacji La Strada wskazują, że należy podnosić świadomość młodzieży i dorosłych na temat ryzyka związanego z problemem komercyjnego wykorzystania seksualnego, a także zaproponować konkretne kroki, ograniczające to zjawisko, opracowywać i wdrażać programy rehabilitacyjne dla ofiar, które nie zawsze mają świadomość, że stały się ofiarami.

Sesja referatowa, godz. 9.00–10.45, Sala Warszawska

Przemoc rówieśnicza

Sesja programu „Szkoła bez przemocy”

Którzy uczniowie i jakie szkoły są najbardziej zagrożone przemocą? – prof. Anna Giza-Poleszczuk, Uniwersytet Warszawski

Prezentacja, oparta na wynikach badań przeprowadzonych w bieżącym roku w ramach programu „Szkoła bez przemocy”, skupia się na identyfikacji czynników sprzyjających przemocy szkolnej, na poziomie szkoły jako „systemu” (środowiska) oraz na poziomie indywidualnych cech uczniów. Omówione zostaną zatem, po pierwsze, te cechy charakteryzujące środowisko szkolne, które wiążą się z poziomem przemocy. Wbrew potocznym opiniom, wielkość szkoły, jej lokalizacja (miasto – wieś) oraz jakość wyposażenia nie mają, w świetle wyników badań, wpływu na poziom przemocy szkolnej. Wpływ ma za to atmosfera szkolna, relacje między uczniami i nauczycielami oraz poziom szkolnej demokracji. Warto podkreślić, że możemy starać się kształtować środowisko szkolne w taki sposób, żeby było jak najmniej podatnym gruntem dla zachowań agresywnych, a w szczególności dla potencjalnych szkolnych dręczycieli. Tym samym poszukiwanie systemowych czynników, warunkujących zjawisko przemocy, dostarcza ważnych i wykonalnych rekomendacji. Po drugie, w prezentacji przedstawione zostaną i omówione czynniki ryzyka na poziomie indywidualnym, w odniesieniu do tych uczniów, którzy stają się ofiarami systematycznego dręczenia (ang. bullying). Należy podkreślić, że jeden na jedenastu (9%) polskich uczniów jest prześladowany przez kolegów i koleżanki. Badania pokazują, że czynnikami ryzyka są przede wszystkim cechy związane z relacjami społecznymi. Ofiary dręczenia mają poczucie osamotnienia, niewielu przyjaciół, są przekonane, że nie mają u kogo szukać pomocy, nie tylko w sytuacji dręczenia, ale ogólnie, w bardzo wielu kwestiach, nawet tak prozaicznych jak problemy z komputerem czy konieczność sprawdzenia wypracowania. Co więcej, relacje ze szkołą rodziców uczniów dręczonych są niezbyt dobre. Ofiary dręczenia częściej niż inni uczniowie twierdzą, że ich rodzice nie interesują się tym, co dzieje się w szkole i że rzadko bywają na wywiadówkach czy dniach otwartych. Druga grupa cech związana jest z wyróżnianiem się uczniów na tle klasy, co może pogłębiać dystans między takim uczniem a kolegami. Okazuje się, że takie odróżnianie jest czynnikiem ryzyka zostania ofiarą przemocy – wtedy kiedy uczeń wyróżnia się „in minus”. Wbrew mitom uczniowie o wysokiej średniej ocen nie zostają częściej niż inni ofiarami dręczenia. To raczej na uczniów słabszych należy zwracać w tym kontekście uwagę. Podobnie jest z sytuacją materialną – uczniowie biedniejsi są narażeni na przemoc znacznie bardziej niż ci z rodzin o przeciętnych lub ponadprzeciętnych dochodach.

Warsztat, godz. 9.00–10.45, Sala A

„Być mamą” – jak wspierać matki małych dzieci – Aneta Kwaśny, Marlena Trąbińska-Haduch, Fundacja Dzieci Niczyje

Rodzicielstwo to z jednej strony radość, duma i poczucie spełnienia, ale z drugiej strony – ogromne wyzwanie, zmęczenie i mieszanka najtrudniejszych uczuć takich jak złość, bezsilność, strach czy frustracja. Rodzice małych dzieci mierzą się ze zmianami praktycznie w każdym obszarze swojego życia, a zmiany, nawet te na lepsze, nierozdzielnie łączą się z przeżywaniem stresu. W przypadku rodziny z nowonarodzonym dzieckiem na dalszy plan schodzą zarówno indywidualne potrzeby każdego z rodziców, jak i potrzeby pary. Celem rodziny staje się zapewnienie jak

najlepszej opieki dziecku. Żeby to było możliwe, rodzice powinni umieć zauważać i rozpoznawać sygnały wysyłane przez dziecko, a także adekwatnie na nie odpowiadać. Zadanie to nie jest proste, gdyż nikt nie uczy przyszłych rodziców tego, jak odnaleźć się w tej roli życiowej. Nieocenionym źródłem wiedzy na ten temat są dla każdego człowieka doświadczenia wyniesione z domu rodzinnego. Ale co zrobić w sytuacji, gdy wzorce wyniesione z domu nie są wystarczające lub wręcz negatywne? Rodzice często konfrontują się z tego powodu z poczuciem bezradności i zagubienia. Potrzebują pomocy. W takiej sytuacji oczywista staje się potrzeba tworzenia programów profilaktycznych skierowanych do rodziców małych dzieci, oferujących im zarówno edukację, jak i wsparcie w tej nowej, trudnej roli. Celem takich programów jest zmniejszenie liczby dzieci, które doświadczają nieadekwatnej opieki czy wręcz krzywdzenia ze strony rodziców. Niniejsze wystąpienie zawiera prezentację konkretnej metody pracy z matkami dzieci do 1. roku życia, która opiera się na połączeniu grupowej pracy warsztatowej z metodą Wideotreningu komunikacji. Przedstawimy założenia obu metod oraz opis autorskiego scenariusza warsztatu, który zakłada wykorzystanie nagrań wideo z interakcji uczestniczek ze swoimi dziećmi.

Warsztat, godz. 9.00–10.45, Sala B

Podatność na sugestię i skłonność do fantazjowania jako elementy oceny wypowiedzi małoletnich świadków – Alicja Budzyńska, Magdalena Zawadzka, Fundacja Dzieci Niczyje

Badania ankietowe pokazują, że blisko 60% pytań kierowanych przez sądy do biegłych psychologów, którzy uczestniczą w przesłuchaniach świadków, dotyczy rozstrzygnięcia kwestii związanych ze skłonnością do fantazjowania składających zeznania osób, a blisko 20% – ich podatności na sugestię. Rozpoznanie powyższych kwestii jest szczególnie istotne dla psychologicznej oceny wiarygodności wypowiedzi małoletnich świadków, zwłaszcza w wieku przedszkolnym i młodszoszkolnym. Niezbędne jest wówczas rozpoznanie czy są one uwarunkowane rozwojowo, czy stanowią stałą cechę, czy też są stanem uwarunkowanym sytuacyjnie. Czy mają istotnie zakłócający wpływ na zdolność relacjonowania przez świadka zdarzeń, będących przedmiotem postępowania sądowego lub prokuratorskiego. Celem zajęć jest przybliżenie mechanizmów ujawnienia się tendencji do fantazjowania i podatności na sugestię przesłuchiwanym dzieciom na poziomie spostrzegania, przechowywania spostrzeżeń i ich relacjonowania.

Warsztat, godz. 9.00–10.45, Sala C

Matki w rodzinach kazirodczych – Beata Pawlak-Jordan, Jolanta Zmarzlik, Fundacja Dzieci Niczyje

Warsztat przeznaczony jest dla psychologów, pedagogów, kuratorów sądowych i pracowników socjalnych. Treścią warsztatu jest zapoznanie uczestników z mechanizmami funkcjonowania matek w rodzinach kazirodczych. Zostanie także przedstawiona analiza treści urazowych powstałych u matek w sytuacjach, gdy sprawcą wykorzystywania seksualnego jest ich mąż lub partner.

W trakcie warsztatu uczestnikom zostaną przedstawione najczęściej stosowane metody pracy z matkami. Metody te opierają się na przepracowywaniu urazów, umiejętności budowania kontr terapeutycznych i wypełniania ich treściami terapeutycznymi.

Warsztat, godz. 9.00–10.45, Sala D

Felinoterapia – alternatywna metoda terapii wspierającej pracę z dziećmi – Kinga Kamińska

Felinoterapia (łac. *felis* – kot i gr. *therapeia* – terapia) jest jednym z nowszych kierunków animaloterapii. Głównym celem tego rodzaju terapii kontaktowej jest rehabilitacja fizyczna i/lub psychiczna, a także społeczna. Dzięki obserwowalnym korzyściom jakie płyną z obcowania z kotem, terapia ma szerokie zastosowanie w terapii dzieci, młodzieży, a także osób dorosłych i w podeszłym wieku.

Zmiany jakie zauważa się u pacjentów terapii obejmują wiele obszarów funkcjonowania człowieka. Wśród nich wyróżnia się:

1. wymiar aktywności fizycznej,
2. wymiar psychiczny,
3. wymiar emocjonalny,
4. wymiar społeczny, socjalizacyjny,
5. wymiar edukacyjny, intelektualny, poznawczy,
6. wymiar motywacyjny.

Koty to specyficzne zwierzęta, które domagają się od człowieka, ale też obdarowują go niesamowitą czułością i wrażliwością. Jest to szczególnie cenne w pracy z osobami, w środowisku których takie wartości są zagłuszane licznymi negatywami. Obcowanie z kotami uwrażliwia i łagodzi emocje nieustępliwych. Emocjonalne ciepło, które dostarczają koty, jest skuteczne także w przypadku osób, mających z różnych względów problem z doświadczaniem pozytywnych uczuć i emocji – odbieraniem, a także z ich okazywaniem. Obecność kotów przyczynia się do redukcji poziomu stresu. Badania nad korzyściami związanymi z obecnością zwierząt wskazują, że zwierzęta oprócz dostarczenia radości zapewniają także poczucie bezpieczeństwa oraz zaspokajają naturalną potrzebę kontaktu emocjonalnego. Terapia ta umożliwia ingerencję w prowadzone procesy terapeutyczne w sposób naturalny i bezpieczny. W związku z dużymi możliwościami i elastycznością zastosowania może być włączana w kompleksy różnorodnych oddziaływań.

Odpowiednio ukierunkowana felinoterapia ze współudziałem terapeuty, pedagoga, psychologa lub innego specjalisty jest ciekawą i alternatywną metodą terapii, wspierającej pracę z dziećmi, które stały się ofiarami przestępstw.

Wykład eksperta, godz. 11.15–13.00, Sala Koncertowa

Interwencja terapeutyczna w przypadku krzywdzenia dziecka – prof. Danya Glaser, Great Ormond Street Children's Hospital, Wielka Brytania

Prostą, empirycznie sprawdzoną metodą pracy z dziećmi strauumatyzowanymi jest zaproponowanie im skupionej na traumie terapii poznawczo-behawioralnej lub EMDR. Takie rozwiązanie może być niezbędne, ale nie zawsze jest wystarczające. W kontekście krzywdzenia dzieci mamy na ogół do czynienia z dziećmi, które podlegały wielokrotnemu krzywdzeniu fizycznemu czy seksualnemu, ekspozycji na przemoc pomiędzy rodzicami albo były długotrwale krzywdzone emocjonalnie. Obok zjawisk charakterystycznych dla sytuacji pourazowej, dzieci takie doświadczają wielu innych trudności, takich jak: obniżenie nastroju lub depresja, niska samoocena, zachowania autodestrukcyjne, obniżenie regulacji afektywnej, zachowania trudne, kontrolujące lub antyspołeczne, zaburzone relacje z rówieśnikami i brak postępów w nauce szkolnej. Interwencja powinna się więc zaczynać od szczegółowej oceny wszystkich aspektów funkcjonowania dziecka. Ważne jest też zrozumienie charakteru krzywdzenia doświadczonego przez dziecko. Okoliczności i cechy opieki, jaką objęte jest dziecko mają istotny wpływ na samopoczucie strauumatyzowanego dziecka. Chodzi tu przede wszystkim o to, czy krzywdzenie zakończyło się w związku ze zmianą jaka zaszła w osobie sprawcy, w charakterze opieki czy osobie opiekuna oraz czy dziecko znajduje się w sytuacji przejściowej czy została mu zapewniona stabilna opieka. Główny opiekun często nie bierze udziału w pracy terapeutycznej, ale może być najważniejszym czynnikiem decydującym o pozytywnej zmianie w dziecku. Rodzice powinni więc być częścią interwencji. Aby interwencja pozytywnie wpłynęła na funkcjonowanie i stan emocjonalny skrzywdzonego dziecka, wszystkie wymienione elementy powinny być wzięte pod uwagę.

Sesja w języku angielskim, tłumaczona na język polski.

Sesja referatowa, godz. 11.15–13.00, Sala Skłodowskiej

Dorośle ofiary przemocy w dzieciństwie Sesja Instytutu Psychologii Zdrowia PTP

Ślady dziecięcej krzywdy jako przyczyny problemów i zaburzeń dorosłych – prof. Jerzy Mellibruda, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

Jest wiele dorosłych osób, u których dziecięce doświadczenia zostawiają ślady wyjątkowo „jadowite”. Na szczególną uwagę wśród zjawisk w rodzinach zaburzających dalsze życie, zasługują dotkliwie traumatyczne wydarzenia, najczęściej związane z przemocą, w których uczestniczą dzieci. Podczas wykładu omówione zostaną trzy kategorie sytuacji, które mogą spowodować traumę: doznawanie przemocy ze strony rodzica, bycie świadkiem przemocy domowej oraz przejmowanie przez dziecko odpowiedzialności za sytuację rodzinną. Powyższe doświadczenia niekorzystnie wpływają na dziecko i mogą być powodem pojawienia się PTSD. Podczas wykładu zaprezentowana zostanie propozycja nowej kategorii diagnostycznej, związanej z doznawaniem przemocy od dłuższego czasu, dyskutowana przez środowiska kliniczne, które pracują z ofiarami przemocy.

Pomaganie osobom z tak różnymi zaburzeniami i problemami wymaga zindywidualizowanego i zróżnicowanego postępowania psychoterapeutycznego lub socjoterapeutycznego. W poszukiwaniu skutecznych form pomocy w tych przypadkach, w których ślady dziecięcych traum dezintegrują i zaburzają funkcjonowanie dorosłej osoby. Prezentacja poświęcona zostanie również rekomendacjom do pracy z osobami, które stały się ofiarami przemocy w dzieciństwie.

Złożone PTSD u dorosłych ofiar przemocy w rodzinie – Piotr Antoniak, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy „Niebieska Linia” IPZ

Przemoc w rodzinie to często pasmo niezliczonych sytuacji traumatycznych. Niektóre osoby, doświadczające przemocy w życiu dorosłym, zaznały jej także w dzieciństwie. Ilość i złożoność objawów u ofiar przemocy często powoduje, że przypisuje się tej grupie pacjentów inne rozpoznania, które utrudniają skuteczną pomoc. Celem wystąpienia jest zapoznanie uczestników z diagnozą złożonego PTSD (Complex PTSD) oraz propozycja pracy nad redukcją objawów (w podejściu poznawczo-behawioralnym).

Od krzywdy w dzieciństwie do problemów w dorosłości – Jolanta Hojda, Ośrodek Psychoterapii i Promocji Zdrowia „Ogród” Instytutu Psychologii Zdrowia PTP

Wystąpienie będzie prezentacją przypadku pacjenta doświadczającego problemów w dorosłym życiu, spowodowanych śladami krzywdy z dzieciństwa.

Na początek przedstawione zostaną obecne problemy pacjenta. Kolejno omówione zostaną: sposób myślenia o przyczynach problemów, ważniejsze doświadczenia z przeszłości, które przyczyniły się do ukształtowania destrukcyjnych schematów osobistych. Przedstawione zostaną ważniejsze elementy pracy psychoterapeutycznej, a także osiągnięte efekty i zmiany w życiu pacjenta.

Sesja referatowa, godz. 11.15–13.00, Sala Kruczkowskiego

Opiniowanie sądowe w sprawach z udziałem dzieci – Alicja Budzyńska, Fundacja Dzieci Niczyje, Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie

W ostatnich latach wiele uwagi poświęca się problematyce ochrony dzieci przed krzywdą i zaniedbaniem, w tym również ochronie praw dzieci – świadków przestępczych w ramach procedur prawnych. Niewłaściwe przeprowadzenie tej czynności może bowiem stać się przyczyną wtórnej wiktymizacji dziecka. Zajęcia kierowane są przede wszystkim do osób prowadzących bądź uczestniczących w przesłuchaniach małoletnich świadków i ofiar przestępstw, nie tylko w trybie art. 185 a i 185 b, a więc prawników i biegłych psychologów. Celem zajęć jest przedstawienie podstawowych, uwzględniających prawidłowości rozwojowe dziecka, zasad

przygotowania i przeprowadzenia kolejnych faz przesłuchania oraz ich znaczenia dla uzyskania wartościowego materiału dowodowego. Zostanie także omówiona rola i zadania biegłego psychologa uczestniczącego w przesłuchaniu, a także zakres diagnozy psychologicznej niezbędnej do wypowiedzenia się o psychospołecznych uwarunkowaniach składanych przez dziecko zeznań.

Panel dyskusyjny, godz. 11.15–13.00, Sala Renesansowa

Procedury działania placówek medycznych w sytuacji podejrzenia przemocy wobec dziecka – lek. med. Piotr Hartmann, Klinika Pediatrii w Szpitalu Bielańskim, Elżbieta Radziszewska, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, dr Stefan Sobczyński, Naczelna Izba Lekarska, Olga Trocha, Fundacja Dzieci Niczyje

Panel dyskusyjny dotyczyć będzie praktyki służby ochrony zdrowia w zakresie reagowania na podejrzenie krzywdzenia dziecka. Poruszona zostanie kwestia roli placówek medycznych w podejmowaniu interwencji na rzecz dziecka – ofiary przestępstwa oraz ich dotychczasowej praktyki w tym zakresie. Zostaną omówione problemy związane z brakiem przeszkolenia personelu medycznego w tym obszarze oraz z brakami organizacyjnymi. Uzupełnieniem dyskusji będzie wskazanie istniejących regulacji w zakresie dokumentacji lekarskiej w przypadku podejrzenia przemocy wobec dziecka oraz problemów praktycznych z nią związanych.

W panelu zostaną także przedstawione nowe inicjatywy dotyczące postępowania placówek medycznych i policji z małoletnimi ofiarami przemocy seksualnej oraz perspektywa dalszych działań w tym zakresie.

Sesja referatowa, godz. 11.15–13.00, Sala Starzyńskiego

Zagrożenia wczesnego dzieciństwa

Poporodowe zaburzenia psychiczne a krzywdzenie dzieci – lek. med. Joanna Krzyżanowska-Zbucka, Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie

Krzywdzenie dzieci w okresie okołoporodowym może występować pod postacią zaniedbywania niemowlęcia przez niewydolną z powodu choroby matkę lub czynnego krzywdzenia go pod wpływem zaburzeń psychicznych, ujawniających się w ciąży i po porodzie. Zaburzona relacja z niemowlęciem wpływa na jakość opieki nad nim. Dzieci matek depresyjnych mogą gorzej się rozwijać z powodu zaniedbywania ich potrzeb. Ambivalentne uczucia do potomka, bezradność wobec zmiennych emocji i obsesji, drażliwość i lęk mogą być przyczyną zachowań agresywnych matki wobec dziecka. Często kobiety cierpiące na depresję poporodową czują się nadmiernie obciążone opieką nad dzieckiem. Inne depresyjne matki mało się interesują swoim dzieckiem, wydaje się być im obojętne co się z nim dzieje, unikają z nim kontaktu lub zajmują się nim mechanicznie, nie odpowiadają na potrzeby dziecka. Może dojść do zaniedbania nie tylko psychicznych, ale i fizycznych potrzeb dziecka, może być ono głodne lub źle karmione, zaniedbane higienicznie i zdrowotnie. Nie oznacza to, że kobiety w depresji nie kochają swoich dzieci, ale cierpienie i rozpacz są tak ogromne, że odbierają energię, zdolność do przeżywania radości, a czasem miłości do dziecka. Dla wielu kobiet jest to dodatkowym cierpieniem, może prowadzić do myśli i tendencji samobójczych, a czasem niestety do skutecznego samobójstwa. Kobieta depresyjnie ocenia rzeczywistość i tracąc nadzieję na poprawę samopoczucia i swojej sytuacji chce umrzeć, przestają działać jej instynkt samozachowawczy czy hamulce religijne, nie pomaga myśl o rodzinie. Może wybrać wspólną śmierć z dzieckiem, ponieważ obawia się, że bez niej dziecko nie da sobie rady lub czeka je zły los z obcymi – dom dziecka, macocha. Samobójstwo ma je uchronić przed cierpieniem, które obecnie przeżywają i które je czeka w przyszłości. W wyniku ciężkiej depresji poporodowej lub psychozy kobieta może zabić dziecko w sytuacji, gdy pod wpływem urojeń dochodzi do wniosku, że lepiej dla dziecka będzie jeśli zginie, ponieważ czeka je trudne życie pełne trosk i cierpień, bo np. jest chore na ciężką i nieuleczalną chorobę. Zapobieganie, wczesne rozpoznawanie i leczenie zaburzeń okołoporodowych u kobiet ma znaczenie profilaktyczne dla przyszłych ewentualnych chorób czy zaburzeń, które mogą się rozwinąć u dzieci w przebiegu ich życia; można też w ten sposób próbować ograniczyć liczbę śmierci niemowląt.

Niepełnoletnie matki poza rodziną – prof. Maria Kolankiewicz, Uniwersytet Warszawski

Sytuacja małoletnich rodziców jest trudna z kilku powodów: wieku, braku pełnej odpowiedzialności za siebie i dziecko, pomieszania ról wewnątrzrodzinnych i społecznych, wynikających z „niepunktualności” doświadczenia rodzicielstwa w życiu młodych ludzi i ich otoczenia. Powodzenie wczesnego rodzicielstwa zależy nie tylko od dojrzałości i postępowania młodych rodziców, ale w większym stopniu od ich otoczenia – rodziny, szkoły, grupy rówieśniczej, „całej wioski” – społeczeństwa jako takiego, które akceptuje i wspiera lub nie przyzwala na połączenie roli dziecka i rodzica. Na tle ogólnych dylematów wczesnego rodzicielstwa przedstawiona zostanie szczególnie trudna sytuacja młodych matek, które nie mogą wychowywać swych dzieci w rodzinie. Z jakich powodów trafiają do placówek opiekuńczych? Jaką pomoc tam otrzymują i w jaki sposób są w stanie z niej skorzystać? Czy mogą stać się wystarczająco dobrymi rodzicami? Jak kształtuje się doświadczenie dziecka niepełnoletnich rodziców? – referat będzie próbą odpowiedzi na te pytania, na podstawie doświadczeń w pracy z małoletnimi matkami w Domu ks. Baudouina w Warszawie.

Więź rodzic – dziecko jako czynnik chroniący przed krzywdzeniem – Teresa Jadczyk-Szumiło, Item Umiejętności Społeczne

Więź to mechanizm biologiczno-społeczny, który stanowi zabezpieczenie dla naszego gatunku na różnych płaszczyznach. Od zdrowia fizycznego poprzez optymalne funkcjonowanie, aż do ochrony zdrowia psychicznego. Więź chroni nasz układ odpornościowy, pozwala nam wykorzystywać nasz potencjał w sposób optymalny, ale także chroni nas przed niebezpieczeństwami na przestrzeni życia. Głównym zadaniem mechanizmu przywiązania jest pomoc w przetrwaniu gatunku. Przemoc jest dla każdego człowieka, a w szczególności dla dzieci, zagrożeniem rozwoju. Nie służy przetrwaniu, a cóż dopiero optymalnemu wykorzystaniu szans rozwojowych. Dobra więź między rodzicami a dzieckiem chroni dziecko przed odrzuceniem i innymi formami przemocy. Więź w rodzinie jest także czynnikiem, który pełni funkcję ochronną w przyszłości – by dziecko doświadczające przemocy samo nie stało się agresorem.

Sesja referatowa, godz. 11.15–13.00, Sala Rudniewa

Czy było krzywdzone?

Przesłuchanie dziecka, które nie chce ujawnić doświadczeń krzywdzenia – prof. Michael E. Lamb, University of Cambridge, Wielka Brytania

Wykład będzie rozszerzeniem wcześniejszego wystąpienia nt. przesłuchania dziecka. Skoncentrował się będzie na przesłuchaniu dzieci, które ze względu na stres lub obawy i lęk nie chcą ujawnić doświadczeń krzywdzenia i/lub wykorzystywania. Omówione zostaną tendencje nieskutecznego reagowania osoby przesłuchującej dziecko na taką sytuację. Przedstawione zostaną również wyniki najnowszych badań, które pokazują jak uzyskiwać pozytywne rezultaty w przesłuchiowaniu dzieci.

Ocena rysunków dziecka krzywdzonego: możliwości i pułapki – prof. Kevin Brown, University of Nottingham, Wielka Brytania

Prezentacja opisuje teorie rozwojowe związane z dziecięcymi rysunkami i możliwością wykorzystania ich w praktyce. Omawiane są wnioski z wyników projektów badawczych oraz praktyki dotyczące wykorzystania techniki rysowania w pracy z dziećmi krzywdzonymi. Analizowane badania nie zapewniają jednoznacznie przekonujących dowodów, które potwierdzają wartość rysunków w procesie identyfikowania ewentualnego krzywdzenia, choć rysowanie zdaje się wspomagać proces przypominania ważnych zdarzeń w toku przesłuchania czy wywiadu klinicznego. Rysunki są powszechnie wykorzystywane w ocenie krzywdzenia i zaniedbywania dzieci. Badacze zalecają jednak ostrożność, jeśli chodzi o uogólnianie i interpretowanie rysunków wykonanych przez dzieci o różnych doświadczeniach. Na przykładzie techniki kinetycznego rysowania rodziny (KFD, Kinetic Family Drawings) omówione zostaną rysunki dzieci wykorzystane w postępowaniach sądów rodzinnych oraz techniki jakościowej i ilościowej ich interpretacji.

Sesja w języku angielskim, tłumaczona na język polski.

Panel dyskusyjny, godz. 11.15–13.00, Sala Gałczyńskiego

Reprezentacja dziecka w procesie karnym – instytucja kuratora procesowego – Sebastian Kluczyński, Prokuratura Rejonowa w Głogowie, Anna Lechowska, Stowarzyszenie „Szansa”, Emilia Naumann, Kancelaria Adwokacka, Alina Prusinowska-Marek, Sąd Rejonowy Warszawa–Mokotów, Jolanta Zmarzlik, Fundacja Dzieci Niczyje

Wprowadzenie, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego, konieczności powołania kuratora procesowego reprezentującego interesy dziecka w trakcie postępowania przygotowawczego oraz postępowania przed sądem nakłada na profesjonalistów zajmujących się pomocą dziecku – ofercie przestępstwa oraz na przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości obowiązek dopracowania roli i kompetencji kuratora procesowego.

Należy podkreślić niezwykle ważną rolę kuratora, który w trakcie całej procedury pełni obowiązki przedstawiciela ustawowego dziecka i oskarżyciela posiłkowego. Sprawy, w których reprezentuje dziecko dotyczą najczęściej sytuacji przemocy domowej, wykorzystania seksualnego, gdzie oskarżonym jest jeden z rodziców. Wydaje się, że nie mogą być kuratorami osoby przypadkowe, nie wyposażone w podstawową wiedzę o mechanizmach funkcjonowania rodziny przemocowej czy rodziny kazirodczej.

Sesja referatowa, godz. 11.15–13.00, Sala Warszawska

Ochrona dzieci przed wykorzystaniem seksualnym

Sesja Warszawskiej Sieci Pomocy Dzieciom Wykorzystywanym Seksualnie

Profilaktyka wykorzystywania seksualnego dzieci w społeczności lokalnej – integracja koncepcji zdrowia publicznego i kryminologii – dr Monika Sajkowska, Fundacja Dzieci Niczyje

Problem wykorzystywania seksualnego dzieci w Polsce został dostrzeżony relatywnie niedawno i wciąż nie spotkał się z kompleksową reakcją rządu i władz lokalnych. Polityka społeczna wobec problemu wykorzystywania seksualnego dzieci koncentruje się głównie na interwencji wobec sprawców, którzy już skrzywdzili dziecko oraz na ofercie pomocy dzieciom, które doświadczyły wykorzystywania. Znacznie mniej uwagi poświęca się strategiom działań profilaktycznych, których głównym celem jest zapobieganie wykorzystywaniu seksualnemu dziecka.

Dysponujemy dziś znaczącą wiedzą na temat charakterystyki sprawców wykorzystywania seksualnego i sposobów ich działania oraz charakterystyki dzieci, które stają się ich ofiarami i konsekwencji takich doświadczeń. Ciągłe jednak w niewielkim stopniu wykorzystujemy tę wiedzę w opracowywaniu strategii zapobiegania problemowi. Kompleksowa i efektywna koncepcja profilaktyki wykorzystywania seksualnego dzieci musi integrować perspektywę kryminologiczną i kliniczną, by uwzględnić całą przestrzeń zagrożeń. Taką koncepcję proponują Smallbone, Marshall i Wortley*. Empiryczne i teoretyczne ustalenia, dotyczące wykorzystywania seksualnego dzieci, uwzględniają oni na równi z metodycznie ewidencjonowanym doświadczeniem kryminologicznym i klinicznym, co w efekcie prowadzi do nowego, inspirującego spojrzenia na profilaktykę przemocy seksualnej wobec dzieci. Czy to akademicki konstrukt czy przewodnik dla polityków społecznych? Jakiego zastosowanie może znaleźć w polskich realiach? Czy może być kanwą lokalnych strategii profilaktycznych? Koncepcja strategii profilaktyki wykorzystywania seksualnego dzieci oraz próba odpowiedzi na te pytania, to tematy konferencyjnego wystąpienia.

* S. Smallbone, W. L. Marshall and R. Wortley, *Preventing child sexual abuse: evidence, policy and practice*, Willan Publishing, 2008.

Jak dzieci to mówią? – ujawnianie doświadczeń wykorzystywania seksualnego – Maria Keller-Hamela, Fundacja Dzieci Niczyje

Wiele jest powodów, dla których dzieciom trudno jest opowiadać o doświadczeniach wykorzystywania seksualnego. Dzieci czują się winne, wstydzą się, boją się konsekwencji ujawnienia, ale również czują się odpowiedzialne za rodzinę i nie chcą obciążać osób im bliskich. Nie wierzą, że ktoś może im pomóc i boją się sprawcy, który zobowiązał je do tajemnicy. Sprawcy znają dziecięcą psychikę i antycypują ujawnienie przestępstwa,

wzbudzając w dziecku przekonanie, że nikt nigdy nie uwierzy w jego historię.

Z badań wynika, że dzieci często nie ujawniają takich doświadczeń od razu, ale utrzymują je całymi latami w tajemnicy. Retrospektywne badania dorosłych ofiar wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie pokazują, że około 60–70% ofiar nie ujawniło tego faktu w czasie gdy byli dziećmi.

W prezentacji zostaną przedstawione różne rodzaje ujawnień: świadome, przypadkowe, próbne. Przyjrzymy się także dynamice samego procesu ujawnienia: komu i w jaki sposób dzieci najczęściej opowiadają o swoich traumatycznych przeżyciach. Zobaczymy dlaczego w pracy z dziećmi wykorzystywanymi seksualnie dużo częściej spotykamy się z fałszywym zaprzeczaniem niż z fałszywym potwierdzaniem. Przeanalizujemy bariery w ujawnianiu, z którymi profesjonalści będą mieli do czynienia, strategie zwiększające szanse na ujawnienie i predykatory tego procesu (np. płeć, relacja ze sprawcą, relacja z rodzicem, rodzaj wykorzystywania, czas trwania). Spróbujemy znaleźć odpowiedź na pytania: Jak pomóc dziecku? Na co zwracać szczególną uwagę? Jakie stworzyć warunki, aby dziecko było skłonne z nami porozmawiać o bolesnych wydarzeniach? Jak nie zatrzymać rozpoczynającego się procesu?

Działanie w Sieci – budowanie systemu pomocy dzieciom wykorzystywanym seksualnie w Warszawie – Teresa Sierawska, Biuro Polityki Społecznej Urzędu m. st. Warszawy

Warszawska Sieć Pomocy Dzieciom Wykorzystywanym Seksualnie została zainicjowana w 2009 roku przez Fundację Dzieci Niczyje oraz Biuro Polityki Społecznej i Biuro Edukacji Urzędu m. st. Warszawy. Głównym celem utworzenia Sieci było zapewnienie profesjonalnej i interdyscyplinarnej oferty pomocy dla dzieci z Warszawy, będących ofiarami wykorzystywania seksualnego, ale także zawiązanie długofalowej współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami Sieci. W skład Warszawskiej Sieci wchodzi 22 placówki, w tym 4 prowadzone przez organizacje pozarządowe, 17 poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz 1 ośrodek interwencji kryzysowej. Powstanie Sieci poprzedzone było rocznym kursem diagnozy, interwencji i pomocy psychologicznej dla dzieci wykorzystywanych seksualnie i ich rodzin, w którym udział wzięli psycholodzy z późniejszych placówek Sieci. Wystąpienie poświęcone będzie organizacji działań networkingowych i ich efektem. Podsumowane zostaną dotychczasowe działania podejmowane w ramach Sieci, ale także jej ograniczenia i trudności z jakimi spotkali się realizatorzy tego przedsięwzięcia i psycholodzy, świadczący pomoc dzieciom i członkom ich rodzin.

Warsztat, godz. 11.15–13.00, Sala A

OdWażne Rozmowy – komunikacja w trudnych sytuacjach – Łada Bobrowska-Drozda, House of Skills

Rozmowy dla każdej organizacji/firmy/instytucji są tym, czym krwioobieg dla organizmu, napełniają życiem, dostarczają energii do działania. Jeśli jednak przestajemy rozmawiać, omijamy niektóre tematy, rozmawiamy powierzchownie – ciśnienie spada, tworzą się zatopy... i mogą pojawić się następujące objawy:

- „owijanie w bawełnę”, obchodzenie tematów, unikanie odpowiedzialności;
- brak zaangażowania;
- rywalizacja: kultura „my versus oni”;
- brak przywództwa, a w zastępstwie „ręczne zarządzanie”;
- tolerowana jest przeciętność, panuje kultura fasadowej uprzejmości.

Jakie symptomy obserwujesz w Twojej organizacji? W Twoim zespole?

Warsztaty Fierce Conversations® to praktyka umiejętności OdWażnego rozmawiania i zaczyn prawdziwych zmian. Traktując każdą rozmowę jako niepowtarzalną okazję do osiągnięcia wyników, pomagamy przekształcać środowisko na takie, w którym jest głęboko osadzona odpowiedzialność, a inicjatywy są realizowane; jest gotowość do nazywania i rozwiązywania problemów, przeprowadzania zmian; duży poziom porozumienia, współpracy, partnerstwa na wszystkich poziomach organizacji, entuzjazm dla aktywności i stałego uczenia się. Podczas warsztatów Fierce Conversations® OdWażne Rozmowy dowiesz się jak rozpocząć i prowadzić rozmowy kluczowe dla Ciebie i dla Twojej organizacji. Jak poruszać tematy ważne i takie, o których trudno zacząć mówić. Prowadząc warsztat, rozmawiamy z uczestnikami zgodnie z filozofią Fierce i dajemy prawdziwe doświadczenie czym jest i do czego prowadzi OdWażna Rozmowa.

Warsztat, godz. 11.15–13.00, Sala B

Mam problem 😞 – edukacja dzieci nt. możliwości pomocy w trudnych sytuacjach – Lucyna Kicińska, Monika Rudnicka, Fundacja Dzieci Niczyje

Podczas warsztatu uczestniczący w nim profesjonalści będą mogli poznać wybrane scenariusze zajęć dla dzieci i młodzieży opracowane przez zespół Fundacji Dzieci Niczyje. Celem lekcji jest wyposażenie młodych osób w umiejętności identyfikacji zagrożeń oraz sposobów reagowania w trudnych sytuacjach.

Scenariusze zajęć edukacyjnych prezentowane podczas warsztatu różnią się między sobą pod względem podejmowanych tematów, czasu trwania, wykorzystywanych form pracy oraz narzędzi pomocniczych. Umiejętności rozpoznawania zagrożeń oraz wiedza o strategiach skutecznego reagowania dostarczane są przy uwzględnieniu zdolności poznawczych dzieci w różnym wieku, a także ich „znajomości” tematu.

Dzięki szerokiej i zintegrowanej ofercie zajęć profilaktycznych dzieci dowiadują się o zagrożeniu przemocą, wykorzystaniem seksualnym czy handlem ludźmi w bezpieczny sposób. Poznają sposoby rozpoznawania niebezpieczeństw, charakterystyczne zachowania sprawców przemocy czy wykorzystania oraz miejsca i osoby, do których mogą się zwracać, kiedy potrzebują pomocy. Wbrew obawom wielu dorosłych, umiejętność poruszania tematyki przemocy, wykorzystania seksualnego czy handlu ludźmi nie przeraża dzieci. Daje im natomiast niezbędną wiedzę i narzędzia, z których mogą skorzystać zawsze wtedy, gdy poczują się zagrożone.

W trakcie warsztatu zaprezentowany zostanie również proces tworzenia scenariuszy zajęć profilaktycznych, wskazówki doboru i realizacji oraz pomysły na ich rozwijanie, by jak najlepiej odpowiadały na potrzeby uczestników, którzy nigdy nie tworzą jednorodnej grupy.

Warsztat, godz. 11.15–13.00, Sala C

Skuteczność pracy terapeutycznej z dziećmi z doświadczeniem traumy – Katarzyna Fenik, Renata Kałucka, Fundacja Dzieci Niczyje

Terapia dzieci z doświadczeniem traumy to tematyka codziennej pracy klinicznej terapeutów Fundacji Dzieci Niczyje i wielu innych instytucji. Nie istnieje jednak stały system wymiany informacji pomiędzy terapeutami, dotyczący stosowanych technik terapeutycznych. Wielu terapeutów posiada bogate doświadczenia w leczeniu dzieci z traumą. Chcąc upowszechnić swoje pomysły na sprawdzoną pracę kliniczną z dziećmi – ofiarami różnych form przemocy oraz uzyskiwać informacje o formach działań terapeutycznych, prowadzonych przez innych terapeutów, opracowaliśmy nasz sposób widzenia terapii dzieci krzywdzonych z objawami traumy. Szczególnie zapraszamy na to wystąpienie osoby zainteresowane dzieleniem się swoimi doświadczeniami w tym obszarze pracy klinicznej.

Warsztat, godz. 11.15–13.00, Sala D

Sesja dla grantobiorców programu „Bezpieczne dzieciństwo” – Daria Drab, Gabriela Kühn, Fundacja Dzieci Niczyje

W ramach warsztatu omówione zostaną dotychczasowe doświadczenia zebrane podczas realizacji projektów prowadzonych w drugiej edycji programu. Uczestnicy spotkania będą wymieniać się dobrymi praktykami, dyskutować na temat strategii i możliwości dalszej współpracy organizacji między sobą, jak również dalszej współpracy w ramach programu „Bezpieczne dzieciństwo”. Podczas spotkania omówione zostaną również kwestie dotyczące sprawozdawczości z podejmowanych aktywności.

Program „Bezpieczne dzieciństwo” wspiera działania, których celem jest ochrona dzieci przed przemocą i krzywdzeniem oraz pomoc ich rodzinom i opiekunom. Program realizowany jest w latach 2010–2012. Granty przeznaczone są dla organizacji pozarządowych na działania, które wspierają lokalną społeczność

w polepszaniu standardów bezpieczeństwa dzieci w następujących trzech liniach programowych:

- bezpieczeństwo młodzieży w Internecie,
- profilaktyka krzywdzenia małych dzieci,
- pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw.

Wykład eksperta, godz. 14.00–15.45, Sala Koncertowa

Od teorii do praktyki: modele pomocy dzieciom krzywdzonym – prof. Mark Chaffin, University of Oklahoma Health Sciences Center, USA

Wykład poświęcony zostanie modelom leczenia dzieci – ofiar krzywdzenia, opartym na wynikach badań empirycznych. Prof. Chaffin opowie o tym, jak agencje rządowe i organizacje trzeciego sektora, zajmujące się dziećmi, mogą podchodzić do wyboru, adaptowania i wdrażania strukturalnych modeli leczenia ofiar krzywdzenia. Wdrażanie tych modeli powinno być traktowane jako zadanie interdyscyplinarne, którego jednym, ale nie jedynym, ogniwem są terapeuci. Pokazane zostaną sposoby dostosowania modelu pracy z klientem do jego potrzeb, ale także dostosowania modelu do potrzeb i możliwości organizacji, w której będzie wykorzystywany. Przedstawione zostaną przypadki, w których zastosowanie takich modeli może przynieść sukces, jak również rozwiązania w sytuacji, gdy modele nie dają oczekiwanych rezultatów.

Sesja w języku angielskim, tłumaczona na język polski.

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.45, Sala Skłodowskiej**Zespół Stresu Pourazowego PTSD**

Trauma i jej konsekwencje – dr hab. Ewa Prąglowska, Interdyscyplinarne Centrum Genetyki Zachowania Uniwersytetu Warszawskiego

Stres o charakterze wydarzenia traumatycznego dotyczy około 60% populacji ogólnej. U większości osób objawy reakcji na traumę ustępują samoistnie. U ok. 10% utrzymują się istotnie wpływając na jakość życia. Główne objawy to stan wzmożonego wzbudzenia autonomicznego układu nerwowego, nawracające wspomnienia traumy oraz uporczywe unikanie – zarówno poznawcze jak i behawioralne – bodźców przypominających traumę. Wydarzenia traumatyczne są wynikiem działania przyrody (powódzie, trzęsienia ziemi) lub zachowania drugiego człowieka (gwałt, tortury, przemoc domowa). Konsekwencje wydarzenia traumatycznego, zarówno we wczesnym okresie życia jak i dorosłym, przejawiają się objawami, które mogą utrudniać prawidłową diagnozę problemu, a tym samym adekwatne leczenie. Znaczną rolę w tym odgrywa również współwystępowanie PTSD z innymi zaburzeniami, np.: uzależnieniem od alkoholu, zaburzeniami lękowymi, nastroju, zaburzeniami osobowości z pogranicza.

Tematem wystąpienia będzie omówienie rodzajów traumy, dynamiki reakcji na wydarzenie traumatyczne oraz jej konsekwencji klinicznych i trudności diagnostycznych.

Gdy czas nie leczy ran – terapia zespołu stresu pourazowego – dr n. med. Agnieszka Popiel, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

Koszty indywidualne (znaczny stopień dyskomfortu, cierpienia i upośledzenia funkcjonowania wynikający z objawów zaburzenia) i społeczne (zaburzenia relacji interpersonalnych, obniżenie sprawności funkcjonowania zawodowego, zwolnienia lekarskie) zaburzenia stresowego pourazowego uzasadniają podjęcie wszelkich prób oddziaływań leczniczych. Cele leczenia PTSD można zatem rozumieć w dwóch kategoriach: bezpośrednim celem podejmowanych interwencji terapeutycznych jest zmniejszenie nasilenia objawów doznawanych przez pacjenta, wiążących się z doznawanym cierpieniem i trudnościami w różnych obszarach funkcjonowania. Celem terapii jest również zapobieżenie odległym społecznym i ekonomicznym konsekwencjom nieleczzonego PTSD, takim jak: występowanie innych zaburzeń psychicznych i somatycznych, które upośledzają funk-

cjonowanie na poziomie indywidualnym, rodzinnym i zawodowym, i będących źródłem kosztów ponoszonych przez system opieki zdrowotnej (leczenie wielu zaburzeń pochodnych PTSD, absencje w pracy, renty inwalidzkie). Stosowane obecnie metody leczenia można podzielić na interwencje psychospołeczne (różne formy psychoterapii, w których, według zaleceń ekspertów, metodą z wyboru jest „zorientowana na traumę terapia poznawczo-behawioralna”) oraz metody biologiczne – farmakoterapię. Podczas referatu omówione zostaną współczesne metody leczenia zaburzenia stresowego pourazowego – psychoterapia i farmakoterapia.

W krajach nieobjętych wojną najczęstszym „źródłem” PTSD jest uczestnictwo w wypadkach komunikacyjnych. W Polsce w ramach prowadzonych badań nad rozpowszechnieniem PTSD i skutecznością leczenia (badania kierowane przez prof. Bogdana Zawadzkiego) uruchomiony został program terapeutyczny „Trakt”, finansowany w latach 2008–2011 ze środków Unii Europejskiej, przeznaczony dla osób, które przeżyły wypadek komunikacyjny. Dotychczas, od roku 2008 programem objęto ponad 300 osób, co pozwoliło na wyciągnięcie wniosków dotyczących skutecznych metod leczenia, w warunkach polskich, zaburzenia stresowego pourazowego, powstałego po wypadku komunikacyjnym. Główne wnioski z dotychczasowych badań przedstawione zostaną podczas wykładu.

Zespół stresu pourazowego u dzieci i młodzieży – Ida Derezińska, Oddział Psychiatrii Wieku Rozwojowego SPDSK

Badania wykazują, że dzieci i młodzież często doświadczają zdarzeń traumatycznych lub są ich świadkami. Ekspozycja na traumę jest w tej populacji znaczna i szacuje się, że dotyczy około 25% tej grupy wiekowej. Procent młodzieży, u której rozwija się PTSD po wydarzeniu traumatycznym, jest przedmiotem kontrowersji i waha się od 0,5% do 13%. Postawienie właściwej diagnozy jest bardzo istotne, gdyż od tego zależy wdrożenie odpowiedniego postępowania terapeutycznego. W wystąpieniu zostaną omówione trudności diagnostyczne i specyfika rozpoznawania PTSD u dzieci, a także będą przedstawione niektóre protokoły terapeutyczne oparte na empirycznie uzasadnionych, specyficznych dla traumy modelach poznawczo-behawioralnych.

Panel dyskusyjny, godz. 14.00–15.45, Sala Kruczkowskiego

Świadek w wieku 15–18 lat: dziecko czy dorosły? – Andrzej Augustyniak, Ministerstwo Sprawiedliwości, Alicja Budzyńska, Fundacja Dzieci Niczyje, Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie, Krystyna Paszek, Prokuratura Rejonowa w Grodzisku Mazowieckim, Małgorzata Toeplitz-Winiewska, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Beata Witaszka-Bereza, Ministerstwo Sprawiedliwości, Magdalena Zawadzka, Fundacja Dzieci Niczyje

Panel kierowany jest do profesjonalistów uczestniczących w przesłuchaniach małoletnich świadków – zarówno prawników, jak i psychologów. Kwestie ochrony ofiar i świadków w przedziale wieku 15–18 lat w sprawach związanych z określonymi przestępstwami są dyskutowane od czasu wejścia w życie art. 185 a i 185 b k.p.k. Granica 15 lat jest niespójna z przepisami polskiego prawa, zgodnie z którym dzieckiem jest każda osoba, która nie ukończyła 18 lat i w związku z tym wymaga ona pełnej ochrony prawno-procesowej. Wyznaczenie na 15. rok życia granicy wiekowej dotyczącej specjalnej ochrony świadków skutkuje nierównością wobec prawa małoletnich obywateli.

Ponadto, z psychologicznego punktu widzenia, art. 185 a i 185 b k.p.k. w obecnym brzmieniu wprowadzają sztuczny podział dzieci będących w tej samej fazie rozwojowej (w okresie adolescencji), na te, które wymagają szczególnej ochrony i te, które jej już nie potrzebują. Doświadczenia zawodowe profesjonalistów wskazują, że umiejętność radzenia sobie w sytuacji przesłuchania u małoletnich świadków jest różna, zależna od szeregu czynników, nie tylko od wieku ich życia.

Celem panelu jest przedyskutowanie zasadności oraz kierunków ewentualnych zmian przepisów, które regulują warunki i sposoby przesłuchiwanie niepełnoletnich świadków.

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.45, Sala Renesansowa

Etyczne aspekty pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy wobec dzieci

Tajemnica zawodowa psychologa – dr n. med. Krzysztof Sz wajca, Stowarzyszenie „Siemacha”

Jestem psychiatrą i psychoterapeutą, pracuję z pacjentami dziecięco-młodzieżowymi i ich rodzinami. Ramy prawne mojej pracy podstawowo definiuje ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Szczególnie chronioną w niej wartością jest tajemnica pacjenta/klienta. Znaczenie tajemnicy zawodowej w obszarze wspierania zdrowia psychicznego podkreślane jest także w innych aktach prawnych i kodeksach etycznych. Są jednak sytuacje, kiedy profesjonalści zwolnieni są z obowiązku zachowania tajemnicy. Wydawałoby się, że przepisy prawne są jasne i czytelne. A jednak wielokrotnie, w trakcie szkoleń czy superwizji, stykałem się z bezradnością, konfuzją, niewiedzą, zamieszaniem w tej dziedzinie u specjalistów pracujących z dziećmi/rodzinami. Często sam miałem poważne dylematy, prawne i etyczne. Ustawy (w tym ustawa o systemie oświaty, o pomocy społecznej, o ochronie zdrowia psychicznego, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), kodeksy etyczne, kodeks postępowania karnego i cywilnego, tworzą gęsty, różnie interpretowany – także przez specjalistów – obszar sporów i niejasności. Wystąpienie stawia sobie za cel uczynienie tej złożonej (a może tylko pozornie złożonej?) rzeczywistości prostszą i bardziej czytelną. Bywa bowiem i tak, że niewiedza, zmieszanie, niejasność, służą naszym emocjonalnym potrzebom. Nam, profesjonalistom, nieraz jest łatwiej „nie wiedzieć”, „nie widzieć”, „nie być pewnym”. Koszty takiej postawy, następstwa naszego zaniechania, są jednak ogromne, kiedy mamy do czynienia z krzywdzeniem dzieci.

W imieniu dziecka. O granicach reprezentacji dziecka przez opiekunów prawnych – prof. Paweł Łuków, Uniwersytet Warszawski

Szeroko akceptowana idea reprezentacji dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego naraża istotne trudności z chwilą uświadomienia sobie, że taka reprezentacja wymaga „podwójnej” perspektywy. Z jednej strony niezbędne jest zrozumienie w kategoriach ogólnych odmienności dziecka od osoby dorosłej, a z drugiej – umiejętność dostrzegania i rozumienia specyficznych potrzeb, problemów i sytuacji konkretnego dziecka, znajdującego się na określonym etapie rozwoju. Ta podwójna perspektywa powoduje, że reprezentowanie dziecka – zarówno w sprawach zwyczajnych, jak i tam, gdzie ważą się jego losy – napotyka na trudności. Trudności tych nie sposób przezwyciężyć bez etycznych sprawności, zapobiegających zarówno poleganiu wyłącznie na uogólnionej wiedzy i niedocenianiu przez to odrębności i niepowtarzalności podopiecznego, jak i stronniczości dyktowanej skupieniem się na tym, co specyficzne dla konkretnego dziecka. Celem wystąpienia będzie określenie – na podstawie analizy owej podwójnej perspektywy – kompetencji etycznych reprezentanta, niezbędnych do owocnego występowania w imieniu dziecka.

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.45, Sala Starzyńskiego

Realne zagrożenia w wirtualnym świecie

Partnerem sesji jest Fundacja Orange

Ryzykowne zachowania dzieci i młodzieży w sieci i ich konsekwencje – dr Lucyna Kirwil, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej

Wyniki programu badawczego EU Kids Online II pokazują korzyści i zagrożenia online dla dzieci. Badania przeprowadzono w 2010 roku wśród dzieci w wieku 9–16 lat w 25 krajach Unii Europejskiej. W każdym kraju przeprowadzono wywiady z około 1000 dzieci wylosowanych do próby reprezentatywnej. Analizowano między innymi skalę podejmowania zachowań ryzykownych w Internecie i skalę rzeczywistych zagrożeń doświadczonych online przez dzieci.

W referacie przedstawione zostaną rozmiary skutków zagrożeń internetowych wśród 1034 polskich dzieci. Wybrane będą wyniki, które pokazują następstwa takich zagrożeń jak: cyberagresja, ekspozycja na treści zagrażające rozwojowi emocjonalnemu i społecznemu dzieci i młodzieży (między innymi przemoc, seks,

nienawiść) oraz podejmowanie przez dzieci kontaktu z nieznanymi w Internecie i w rzeczywistym życiu. Omówione zostaną negatywne skutki tych niebezpieczeństw, rozumiane jako przeżywanie przez dzieci niepokoju, strachu, podenerwowania, dyskomfortu i stresu, z rozróżnieniem na stany krótkotrwałe i zalegające przez dłuższy okres. Wskazane zostaną również poważniejsze bezpośrednie zagrożenia, które wynikają z podejmowania kontaktu z nieznanymi i nieinformowania dorosłych o takich kontaktach. Przedstawione zostaną informacje o tym, jaka grupa dzieci umie sobie poradzić z zagrożeniami internetowymi (w zależności od wieku i płci), jaki odsetek dzieci przeżywa skutki krótkotrwałe i jaki odsetek dzieci narażony jest na poważniejsze skutki odległe. Na koniec zostaną podane implikacje dla polityki społecznej i praktyki ochrony dzieci przed zagrożeniami.

Agresja elektroniczna wobec dzieci i młodzieży – dr Jacek Pyżalski, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi

Referat przedstawia najważniejsze ustalenia z pięciu międzynarodowych i krajowych projektów badawczych, dotyczących agresji elektronicznej (realizowanej za pomocą Internetu i telefonów komórkowych) prowadzonych od roku 2008 w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi i Instytucie Medycyny Pracy w Łodzi. Zastosowanie zróżnicowanej metodologii (ilościowej i jakościowej) oraz zaangażowanie różnych grup respondentów (między innymi reprezentatywna próba 2143 gimnazjalistów i 600 nauczycieli) pozwoliło na wielostronną analizę tego stosunkowo nowego zjawiska.

Wyniki przedstawiono w następującym porządku: charakterystyka i typologia agresji elektronicznej, rozpowszechnienie wiktymizacji, jej najważniejsze przyczyny i konsekwencje. Wystąpienie kończą najważniejsze wnioski z badań, do wykorzystania w działaniach profilaktycznych i interwencyjnych, dotyczących agresji elektronicznej, ze szczególnym uwzględnieniem elektronicznej agresji rówieśniczej (mobbingu elektronicznego).

Od niewinnego słowa do dramatycznego czynu – Internet jako przestrzeń wykorzystywania dzieci – prof. Mariusz Jędrzejko, Mazowieckie Centrum Profilaktyki Uzależnień

Internet zmienił model funkcjonowania dziecka i nastolatka oraz jego stosunek do kontaktów społecznych. Pożądaną społecznie otwartości towarzyszy coraz częstsze zacieranie różnic między tym co otwarte, a co obnażone. Jest to skutkiem braku modelowania zachowań dzieci – multimedia oraz niezrozumienia przez znaczącą część rodziców socjotechnicznej potęgi multimediów. Jedną z przestrzeni budzących społeczny niepokój jest używanie Internetu do wykorzystywania dzieci i nieletnich – nieuprawnione uzyskiwanie informacji do celów sprzecznych z normami społecznymi (nierządki przestępczych) oraz wykorzystywania seksualnego. Zjawiska te są „integralną” częścią życia w sieci, spotyka się z nimi znaczący odsetek internautów. Autor przedstawi niektóre sposoby wykorzystywania (pozyskiwania) dzieci w Internecie oraz zachowań dewiacyjnych samych nastolatków (obnażanie się, oferty seksualne, prostytutka i pornografia nieletnich – dla nieletnich), w kontekście kosztów indywidualnych (psychologicznych i społecznych) oraz zachowań ryzykownych. Zaprezentowane zostaną propozycje działań profilaktycznych. W wystąpieniu przedstawiona zostanie autorska ścieżka modelowania zachowań dzieci – nowe multimedia.

Uzależnienie dzieci i młodzieży od Internetu – Szymon Wójcik, Fundacja Dzieci Niczyje

Internet jest obecnie najpopularniejszym medium wśród młodzieży. Daje wiele unikalnych możliwości komunikacji, nauki, rozrywki. Jednocześnie nadużywanie Internetu może prowadzić do obniżenia wyników w szkole, wpływa negatywnie na zdrowie i relacje rodzinne młodych ludzi. Na bazie autorskich badań i terapii z osobami uzależnionymi od Internetu (i pochodnych) ukazane zostaną zmiany zachowań, języka, reakcji społecznych oraz konsekwencje uzależnień cyberprzestrzennych. Jedną z widocznych oznak uzależnienia od sieci jest narastająca agresja werbalna, przechodząca w czynną oraz zawężenie klasycznych dotąd sposobów kontaktów społecznych (face to face). Obecnie szacuje się, że ok. 30% dzieci w Europie nadużywa Internetu. Jest to więc problem, o którym niewątpliwie warto mówić. W drugiej części wystąpienia zostanie omówiona metodologia oraz pierwsze wyniki prac w projekcie badawczym UE-NET-ADB. Projekt ten realizowany jest w siedmiu krajach europejskich (Grecji, Hiszpanii, Islandii, Holandii, Niemczech, Polsce i Rumunii). Jego celem jest określenie skali zachowań uzależnieniowych od Internetu (*addictive behaviour*) i granicznych zachowań uzależnieniowych (*borderline addictive behaviour*) oraz wyodrębnienie czynników powodujących takie zachowania u nastolatków.

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.45, Sala Rudniewa

Przemoc psychiczna wobec dzieci

Konsekwencje przemocy psychicznej rodziców wobec dzieci – prof. Danya Glaser, Great Ormond Street Children Hospital, Wielka Brytania

Prof. Glaser przedstawi niezbędne elementy interwencji w sytuacji, gdy dziecko zostało wielokrotnie skrzywdzone, padło ofiarą przemocy fizycznej czy seksualnej, bądź było długotrwałe krzywdzone emocjonalnie. Interwencja powinna się zaczynać od szczegółowej oceny wszystkich aspektów funkcjonowania dziecka. Ważne jest też zrozumienie charakteru krzywdzenia doświadczonego przez dziecko i jego obecnej sytuacji. Czy krzywdzenie zakończyło się, bo sprawca zmienił swoje zachowanie? Czy konieczna była zmiana w charakterze opieki lub osobie opiekuna? Główny opiekun często nie bierze udziału w pracy terapeutycznej, ale może być najważniejszym czynnikiem decydującym o pozytywnej zmianie w dziecku. Rodzice powinni więc być ważnym ogniwem interwencji, aby pozytywnie wpłynęła ona na funkcjonowanie i stan emocjonalny skrzywdzonego dziecka. Skuteczną metodą pracy z dziećmi krzywdzonymi jest zaproponowanie im skupionej na traumie terapii poznawczo-behawioralnej lub terapii EMDR, czyli odwracaniu za pomocą ruchów gałek ocznych (*eye movement desensitization and reprocessing*). Jest to metoda stosunkowo nowa i w Polsce prawie nieznaną.

Metody pracy z dziećmi doświadczającymi przemocy psychicznej i ich rodzinami – prof. Dorota Iwaniec, Queen's University Belfast, Wielka Brytania

Krzywdzenie emocjonalne jest na ogół trudne do zdefiniowania i wyodrębnienia, a co za tym idzie nietatwo jest udowodnić, że zaniedbywanie i wrogie zachowania rodzicielskie – jeśli są długotrwałe i nasilone – mogą psychicznie krzywdzić dziecko.

Krzywdzenie emocjonalne w okresie niemowlęcym może zniszczyć poczucie ufności dziecka, ograniczyć jego zachowania eksploracyjne, rozwój osobowości, poczucia własnej wartości i regulacji emocjonalnej. W okresie przedszkolnym krzywdzenie emocjonalne może zakłócać tworzenie partnerstwa pomiędzy dzieckiem a opiekunem; w latach szkolnych z kolei nie pozwala nawiązywać poprawnych relacji z rówieśnikami. W wieku dorastania krzywdzenie tego rodzaju może wpływać na przetwarzanie informacji, umiejętność oceny i emocjonalnej integracji doświadczeń, kluczowe na tym etapie rozwoju. Co więcej, krzywdzenie emocjonalne, które rozpoczyna się w niemowlęctwie i utrzymuje się na kolejnych etapach rozwoju, może mieć skumulowany negatywny efekt i szczególnie ciężkie konsekwencje.

W czasie sesji omówione zostaną dostępne badania i zasoby dotyczące:

1. zachowań i postaw rodzicielskich uznawanych za bolesne i krzywdzące dla dziecka;
2. negatywnego wpływu krzywdzenia emocjonalnego na wzrost i rozwój dziecka;
3. obserwowanych u dzieci przejawów zachowań zaburzonych emocjonalnie, wyzwalanych najprawdopodobniej przez krzywdzenie emocjonalne ze strony rodzica lub opiekuna;
4. długofalowych konsekwencji krzywdzenia emocjonalnego, np. w wieku dorosłym;
5. dostępnych strategii interwencyjnych i pomocowych skierowanych do dzieci krzywdzonych i rodziców krzywdzących;

Aby zilustrować problemy i rozwiązania towarzyszące temu trudnemu i często niewłaściwie rozumianemu problemowi, zaprezentowane zostaną konkretne studia przypadków.

Sesja w języku angielskim, tłumaczona na język polski.

Panel dyskusyjny, godz. 14.00–15.45, Sala Gałczyńskiego

Przeciwdziałanie problemowi wykorzystywania seksualnego dzieci – wyzwania polityki społecznej
 – Arkadiusz Bilejczyk, Poradnia Seksuologiczna i Patologii Współżycia Centrum Psychoterapii SWZPZPOZ w Warszawie, Paweł Burzyński, Ministerstwo Sprawiedliwości, Agnieszka Izdebska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Zuzanna Kłoc, Fundacja Dzieci Niczyje, Emilia Naumann, Kancelaria Adwokacka, Kamila Raczyńska, Grupa Edukatorów Seksualnych „Ponton”

Dyskusja poświęcona będzie Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, tzw. Konwencji z Lanzarote. Konwencja została przyjęta przez Komitet Ministrów Rady Europy 12 lipca 2007 roku. Jeszcze w tym samym roku podpisała ją Polska. Do tej pory konwencja nie została niestety w naszym kraju ratyfikowana, nie ma więc w Polsce mocy wiążącej. Stanowi ona jednak akt szeroko promowany przez środowiska zaangażowane w ochronę dzieci przed wykorzystaniem seksualnym. Konwencja zawiera kompleksowe regulacje i postulaty dotyczące ochrony dzieci przed wykorzystaniem, edukacji społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z wykorzystaniem seksualnym dzieci oraz pracy ze sprawcami przestępstw, objętych jej zakresem. W ramach wprowadzenia do dyskusji Konwencja z Lanzarote zostanie przedstawiona jako akt prawny. Omówiona będzie konieczność jej ratyfikacji dla uzyskania mocy wiążącej oraz konsekwencje jakie mogą z tego wynikać dla polskiego systemu prawnego. Na tym tle poruszone zostaną główne zagadnienia objęte zakresem regulacji konwencji.

Psycholog, specjalizujący się w pracy z dziećmi – ofiarami przestępstw przeciwko wolności seksualnej, przybliży charakterystykę uwikłania dzieci w przestępstwa określane w konwencji mianem wykorzystania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych.

Seksuolog, specjalizujący się w pracy ze sprawcami wykorzystania seksualnego dzieci, omówi specyfikę prowadzących do przestępstw zaburzeń preferencji seksualnych, pod kątem przewidzianych w konwencji środków skierowanych do sprawców.

Przedstawiciel Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej odniesie się do tematyki edukacji dzieci jako środka profilaktyki występowania przestępstw wskazanych w konwencji.

Podsumowaniem dyskusji będzie prezentacja stanowiska Ministerstwa Sprawiedliwości. Przedstawiciel Ministerstwa zaangażowany bezpośrednio w prace nad projektami aktów prawnych, dostosowujących polskie prawo do wymogów konwencji, przedstawi plany ustawodawcy w tym zakresie.

Sesja referatowa, godz. 14.00–15.45, Sala Warszawska

Dajemy dzieciom siłę! – dobre praktyki przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci
 Sesja jubileuszowa Fundacji Dzieci Niczyje

Pomoc dziecku krzywdzonemu i jego rodzinie – możliwości i ograniczenia – Jolanta Zmarzlik, Fundacja Dzieci Niczyje

Dzieci krzywdzone w rodzinie są dziećmi opuszczonymi, zdradzonymi przez swoich najbliższych. Negatywne, często tragiczne doświadczenia, które są ich udziałem powodują, że ich dorastanie naznaczone jest cierpieniem, samotnością, poczuciem pustki i bezradności. Dzieci dla prawidłowego rozwoju potrzebują bezpiecznego, opiekuńczego i wspierającego otoczenia. Pozbawione tych warunków stają się nieufne, zamknięte, agresywne, przygnębione i apatyczne. Tracą swoje dzieciństwo, a często tracą również szansę na bycie aktywnym, spełnionym dorosłym, który odnajduje satysfakcję w związkach partnerskich, pracy zawodowej, relacjach społecznych.

Psycholodzy, pedagodzy, kuratorzy sądowi, pracownicy socjalni, lekarze, sędziowie, policjanci to profesjonaliści, którzy ze względu na swoją rolę zawodową, specjalne umiejętności, wrażliwość i zaangażowanie, mogą spowodować przerwanie cierpienia dziecka, wpłynąć na zmianę postaw jego najbliższych, dać poczucie

stabilności, przewidywalności otoczenia, wyposażyć dziecko w zdrowe mechanizmy funkcjonowania. Pomoc dziecku krzywdzonemu to nie tylko działania adresowane do samego dziecka, ale przede wszystkim praca z jego najbliższym otoczeniem, wspieranie i stabilizowanie sfrustrowanych, zagubionych i pogrążonych we własnych problemach rodziców. To także tworzenie systemu pomocy, wzmacnianie kompetencji profesjonalistów, doskonalenie procedur i budowanie wrażliwości społecznej.

„Dziecko w Sieci” – profilaktyka cyberprzemocy – Łukasz Wojtasik, Fundacja Dzieci Niczyje

Problem przemocy rówieśniczej z użyciem mediów elektronicznych stał się w ostatnich latach poważną kwestią społeczną. Niezwykle ważną rolę w zapobieganiu zjawisku odgrywają działania profilaktyczne prowadzone przez szkoły. Propozycje zajęć lekcyjnych poświęconych cyberprzemocy powstają m.in. w ramach programu „Dziecko w Sieci” realizowanego od 2005 roku przez Fundację Dzieci Niczyje w ramach programu Komisji Europejskiej „Safer Internet”. Scenariusze zajęć lekcyjnych oraz kursy e-learning przygotowane przez fundację we współpracy z partnerami z powodzeniem wykorzystywane są przez szkoły podstawowe, gimnazjalne oraz ponadgimnazjalne w całej Polsce.

W wystąpieniu zaprezentowane zostaną wybrane propozycje edukacyjne poświęcone problemowi przemocy rówieśniczej online. Będą to m.in.:

- „Stop cyberprzemocy” – film edukacyjny oraz scenariusze zajęć dla szkół gimnazjalnych, opracowane we współpracy z Fundacją Orange w ramach pierwszej ogólnopolskiej kampanii społecznej, poświęconej przemocy rówieśniczej w sieci.
- „3...2...1 Internet” – kreskówki wraz ze scenariuszem zajęć, opracowane we współpracy z firmą Microsoft oraz Krzysztofem Hołowczyem.
- „W Sieci” – propozycja edukacyjna dla szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, opracowana we współpracy z firmą Microsoft przy udziale Ewy Farnej.
- „Owce w Sieci” – najnowsza propozycja edukacyjna Polskiego Centrum Programu „Safer Internet” w Polsce: kreskówki dubbingowane przez Andrzeja Grabowskiego oraz scenariusze zajęć edukacyjnych dla przedszkoli oraz szkół podstawowych.

Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci – dr Irena Kornatowska, Fundacja Dzieci Niczyje

Wystąpienie będzie skupiało się na przedstawieniu jaki wpływ na rozwój człowieka może mieć przemoc doznana w pierwszych latach życia oraz wyjaśni, dlaczego programy profilaktyczne adresowane do tej grupy wieku są tak istotne. Zostaną przedstawione różne poziomy profilaktyki, a także możliwe działania nakierowane na skuteczną ochronę najmłodszych dzieci przed krzywdzeniem.

Warsztat, godz. 14.00–15.45, Sala A

Rozum i intuicja. Jak sędziowie podejmują decyzje? – Magdalena Najda, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury

Celem warsztatu jest uświadomienie sędziom, jakie procesy umysłowe zaangażowane są w podejmowanie decyzji. Zwiększenie samoświadomości w tym zakresie jest według psychologów ważnym elementem doskonalenia metodyki pracy orzeczników.

Czy procesy podejmowania decyzji przez sędziów poprzedzone są zawsze racjonalną analizą faktów i polegają na głęboko przemyślanym zastosowaniu prawa do konkretnej sprawy, czy też oparte są raczej na intuicji? Wyniki badań nie dają jednoznacznej odpowiedzi i dzielą psychologów na dwa obozy: formalistów i realistów. W czasie warsztatu zostaną zaprezentowane argumenty każdej ze stron, przytoczone wyniki badań i przedstawione mechanizmy racjonalnego i intuicyjnego podejmowania decyzji sędziowskich. Uczestnicy będą mogli zrozumieć intuicyjne procesy, biorąc aktywny udział w warsztacie.

Warsztat, godz. 14.00–15.45, Sala B

Wsparcie rodzica nie krzywdzącego w procesie pracy z dzieckiem krzywdzonym – Beata Ciejka, Mirosława Gorgol-Bujalska, Fundacja Dzieci Niczyje

Warsztat skierowany jest do psychologów, pedagogów oraz osób, które pracują bezpośrednio z dziećmi i ich rodzinami w sytuacji przemocy w rodzinie. Prawidłowy kontakt z dzieckiem osoby, która pomaga w sytuacji krzywdzenia oraz wspieranie tzw. rodzica nie krzywdzącego, to dwa nierozłączne elementy w procesie pomocy dziecku. Bardzo trudno jest skutecznie pomóc dziecku bez jednoczesnej pracy z rodzicem. Niejednokrotnie brak motywacji rodzica do podjęcia współpracy lub niewłaściwa jego postawa wobec faktu skrzywdzenia dziecka, stanowi barierę w przebiegu leczenia dziecka. Środowisko rodzinne, w którym rodzic rozumie konieczność terapii, rozumie też stan, w którym znajduje się jego dziecko i dynamikę procesu terapii, zdecydowanie zwiększa szansę dziecka na pomyślny przebieg procesu terapii i utrwalenie uzyskanych zmian w funkcjonowaniu dziecka. Kontakt z dzieckiem w sytuacji krzywdzenia wymaga od profesjonalisty szczególnego podejścia, uwzględniającego wiek dziecka, jego możliwości rozwojowe, poziom urazu, stan emocjonalny oraz sytuację rodzinną i prawną. Indywidualizowane podejście do każdego dziecka, które bierze pod uwagę wymienione wyżej okoliczności oraz współpraca rodzica nie krzywdzącego, stwarzają możliwości udzielania skutecznej pomocy dziecku w sytuacji krzywdzenia.

Warsztat, godz. 14.00–15.45, Sala C

„Nie daj się!” – program profilaktyki przemocy dla dzieci w wieku 9–12 lat – Maria Keller-Hamela, Marta Skierkowska, Fundacja Dzieci Niczyje

Program „Nie daj się!” dla dzieci w wieku 9–12 lat jest propozycją z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej, adresowanej do całej społeczności klasowej, niezależnie od indywidualnych doświadczeń uczniów. Dzieci w wieku 9–12 lat zaczynają w bardziej samodzielny sposób eksplorować otoczenie, podejmować różnorodne role społeczne, rozwiązywać problemy; jednocześnie często nie posiadają umiejętności rozpoznawania sytuacji niebezpiecznych i radzenia sobie z nimi.

Proponowany program ma dostarczyć dzieciom wiedzy na temat różnych form krzywdzenia, nauczyć rozpoznawania sytuacji niebezpiecznych i poszukiwania źródeł pomocy oraz wsparcia. Zajęcia profilaktyczne nie dają gwarancji ochrony dzieci przed krzywdzeniem, jednak mogą pomóc dzieciom rozpoznawać trudne sytuacje i sięgać po pomoc. W skład programu wchodzi: film edukacyjny, scenariusz zajęć oraz zeszyty ćwiczeń dla uczniów. Podczas warsztatu prezentowane będzie modelowe wykorzystanie materiałów profilaktycznych „Nie daj się!”.

Warsztat, godz. 14.00–15.45, Sala D

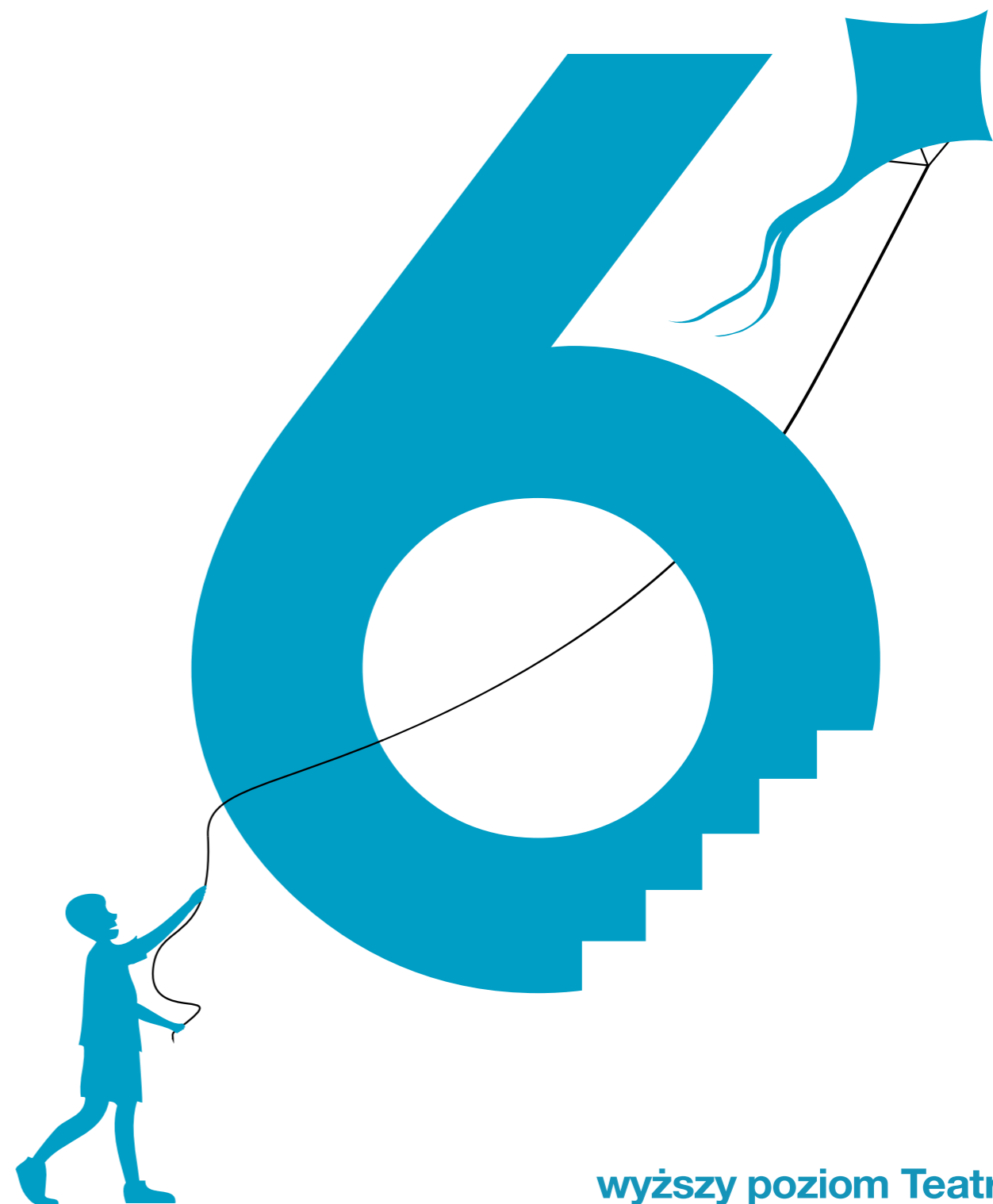
Bezpieczeństwo w sieci – oferta edukacyjna dla dzieci – Ewa Dziemidowicz, Katarzyna Zygunt-Hernandez, Fundacja Dzieci Niczyje

Internet odgrywa coraz ważniejszą rolę w życiu dzieci i młodzieży. Młodzi ludzie za pośrednictwem Internetu zawierają znajomości, utrzymują kontakty z rówieśnikami, uczą się, bawią, rozwijają. Są nie tylko odbiorcami treści dostępnych w sieci, ale też coraz częściej sami je tworzą. Jednocześnie nie zawsze zdają sobie sprawę z zagrożeń związanych ze światem wirtualnym.

Fundacja Dzieci Niczyje od ponad pięciu lat realizuje działania profilaktyczne na rzecz bezpieczeństwa młodych internautów, w ramach których powstają m.in. propozycje edukacyjne dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych – materiały multimedialne, serwisy internetowe, scenariusze zajęć lekcyjnych oraz kursy e-learning.

W czasie warsztatu uczestnicy zapoznają się ze specyfiką zagrożeń online. Dowiedzą się m.in. jakich niebezpiecznych sytuacji doświadczają młodzi internauci, w jaki sposób mogą ich unikać oraz jak uchronić dziecko przed niebezpiecznymi kontaktami online. Zaprezentowana zostanie oferta edukacyjna Fundacji Dzieci Niczyje poświęcona bezpieczeństwu dzieci i młodzieży online.

Teatr 6. piętro

wyższy poziom Teatru

**SEZON, WYJĄTKOWYCH WYDARZEŃ Z PLEJADĄ ZNAKOMITYCH AKTORÓW
TYLKO W TEATRZE 6.PIĘTRO!**

Andrzej Grabowski w arcykomedii Moliera *Chory z urojenia*

Małgorzata Socha i Piotr Fronczewski w kultowym spektaklu Willy Russela *Edukacja Rity*

Jubileusz 50-lecia pracy artystycznej Daniela Olbrychskiego

Daniel Olbrychski i Dorota Segda w sztuce *W drodze do Madison County* – adaptacji głośnej powieści Roberta J. Wallera *Co się zdarzyło w Madison County*.

Małgorzata Foremniak i Joanna Żółkowska w polskiej prapremierze sztuki *Central Park West* w ramach tryptyku Teatru 6.piętro: *Miłość, Zdrada i Przebaczenie według Woody Allena*

Więcej informacji na: www.teatr6pietro.pl

PROGRAM SPOŁECZNY „SZKOŁA BEZ PRZEMOCY”

Program społeczny „Szkoła bez przemocy” zainicjowały wiosną 2006 roku dwie grupy wydawnicze Polskاپresse i Media Regionalne oraz Fundacja Orange w odpowiedzi na coraz bardziej alarmujące zjawisko przemocy i agresji w szkołach. Głównym celem programu jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na ten problem oraz dostarczenie środowiskom szkolnym skutecznych, merytorycznych narzędzi oraz wsparcia w przeciwdziałaniu temu zjawisku. Od samego początku program zyskał poparcie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i został objęty jego Honorowym Patronatem. Od 2009 roku jako Ambasador wspiera go także Tomasz Majewski – mistrz olimpijski w pchnięciu kulą.

W każdym roku szkolnym w programie bierze udział ok. 5000 szkół z całej Polski. Otrzymują od organizatorów wsparcie w postaci materiałów edukacyjnych, uczestniczą w konkursach, programach grantowych, cyklicznych badaniach diagnozujących poziom przemocy, warsztatach dla nauczycieli, a dodatkowo przygotowują projekty zapobiegania przemocy szkolnej, projekty wolontaryjne i korzystają z pomocy ekspertów.

Dzięki działaniom realizowanym od 5 lat w ramach programu udało się: przeszkolić 3500 nauczycieli, w całym kraju działa blisko 300 Konsultantów Programu, którzy przeszkolili ponad 15 000 osób, 370 szkół wzięło udział w badaniu „Diagnoza szkolna”, 200 wolontariuszy szkolilo się podczas Letniej Szkoły Liderów Wolontariatu, w ramach programu grantowego 160 szkół otrzymało granty o łącznej wartości 800 000 zł, a na łamach dzienników regionalnych, prowadzących program, ukazało się około 4500 tekstów, z czego ponad połowę stanowiły materiały poradnikowe i prezentacje dobrych praktyk. W ramach programu powstał również bezpłatny portal dla szkół i rodziców dzieci w wieku szkolnym www.icotamwszkole.pl.

We wrześniu 2011 r. rozpoczęła się szósta edycja programu, która ze względu na szczególny z perspektywy wydarzeń sportowych rok szkolny 2011/2012 poświęcona jest idei bezpiecznego kibicowania i zasadom fair play. Organizatorzy programu wychodzą z założenia, że bezpieczne kibicowanie jest możliwe, a poziom przemocy i agresji można zmniejszyć podobnie jak w szkołach. Poza stałymi elementami programu, uczniowie, nauczyciele i rodzice będą mogli wziąć udział w działaniach nawiązujących do idei kibicowania fair play, m.in. we wspólnym tworzeniu Kodeksu Fair Play, w akcji zbierania podpisów pod kodeksem, konkursie na kibicowanie czy projekt koszulki promującej zasady fair play.

Więcej informacji o programie „Szkoła bez przemocy” można uzyskać na stronie: www.szkolabezprzemocy.pl lub pod numerem tel. 22 833 89 04.

**SZTUKA PRZECIWKO PRZEMOCY WOBEC DZIECI – „ŚCIANA PŁACZU”
ANNY CYGAŃCZYK-LISICKIEJ**

Wrocławska artystka, Anna Cygańczyk-Lisicka, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, stypendystka rządu austriackiego na Kunstuniversität w Linz, w ramach pracy dyplomowej stworzyła instalację pt. „ŚCIANA PŁACZU”, która podczas VIII Ogólnopolskiej konferencji „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw” jest prezentowana w kularach Sali Kongresowej na pierwszym piętrze.

„Ściana Płaczu” jest instalacją składającą się z ok. 300 płócien o różnej grubości, ułożonych w kształt muru – ściany. W tytule swojej pracy artystka nawiązuje do dwóch miejsc: ściany pamięci w byłym obozie koncentracyjnym Auschwitz – Birkenau oraz Ściany Płaczu w Jerozolimie. Oba symbole w sposób najbardziej klarowny mówią nam o fenomenie przemocy wobec człowieka. Stąd wybór formy, która ukazuje spektrum tragicznych zdarzeń i problemów ściśle powiązanych z obecnością przemocy w życiu młodego pokolenia.

„Ścianę Płaczu” tworzy zderzenie dwóch sfer: medialnej i emocjonalnej. Teksty na każdym z płócien drukowane i wyszywane czerwoną nicią dotyczą głównie przemocy i agresji wobec dzieci. Są odzwierciedleniem faktów, jakie mają miejsce w dzisiejszym świecie i odzwierciedleniem taniej medialnej publicystyki, która traktuje tragedię jednostki z charakterystyczną dla siebie powierzchownością i sensacyjnością. Przy każdym tekście widnieje portret dziecka bądź sytuacja, jaka miała miejsce w przeciągu ostatniego roku.

Wyszywanki nawiązują do tradycyjnych makatek. Z kolei druk to forma, w jakiej podawane są informacje w mediach pisanych.

Instalacja była wystawiana na międzynarodowych festiwalach: m.in. na Zamku Książąt w Szczecinie na Festiwalu Międzynarodowym „Inspiracje”, gdzie zdobyła nagrodę dziennikarzy, na warszawskim Biennale „(Im)mortal love”, w Teatrze Polskim we Wrocławiu i na „Utopian Dream Festiwal” Kunst Universitate (Enschede/Holandia).

**STREFY AKTYWNOŚCI W KULARACH SALI KONGRESOWEJ
24 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 9.00–17.00**

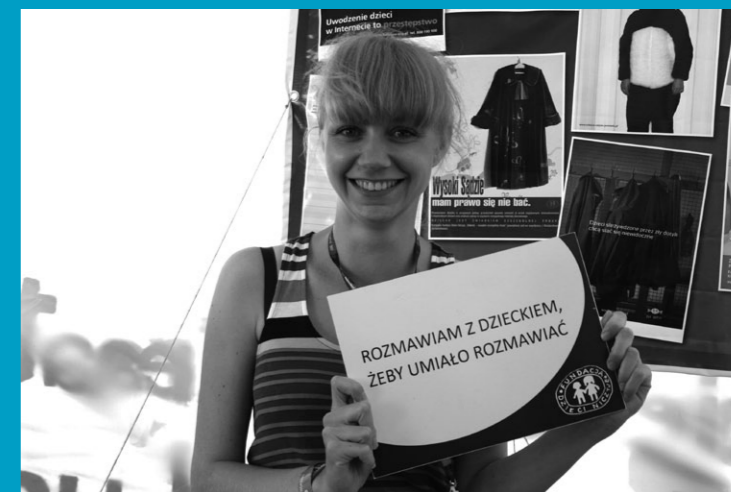
Parter

Strefa wydawnictw

Znajdują się tu stoiska wydawnictw publikujących materiały adresowane do profesjonalistów pracujących z dziećmi, rodziców i samych dzieci. Na miejscu można zapoznać się z ofertą oraz kupić lub zamówić wybrane publikacje.

Strefa NGO + Strefa Telefonów Pomocowych

Strefa NGO + Telefony Pomocowe to miejsce, gdzie można zapoznać się z działaniami i ofertą organizacji pozarządowych zajmujących się problemem przemocy wobec dzieci oraz pomocą telefoniczną. Znajdują się tu stoiska telefonów, które wspierają dzieci, młodzież i dorosłych. Ich przedstawiciele opowiedzą o swojej pracy i możliwościach korzystania z ich pomocy. Także tutaj znajduje się wspólne stoisko, na którym swoje materiały zaprezentują organizacje należące do Krajowego Partnerstwa na rzecz Ochrony Dzieci przed Przemocą.

I piętro

Zapraszamy do Strefy FDN!

Na stoiskach fundacji dostępne są materiały oraz oferta wydawnicza i szkoleniowa FDN, dotycząca problemu przemocy wobec dzieci, ochrony dzieci – świadków, bezpieczeństwa w Internecie, profilaktyki krzywdzenia małych dzieci i wspierania dobrego rodzicielstwa. W tym miejscu można również zamówić wybrane wydawnictwa oraz zapoznać się z przygotowanymi przez fundację propozycjami dydaktycznymi w formie e-learning.

Wyraź swoje poparcie dla praw dziecka...

W strefie FDN można wziąć udział w Fotoprojekcie – fotograficznej inicjatywie Fundacji Dzieci Niczy-je. Każdy odwiedzający stoisko może zrobić sobie zdjęcie z wybranym hasłem dotyczącym promocji praw dziecka. Następnie

ZAŚWIADCZA SIĘ,

ŻE PAN/PANI

BRAŁ(a) UDZIAŁ W

8. OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI

**„POMOC DZIECIOM – OFIAROM
PRZESTĘPSTW”,**

KTÓRA ODBYŁA SIĘ W DNIACH 24-25 PAŹDZIERNIKA 2011 ROKU

W WARSZAWIE

ORGANIZATORZY:

MIASTO
STOLECZNE
WARSZAWA

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

